МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИУКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра права

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

з освітнього компоненту «Цивільне право»
до виконання завдань практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи
для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 Право на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) та заочної форми навчання

РЕКОМЕНДОВАНО
на засіданні кафедри права (протокол № 02 від 10.09.2026 р.)

ПОГОДЖЕНО
Науково-методичною радою Державногоуніверситету економіки і технологій (протокол № 02 від 11.09.2026 р.)

м. Кривий Ріг
2026 р.

Методичні рекомендації з освітнього компоненту «Цивільне право» до виконання завдань практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 Право на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) та заочної форми навчання / Державний університет економіки і технологій, кафедра права ; уклад. В.І. Ямковий; Кривий Ріг. 2026. – 102с.

Укладач : В.І. Ямковий, к.ю.н., доцент, доцент кафедри права

Відповідальний за випуск: О.А. Теличко, к.ю.н., доцент, в.о. завідувача кафедри права

Методичні рекомендації з освітнього компоненту «Цивільне право» до виконання завдань практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 Право на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) та заочної форми навчання розроблені з метою засвоєння здобувачами теоретичних положень науки цивільного права шляхом оволодіння студентами основними теоретичними аспектами правового регулювання особистих немайнових та майнових правовідносин, ознайомлення з основними положеннями цивільного права і його окремими інститутами; з науково- теоретичним надбанням науки цивільного права; аналіз та узагальнення судової практики в сфері приватного права; розвиток навичок самостійного вирішення наукових та практичних проблем цивільного права, вироблення навичок практичного застосування знань шляхом виконання здобувачем завдань, спрямованих на вміннями вирішувати правові суперечки між суб’єктами цивільних правовідносин.

Методичні рекомендації містить перелік питань, що виносяться на обговорення, відповідно до тем практичного заняття, самостійної та індивідуальної роботи, перелік рекомендованої літератури.

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Перелік завдань для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
3. Завдання для модульного контролю.
4. Поточне та підсумкове оцінювання.
5. Список використаних джерел.

Вступ

Метою вивчення освітнього компоненту «Цивільне право» є набуття студентами-правниками необхідних знань з основних інститутів цивільного права шляхом акцентування уваги на найбільш актуальних проблемах у сфері законодавства і щодо дискусійних питань доктрини.

Завданням курсу є вивчення змісту та особливостей сучасних проблем правового регулювання цивільних правовідносин; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напряму; засвоїння основних правових механізмів вирішення проблем цивільного права теоретичного та прикладного характеру.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗКб.Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК9. Здатність працювати в команді. ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК3.Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи. СК4.Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини. СК5.Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права. СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне і право, адміністративне і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та

	застосування норм матеріального і процесуального права. СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів. СК10. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання. СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції. СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами. ПРН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології. ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. ПРН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди. ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Перелік основних освітніх компонентів, що забезпечують сприйняття матеріалу: - Теорія держави та права; - Конституційне право.

Академічна доброчесність та використання технологій штучного інтелекту.

Під час вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів і правил академічної доброчесності відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів Державного університету економіки і технологій. Дотримання академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних і контрольних завдань, належне посилання на використані джерела інформації, повагу до авторства та результатів інтелектуальної діяльності інших осіб, недопущення списування, обману, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, використання недозволеної допомоги та інших порушень академічної доброчесності. У разі виявлення таких порушень заходи реагування застосовуються відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів Університету. Із системою забезпечення академічної доброчесності ДУЕТ можна ознайомитися на офіційній сторінці Університету за посиланням: https://www.duet.edu.ua/ua/area/science/acad.

Використання технологій штучного інтелекту під час виконання завдань з освітнього компонента здійснюється відповідно до **Політики використання штучного інтелекту в Державному університеті економіки і технологій (далі - Політика)**, з якою можна ознайомитись за посиланням: https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/pol_ai.pdf, та **рівня, встановленого для відповідного виду завдання.**

Відповідно до Політики застосовується п'ятирівнева шкала:

рівень 0 – використання ШІ заборонено;

рівень 1 – ШІ допускається лише на етапі підготовки для пошуку ідей, планування роботи та визначення можливих підходів без створення змісту готової роботи;

рівень 2 – ШІ може використовуватися для вдосконалення мови, структури, стилю та форми самостійно підготовленого матеріалу;

рівень 3 – допускається часткова підтримка змісту, зокрема аналіз, пояснення або генерування окремих елементів роботи, за умови їх критичного опрацювання та перевірки здобувачем;

рівень 4 – використання ШІ є безпосередньо передбаченим елементом завдання і здійснюється за правилами, визначеними викладачем.

Для завдань, передбачених цими методичними рекомендаціями, встановлюються такі максимально допустимі рівні використання ШІ:

тестові завдання, модульні контрольні роботи та інші контрольні завдання – **рівень 0**;

підготовка до теоретичних питань, вирішення практичних задач, казусів і ситуаційних завдань, пошук нормативно-правових актів, судових рішень та інформації в державних і відкритих реєстрах – **рівень 1**;

складання схем, таблиць, юридичних і процесуальних документів, договорів, написання есе та рефератів – **рівень 2**.

Рівень 1. Під час **вирішення практичних задач, казусів та ситуаційних завдань** здобувач може використовувати ШІ для визначення можливих напрямів пошуку та переліку питань, які потребують з'ясування, проте самостійно встановлює юридично значущі обставини, знаходить та перевіряє норми права,

здійснює правову кваліфікацію, формує аргументацію та остаточний висновок. Під час **роботи з нормативно-правовими актами, судовою практикою, державними та відкритими реєстрами** посилання на відповідне першоджерело є обов'язковим; відповідь генеративної моделі не може замінювати перевірку тексту нормативного акта, судового рішення чи відомостей офіційного реєстру.

Рівень 2. Під час **складання договорів, процесуальних та інших юридичних документів** зміст правової позиції, вибір способу захисту, визначення правових підстав, структури документа, його істотних умов та реквізитів здійснюються здобувачем самостійно. ШІ може застосовуватися після формування власного змісту для мовного, стилістичного та структурного редагування. Під час **написання есе, рефератів та інших письмових робіт** не допускається подання повністю або частково згенерованого ШІ тексту як результату власної інтелектуальної діяльності.

Визначений рівень є максимально допустимим, використання ШІ понад установлені межі вважається недозволеною допомогою.

Для окремого завдання викладач може встановити інший рівень використання ШІ з огляду на мету завдання та результати навчання, що перевіряються, зокрема **рівень 3** застосовується для підготовки доповідей-презентацій; **рівень 4** - виключно до спеціально визначених викладачем завдань, умовою яких безпосередньо передбачено використання та критичний аналіз технологій ШІ.

Під час **підготовки доповідей-презентацій (рівень 3)** допускається використання ШІ для розроблення структури презентації, створення або вдосконалення окремих ілюстративних матеріалів, пояснення окремих питань чи систематизації попередньо опрацьованої інформації. При цьому зміст доповіді, правова аргументація, висновки та добір достовірних джерел залишаються результатом самостійної роботи здобувача, який повинен бути готовим усно пояснити та обґрунтувати будь-яке положення представленої роботи.

Незалежно від установленого рівня використання ШІ здобувач несе персональну відповідальність за достовірність, актуальність, самостійність і зміст поданого результату.

Будь-які норми права, реквізити нормативно-правових актів, судові рішення, наукові джерела, цитати, статистичні дані та фактичні твердження, отримані за допомогою ШІ, підлягають обов'язковій перевірці за першоджерелами.

Забороняється використання вигаданих ШІ джерел, цитат, судових рішень чи інших недостовірних відомостей, а також завантаження до публічних ШІ-систем персональних даних, інформації з обмеженим доступом або інших конфіденційних матеріалів.

Політика ДУЕТ окремо вимагає критичної перевірки результатів ШІ та забороняє приховувати суттєву ШІ-підтримку, а тому у разі використання ШІ на допустимих рівнях, а також в інших випадках, прямо визначених викладачем, здобувач повинен **задекларувати факт використання ШІ**, зазначивши назву застосованого інструменту/моделі, мету, характер та обсяг його використання.

Застосування ШІ поза межами встановленого для завдання рівня,

приховування факту його використання або подання згенерованого результату як власної самостійної роботи розглядається відповідно до Політики використання штучного інтелекту в ДУЕТ.

3 семестр

Семінарське заняття №1

Тема 1. Поняття, система та предмет цивільного права України.

1. Цивільне право як галузь права. Предмет і метод цивільно-правового регулювання.
2. Система цивільного права.
3. Принципи (засади) цивільного права
4. Розмежування цивільного права з іншими суміжними галузями права.
5. Функції цивільного права.
6. Поняття та структура цивільного законодавства.
7. Структура цивільного кодексу.
8. Дія цивільного законодавства.
9. Застосування цивільного законодавства за аналогією.
10. Значення судової практики. Тлумачення.

Завдання для перевірки знань:

1. В чому полягають особливості приватноправового регулювання?
2. Надайте ґрунтовну відповідь: цивільне право основна складова частина правової системи.
3. Охарактеризуйте відносини, які складають предмет цивільного права.
4. В чому особливості методу цивільного права?
5. Поясніть значення юридичної рівності, як однієї з особливостей методу цивільно-правового регулювання?
6. Навести приклади суспільних відносин, які регулюються нормами цивільного права.
7. Дайте визначення поняття «цивільне законодавство».
8. Структура цивільного законодавства.
9. Назвіть структурні елементи Цивільного кодексу.
10. Дія цивільного законодавства у часі.
11. Дія цивільного законодавства у просторі і за колом осіб.
12. Значення судової практики у цивільному праві
13. Розмежуйте поняття «аналогія закону» та «аналогія права». Чим зумовлене їх застосування в регулюванні цивільних відносин?

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти структурно-логічну схему: «Система цивільного права».
2. Скласти порівняльну характеристика предмету та методу цивільного і господарського права.
3. Схематично відобразити ієрархічну структуру джерел цивільного права.

4. З використанням конституційних норм розкрити тезу: «Конституція України - основа формування нормативних положень цивільного права».

5. За яких умов допускається застосування аналогії цивільного закону та аналогії цивільного права.

6. Наведіть з Цивільного кодексу України приклади застосування звичаю, як джерела регулювання цивільних відносин.

3. Тестові завдання:

1. Що є предметом цивільного права України?

А) Відносини між громадянами та державою;

Б) Майнові та особисті немайнові відносини між фізичними та юридичними особами;

В) Відносини у сфері державного управління;

Г) Кримінальні правовідносини.

2. Яке джерело є основним для цивільного права України?

А) Адміністративний кодекс;

Б) Кримінальний кодекс;

В) Цивільний кодекс;

Г) Конституція України.

3. Який із нижченаведених принципів НЕ належить до основних принципів цивільного права?

А) Принцип рівності учасників цивільних відносин;

Б) Принцип автономії волі;

В) Принцип державного примусу;

Г) Принцип непорушності права власності.

4. Яка з наведених функцій є основною функцією цивільного права?

А) Каральна;

Б) Регулятивна;

В) Охоронна;

Г) Виховна.

5. Що охоплює захисна (охоронна) функція цивільного права?

А) Формування нових законів;

Б) Захист порушених або оспорюваних прав і законних інтересів учасників цивільних відносин;

В) Встановлення відповідальності за адміністративні правопорушення;

Г) Виконання покарань за кримінальні злочини.

6. Яка функція цивільного права спрямована на створення умов для добровільного виконання прав та обов’язків?

А) Виховна;

Б) Регулятивна;

В) Охоронна;

Г) Примусова.

7. Яка з наведених функцій цивільного права допомагає вирішувати спори між суб’єктами правовідносин?

А) Компенсаційна;

Б) Захисна;

В) Каральна;

Г) Регулятивна.

8. Що є змістом відновлювальної (компенсаційної) функції цивільного права?

А) Встановлення правил поведінки у цивільних відносинах;

Б) Відшкодування шкоди, завданої правопорушенням;

В) Примус до виконання цивільних обов'язків;

Г) Вирішення кримінальних справ.

9. Що означає принцип диспозитивності в цивільному праві?

А) Обов'язок суду приймати рішення у всіх цивільних справах;

Б) Можливість сторін самостійно визначати свої права та обов'язки в межах закону;

В) Державний контроль над усіма цивільними правовідносинами;

Г) Зобов'язання виконувати судові рішення без заперечень.

10. Яке з наведених прав належить до особистих немайнових прав?

А) Право власності;

Б) Право на працю;

В) Право на захист честі та гідності;

Г) Право на укладання договору.

11. Цивільне право України регулює:

А) відносини власності та товарно-грошові відносини

Б) товарно-грошові та немайнові відносини

В) відносини в сфері підприємницької діяльності

Г) господарсько-фінансові відносини

Д) особисті немайнові та майнові відносини

12. Цивільно-правові відносини складаються з:

А) Суб'єктів, об'єктів, суб'єктивного права і цивільно-правового обов'язку, дій щодо їх реалізації

Б) Об'єктів та цивільного права і обов'язку

В) Суб'єктів та цивільно-правового обов'язку

Г) Суб'єктивного права та юридичних обов'язків

Д) Суб'єктів і об'єктів та суб'єктивного права і цивільно-правового обов'язку

13. Визначте, яке твердження є правильним

А) Закон є формою офіційного закріплення і зовнішнього вираження норм права

Б) Закон і право співпадають

В) Право складається із законів

Г) Право складається із законів і підзаконних актів

Д) Норми права містять у собі закони

14. Цивільний кодекс України побудовано за:

А) пандектною системою

Б) порівняльною системою

В) книжною системою

Г) інститутською системою

Д) оптимальною системою

15. Загальними засадами цивільного законодавства є:

А) Законність, гуманізм, справедливість, особиста свобода та свобода підприємницької діяльності, судовий і адміністративний захист цивільного права та інтересу, непорушність права власності

Б) Неприпустимість свавільного втручання в сферу особистого життя, свобода підприємницької діяльності, свобода договору, судовий захист цивільного права та інтересу, непорушність права власності, справедливість, добросовісність та розумність

В) Свобода підприємницької діяльності та договору, особиста свобода і недоторканість, судовий захист цивільного права та інтересу, непорушність права власності, добросовісність та розумність

Г) Свобода договору, особиста свобода і недоторканість, судовий захист цивільного права та інтересу, непорушність права власності, добросовісність та розумність, повне відшкодування шкоди

Д) Законність, гуманізм, справедливість, свобода підприємницької діяльності та договору судовий і адміністративний захист цивільного права та інтересу, непорушність права власності і законного інтересу.

16. Чи застосовується цивільне законодавство до майнових відносин, заснованих на адміністративному або іншому владному підпорядкування однієї сторони другій, а також до податкових, бюджетних відносин?

А) не застосовується, якщо інше не встановлено законом

Б) не застосовується, якщо інше не встановлено Цивільним кодексом

В) застосовується, якщо інше не встановлено законом

Г) не застосовується

Д) застосовується

Теми рефератів

1. Дуалізм приватного права в континентальних правових системах.
2. Значення римського приватного права для розвитку сучасної цивілістики.
3. Судова практика та її роль в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні норм цивільного права.
4. Кодифікація цивільного законодавства України (історичний аспект).

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 1-2

Семінарське заняття № 2

Тема 2. Поняття, зміст та види цивільних правовідносин.

1. Поняття та особливості цивільних правовідносин.

2.Суб'єкти цивільного правовідношення і поняття цивільної правосуб'єктності.

3. Поняття і види об'єктів цивільного правовідношення.

4. Зміст цивільного правовідношення.

5. Класифікація цивільних правовідносин.

Завдання для перевірки знань:

1. Дайте визначення поняття «цивільно-правові відносини».
2. Назвіть особливості цивільно-правових відносин.
3. Назвіть елементи цивільно-правових відносин.
4. Суб’єкти цивільного правовідношення.
5. Дайте визначення поняття цивільної правосуб’єктності.
6. Що є об’єктом цивільно-правових відносин
7. Види об’єктів цивільного правовідношення.
8. Що становить зміст цивільних правовідносин.
9. Види цивільно-правових відносин.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Схематично відобразити структуру цивільних правовідносин.
2. Визначити підстави виникнення та припинення цивільних відносин.
3. Пояснити різницю понять цивільна правоздатність та цивільна дієздатність.
4. Тестові завдання:

1. Вкажіть зайве в переліку елементів структури правовідносин

А) Об’єкт правовідносин

Б) Суб’єкт правовідносин

В) Суб’єктивні права

Г) Цивільно-правові обов’язки

Д) Суб’єктивна сторона

2. Оберіть поняття, що позначає суб’єктів цивільних правовідносин

А) Матеріальні блага

Б) Дії

В) Підприємства

Г) Юридичні особи

Д) Юридичні факти

3. Правовідношення, в якому одна сторона зобов’язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, називається:

А) доручення

Б) довіреність

В) комісія

Г) представництво

Д) надання послуг

5. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. Чігідіну належить на праві приватної власності автомобіль. Охарактеризуйте існуюче правовідношення, назвіть його суб’єктів. Що є об’єктом даного правовідношення? Які цивільні права та обов’язки складають його зміст?

Задача №2. Золотарьов зняв квартиру, що належить на праві приватної власності Малішевському, терміном на 1 рік. Охарактеризуйте правовідношення, що виникло. Назвіть суб’єктів, об’єкт, зміст і підставу виникнення цього правовідношення.

Задача №3. Міськвиконком видав Самойленко ордер на заняття квартири в багатоквартирному будинку, що знаходиться у веденні ЖЕО № 205. Назвіть суб’єктів правовідношення, що виникло та підстави його виникнення.

Задача №4. Опалінська опублікувала в місцевій газеті оголошення про виплату грошової винагороди тому, хто знайде її зниклу собаку. Собаку знайшла і доставила за зазначеною в газеті адресою Сурікова. Чи виникло цивільне правовідношення? Якщо так, то що є підставою його виникнення?

Задача №5. В день весілля батьки нареченої Власюк М.М. передали її майбутньому чоловікові Рибалко В.В. 5000 дол. США, як придане за свою доньку. Коли через півтора роки молоде подружжя вирішило розлучитися, то Рибалко В.В. відмовився повертати вказані кошти, пояснивши, що передача приданого законодавством України не передбачена, а отже, законних підстав для повернення отриманих коштів немає.

Проаналізуйте ситуацію. Чи можуть батьки Власюк М.М. використати положення ч. 1 ст. 11 ЦК України для того, щоб стягнути передані кошти? Які підстави виникнення цивільних прав та обов’язків Вам відомі?

Задача №6. Перебуваючи у стані алкогольного сп’яніння в компанії друзів, Гавриленко Г.О. неодноразово і привселюдно вигукував, що він відмовляється від свого автомобіля TESLA. Наступного дня, він виявив, що його автомобіль забрав собі один з присутніх на вечірці друзів Щукін Л.К. і ні за яких умов не бажає повертати автотранспортний засіб, посилаючись на ч. 3 ст. 12 ЦК України.

Проаналізуйте ситуацію. Які правовідносини виникли в цьому випадку? Як вирішити спір?

Теми для рефератів

1. Рішення суду в системі підстав виникнення цивільних правовідносин.
2. Роль звичаїв ділового обігу в регулюванні майнових та особистих немайнових відносин.
3. Юридичні вчинки як підстави виникнення цивільних правовідносин.
4. Події як підстави виникнення цивільних правовідносин.

Опрацювання літератури:

Основна: 1, 3, 4, 7, 8

Додаткова: 1-2

Семінарське заняття № 3

Тема 3. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права.

1. Поняття фізичної особи, її суспільні й природні властивості
2. Цивільна правоздатність фізичної особи.
3. Дієздатність фізичної особи.
4. Місце проживання фізичної особи та його цивільно-правове значення
5.Визнання громадянина безвісно відсутнім та оголошення його померлим.
6. Фізична особа – підприємець.

Завдання для перевірки знань:

1. Пояснити відмінності категорій: людина, фізична особа, суб'єкт права.
2. Пояснити відмінності правового статусу фізичної особи та фізичної особи-підприємця, що є більш ширшим поняттям?
3. Хто виступає суб’єктами цивільних правовідносин?
4. У який момент припиняється цивільна правоздатність?
5. Які є види цивільної дієздатності?
6. Які випадки надання повної цивільної дієздатності фізичній особі до досягнення нею повноліття?
7. Який порядок та правові наслідки визнання особи обмежено дієздатною?
8. Які підстави визнання особи недієздатною?
9. У чому полягають особливості визнання особи безвісно відсутньою та оголошення її померлою?
10. Місце проживання і місце реєстрації фізичної особи.
11. Співвідношення правоздатності та суб’єктивного цивільного права.
12. Співвідношення категорій «констатація смерті», «оголошення фізичної особи померлою», «встановлення факту смерті».
13. Правові наслідки повернення фізичної особи, оголошеної померлою.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти структурно-логічну схему: «Види цивільної дієздатності фізичної особи».
2. Тестові завдання:

1. Цивільна правоздатність – це:

А) Здатність особи мати цивільні права.

Б) Здатність особи мати цивільні права і нести цивільні обов’язки.

В) Здатність особи виконувати цивільні обов’язки.

Г) Здатність особи своїми діями набувати для себе цивільних прав і самостійно їх здійснювати, а також здатність своїми діями створювати для себе цивільні обов'язки, самостійно їх виконувати та нести відповідальність у разі їх невиконання.

Д) Здатність мати цивільні права та обмежені обов’язки.

2. Коли виникає та припиняється цивільна правоздатність фізичної особи?

А) Виникає з моменту народження, припиняється смертю.

Б) Виникає з досягненням 14 років, припиняється смертю.

В) Виникає з досягненням 16 років, припиняється смертю.

Г) Виникає з досягненням 18 років, припиняється смертю;

Д) Виникає з досягненням 21 року, припиняється смертю.

3. Місцем проживання фізичної особи у віці від десяти до чотирнадцяти років є:

А) Місце проживання її батьків (усиновлювачів), якщо інше місце проживання не встановлено за згодою між дитиною та батьками (опікуном).

Б) Місце знаходження навчального закладу чи закладу охорони здоров'я.

В) Місце проживання її батьків (усиновлювачів) або одного з них, з ким вона проживає, опікуна або закладу охорони здоров’я тощо.

Г) Місце проживання не визначено законодавством.

Д) Місце проживання її батьків (усиновлювачів) або одного з них, з ким вона проживає, опікуна або місцезнаходження навчального закладу чи закладу охорони здоров’я тощо, в якому вона проживає, якщо інше місце проживання не встановлено за згодою між дитиною та батьками (усиновлювачами, опікуном) або організацією, яка виконує щодо неї функції опікуна.

4. За якої умови фізична особа може бути визнана судом безвісно відсутньою?

А) Якщо протягом двох років у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування.

Б) Якщо протягом трьох років у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування.

В) Якщо протягом шести місяців у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування.

Г) Якщо протягом двох років у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування.

Д) Якщо протягом року в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування.

5. У випадку реєстрації шлюбу до досягнення фізичною особою повноліття:

А) Цій особі може бути надана повна цивільна дієздатність за рішенням суд.

Б) Цій особі може бути надана повна цивільна дієздатність за рішенням органу опіки і піклування за письмовою згодою батьків.

В) Ця особа набуває повної цивільної дієздатності з моменту реєстрації шлюбу.

Г) Ця особа набуває цивільної правоздатності.

Д) Ця особа не набуває повної цивільної дієздатності.

6. Як визначається правочин, що обмежує можливість фізичної особи мати не заборонені законом цивільні права та обов’язки?

А) Фіктивний.

Б) Нікчемний.

В) Попередній.

Г) Незаконний.

Д) Всі варіанти відповіді є правильними.

7. Яке із наведених тверджень є неправильним?

А) Здатність мати цивільні права та обов’язки (цивільну правоздатність) мають усі фізичні особи.

Б) Людина як учасник цивільних відносин вважається фізичною особою.

В) Цивільна правоздатність фізичної особи виникає у момент її народження

Г) Не охороняються інтереси зачатої, але ще не народженої дитини.

Д) Цивільна правоздатність фізичної особи припиняється у момент її смерті.

8. Продовжити твердження: «У разі неможливості встановити день та місяць одержання останніх відомостей про місце перебування особи її безвісної відсутності вважається, що…»:

А) Днем буде перше число місяця, що йде за тим, у якому були одержані такі відомості, а в разі неможливості встановити цей місяць – перше січня наступного року.

Б) Днем буде останнє число місяця, що йде за тим, у якому були одержані такі відомості, а в разі неможливості встановити цей місяць – перше січня наступного року.

В) Днем буде перше число місяця, що йде за тим, у якому були одержані такі відомості, а в разі неможливості встановити цей місяць – останній день місяця поточного року.

Г) Днем буде останнє число місяця, що йде за тим, у якому були одержані такі відомості, а в разі неможливості встановити цей місяць – останній день місяця поточного року.

Д) Днем буде перше число місяця, що йде за тим, у якому були одержані такі відомості, а в разі неможливості встановити цей місяць – останній день місяця поточного року.

9. Продовжити твердження: «Фізична особа може бути оголошена судом померлою, якщо …»:

А) у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування протягом трьох років, а якщо вона пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підставу припускати її загибель від певного нещасного випадку, - протягом шести місяців, а за можливості вважати фізичну особу загиблою від певного нещасного випадку або інших обставин внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру - протягом одного місяця після завершення роботи спеціальної комісії, утвореної внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Б) вона пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю.

В) у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування протягом трьох місяців, а якщо вона пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підставу припускати її загибель від певного нещасного випадку, - протягом 10 днів.

Г) Якщо протягом двох років у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування.

Д) Якщо протягом року в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування.

10. Протягом якого терміну спадкоємці фізичної особи, яка оголошена померлою, не мають права відчужувати нерухоме майно, що перейшло до них у зв'язку з відкриттям спадщини?

А) Трьох років.

Б) П'яти років.

В) Двох років.

Г) Одного року.

Д) Правильна відповідь відсутня.

3. Розв'яжіть задачу.

Задача №1. Громадянин України, Гунько С.С. 12.07.2023 року приїхав із м. Кривий Ріг на відпочинок до м. Одеса. Востаннє друзі його бачили 14.07.2023 року, близько 20.30, коли він ішов купатися у море, незважаючи на прохання друзів цього не робити, оскільки був сильний вітер та високі хвилі. Коли через годину Гунько С.С. не повернувся, то друзі почали його пошуки із залученням водолазів, берегової охорони тощо. В результаті проведених пошукових заходів, що тривали три дні, тіло Гунько С.С. так і не знайшли. Дайте правову оцінку ситуації та визначте, чи можна Гунько С.С. визнати безвісно відсутнім або оголосити померлим. Хто може звернутися до суду із такою заявою і по спливу яких строків?

Задача №2. У зв'язку з тяжким захворюванням рішенням суду 40-річного Павлова було визнано недієздатним. протягом 6 місяців він проходив стаціонарне лікування. Після лікування Павлов став почувати себе набагато краще. У зв'язку з цим опікун Павлова, його двоюрідний брат Кирило, звернувся до місцевого управління юстиції з проханням подати від його імені (опікуна) позов до суду про надання обмеженої цивільної дієздатності Павлова. Виправте юридичні помилки, допущені у тексті. Вирішить питання про обсяг дієздатності Павлова по суті. Запишіть правильний текст (без помилок).

Задача №3. 16-річному Борису його сестра подарувала мотоцикл. Через місяць Борис обміняв подарований мотоцикл на мотоцикл іншої марки у свого друга Сашка. Через 5 днів у Сашка мотоцикл було викрадено. Мати Бориса звернулась до Сашка з вимогою про повернення подарованого сину мотоциклу, на що одержала відмову, після чого звернулася з позовом до суду про витребування мотоцикла, на тій підставі, що вчинений хлопцями договір міни виходить за обсяг їх дієздатності. Дайте юридичну оцінку діям учасників відносин. Наведіть правові аргументи для забезпечення позиції кожної із сторін

Теми для рефератів

1. Правовий статус іноземців та «осіб без громадянства».
2. Сучасна концепція «електронної особистості».

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 1-3

Семінарське заняття № 4

Тема 4. Юридичні особи.

1. Поняття і ознаки юридичної особи
2. Правоздатність юридичної особи.
3. Порядок виникнення юридичних осіб.
4. Порядок припинення юридичних осіб.

Завдання для перевірки знань:

1. Юридична особа, як суб'єкт цивільно-правових відносин: якими властивостями можна охарактеризувати?
2. Як Ви розумієте індивідуалізацію юридичної особи?
3. Юридична особа: цивільна правоздатність та дієздатність, надайте розгорнуту відповідь.
4. Яким органам надана компетенція виконання державної реєстрації юридичної особи?
5. Які організаційно-правові форми юридичних осіб визначає чинне законодавство?
6. Розкрийте порядок реєстрації юридичної особи?
7. Модельний статут юридичної особи.
8. Цивільно-правова відповідальність юридичної особи, розкрийте суть.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. З посиланням на норми ЦК України зробити структурно-логічну схему: «Установчі документи юридичної особи.
2. Визначити особливості правового статусу відокремлених підрозділів юридичних осіб.
3. Зробити порівняльну характеристику засновницького договору і статуту.
4. Тестові завдання:

1. Відзначте відповідь, у якій правильно сформульовано, поняття, яке встановлює таку дефініцію: «_____ – це організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку»:

А) юридична особа.
Б) господарське товариство.
В) фізична особа.
Г) товариство споживачів.
Д) філія.

2. Відзначте правильну відповідь, «Цивільна правоздатність юридичної особи може бути обмежена лише за _____»:

А) рішенням загальних зборів.
Б) рішенням виконавчого органу місцевої ради.
В) рішенням суду.
Г) розпорядженням органу виконавчої влади.
Д) правильна відповідь відсутня.

3. Відзначте правильну відповідь, у якій сформульовано, що юридична особа вважається створеною з…:

А) з дня подання установчих документів для реєстрації;

Б) з дня державної реєстрації;

В) моменту публікації в ЗМІ оголошення про утворення юридичної особи

Г) з моменту підписання установчого договору.

Д) правильна відповідь відсутня.

4. Місцезнаходженням юридичної особи є:

А) місце її державної реєстрації, якщо інше не встановлено законом.

Б) місце її державної реєстрації.

В) фактичним місце провадження діяльності чи розташування офісу, з якого проводиться щоденне керування діяльністю юридичної особи (переважно знаходиться керівництво) та здійснення управління і обліку.

Г) місцем здійснення її підприємницької діяльності.

Д) правильна відповідь відсутня.

5. Юридичні особи приватного права створюються на підставі:

А) розпорядчого акта Президента України.

Б) розпорядчого акта органу державної влади.

В) розпорядчого акта органу місцевого самоврядування.

Г) розпорядчого акта органу влади Автономної Республіки Крим.

Д) установчих документів.

5. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. Акціонерне товариство «Лис» відзначало загальні збори 27.03.2023 р., на порядку денному стояло питання щодо ліквідації акціонерного товариства. Акціонерне товариство «Тиса» складається з 62 осіб. На загальних зборах були відсутні 23 акціонера, з них: 15 перебували у відрядженні в Румунії, 6 на лікарняному, 2 у відпустці за власний рахунок. Проти ліквідації проголосувало 8, утрималося 6, всі інші акціонери підтримали ліквідацію. Скільки не вистачає голосів, щоб прийняти рішення стосовно ліквідації?

Задача №2. Акціонерне товариство «Полісся» 20 грудня 2021 року відзначало загальні збори, на порядку денному стояло питання щодо виборів членів наглядової ради. Акціонерне товариство «Полісся» налічує 72 особи. На загальних зборах були відсутні 8 акціонерів, з них: 3 знаходились у відрядженні в Естонії, 5 на лікарняному. В результаті голосування, не підтримали 28, утрималося 3, всі інші акціонери підтримали ті кандидатури, які були запропановані у наглядову раду. Скільки не вистачає голосів акціонерів, щодо прийняти рішення з приводу виборів членів наглядової ради Акціонерного товариства «Полісся». Розтлумачте статтю 159 Цивільного Кодексу України.

Теми для рефератів

1. Поділ юридичних осіб на юридичних осіб приватного та публічного права.

2. Реорганізація як спосіб припинення юридичної особи.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2, 3, 11, 12, 13, 14

Семінарське заняття № 5

Тема 5. Види юридичних осіб.

1. Класифікація юридичних осіб
2.Види (форми) юридичних осіб приватного права
3. Об'єднання юридичних осіб приватного права
4. Види юридичних осіб публічного права
5. Види об'єднань громадян і їх місце в системі юридичних осіб.

Завдання для перевірки знань:
1. Надайте правову характеристику установі.
2. Охарактеризуйте командитне товариство.
3. Поняття, види та правовий статус господарських товариств.
4. Поняття, види та правовий статус кооперативів.
5. Поняття, види та правовий статус об'єднань громадян.
6. Поняття та правовий статус релігійних організацій.
7. Поняття та правовий статус фермерських господарств.
8. Особливості цивільно-правового статусу юридичних осіб публічного права.
9. В чому полягає основна різниця між філією та представництвом?

Завдання для самостійної роботи студента.
1. З посиланням на норми ЦК України зробити структурно-логічну схему: «Підприємницькі товариства»;
2. Скласти схему «Порівняльний аналіз повного товариства і командитного»;
3. Скласти схему «Порівняльний аналіз товариства і установи».
4. Тестові завдання:
1. Відзначте відповідь, у якій правильно сформульовано, що повне товариство діє на підставі …:
А) статуту;
Б) засновницького договору;
В) установчого договору;
Г) положення.
2. Відзначте відповідь, у якій правильно сформульовано, що товариство з обмеженою відповідальністю діє на підставі…:
А) статуту;
Б) установчого договору;
В) регламенту;
Г) засновницького договору.
3. Відзначте відповідь, у якій правильно сформульовано, що акціонерне товариство діє на підставі…:
А) регламенту;
Б) засновницького договору;
В) статуту;
Г) положення.
4. Відзначте відповідь, у якій правильно сформульовано, поняття, яке встановлює таку дефініцію: «_____ – це юридична особа,

статутний (складений) капітал якої поділений на частки між учасниками»:

А) господарське товариство;

Б) акціонерне товариство;

В) підприємство;

Г) виробничий кооператив.

5. Відзначте відповідь, у якій правильно сформульовано, поняття, яке встановлює таку дефініцію: «_____ – це засноване одним або кількома особами товариство, статутний капітал якого поділений на частки, розмір яких встановлюється статутом»:

А) господарське товариство;

Б) товариство з обмеженою відповідальністю;

В) акціонерне товариство;

Г) виробничий кооператив.

6. Відзначте відповідь, у якій правильно сформульовано, поняття, яке встановлює таку дефініцію: «_____ – це товариство, яке не має на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками»?

А) організація;

Б) господарське товариство;

В) підприємство;

Г) непідприємницьке товариство.

7.Відзначте правильну відповідь, «Зменшення акціонерним товариством статутного капіталу нижче від встановленого законом розміру має наслідком..»:

А) ліквідацію товариства;

Б) припинення товариства;

В) зупинення товариства;

Г) реорганізацію товариства

4. Розвяжіть задачу.

Задача №1. Шестеро місцевих жителів Вільшанського району Кіровоградської області ухвалили рішення щодо створення сільськогосподарського кооперативу «Зоря». Проте, в Вільшанської державній адміністрації, 30 куди звернулись громадяни, не надали згоди в реєстрації статуту, на підставі того, що на території Вільшанського району вже є юридична особа з назвою «Зоря» і до того ж, державної адміністрації було не зрозумілим вид діяльності сільськогосподарського кооперативу.

Проаналізуйте дану ситуацію і надайте ґрунтовну відповідь (зверніть увагу на Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію», статті 5,6,8).

Теми для рефератів

1. Правова природа підприємницьких та непідриємницьких товариств.

2. Правова характеристика господарських товариств.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2, 3, 11, 12, 13, 14

Семінарське заняття № 6

Тема 6. Держава, Автономна Республіка Крим та територіальні громади

як учасники цивільних правовідносин.

1. Держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади - учасники цивільних правовідносин

2. Участь публічних утворень у цивільних відносинах

3. Відповідальність за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад.

Завдання для перевірки знань:

1.Яким чином держава Україна може виступати як суб'єкт цивільного права?

2. Дайте визначення територіальній громаді.

3. Яке майно може мати у власності територіальна громада?

4. Чи може бути територіальна громада суб'єктом зовнішньо-економічної діяльності?

Завдання для самостійної роботи студента:

1. Юридичні передумови цивільної правосуб'єктності територіальної громади та інших публічно-правових утворень.

2. Проаналізуйте положення Цивільного Кодексу України та визначте можливі підстави набуття права власності на майно державою та територіальною громадою.

3. Розвяжіть задачу:

Задача №1. Криворізька міська рада прийняла рішення про безоплатне вилучення земельної ділянки, яка належала на праві приватної власності громадянину Коваленку у зв'язку із суспільною необхідністю (прокладення дороги). Не погоджуючись з вказаним рішенням, Коваленко звернувся за консультацією до юриста. Дайте правову оцінку даній ситуації. Вирішіть спір.

Задача №2. 05.06.2023 року Новопільська сільська рада Криворізького району Дніпропетровської області звернулась до суду із заявою, в обґрунтування якої зазначила, що на території Новопільської сільської ради виявлений трубопровід діаметром 520 мм із товщиною стінки 7 мм довжиною 920 м на глибині залягання 1,5 м. Вказаний трубопровід не експлуатується та ні в який інший спосіб ніким не використовується понад 10 років, знаходиться в неробочому стані, має значні пошкодження. Фактичне зношення трубопроводу складає 95%. Встановити власника трубопроводу сільській раді не вдалось. Проаналізуйте порядок набуття у власність безхазяйного майна територіальною громадою та форми участі територіальних громад у цивільних відносинах.

Теми для рефератів

1. Правові форми участі держави у цивільних правовідносинах.

2. Іноземні держави як учасники цивільних правовідносин.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 1,2

Семінарське заняття № 7

Тема 7. Об'єкти цивільних прав.

1. Поняття об'єктів цивільних прав
2. Види об'єктів цивільних прав.
3. Речі як об'єкти цивільних прав. Класифікація речей.
4. Майнові права як об'єкти цивільних прав
5. Цінні папери як об'єкти цивільних прав. Передача та виконання за цінним папером.
6. Гроші як об'єкт цивільних правовідносин.
7. Нематеріальні блага як об’єкти цивільних прав.

Завдання для перевірки знань:
1. Що є об’єктом цивільних прав (цивільних правовідносин)?
2. Які є види об’єктів цивільних прав?
3. Речі як об’єкти цивільних прав.
4. Що відносять до ознак речей як об’єктів цивільних прав?
5. Класифікація речей у цивільному законодавстві.
6. Майнові права як об’єкт цивільного права.
7. Цінні папери як об’єкти цивільних прав.
8. Гроші як об’єкт цивільних правовідносин.
9. Нематеріальні блага як об’єкти цивільних прав.
10. Щодо яких об’єктів цивільних прав встановлюються спеціальні правила оборотоздатності?
11. У чому полягають особливості грошей і валютних цінностей як об'єктів цивільних правовідносин, до яких видів об'єктів цивільних прав належать готівкові та безготівкові гроші?

Завдання для самостійної роботи студента.
1. Скласти структурно-логічну схему: «Класифікація речей».
2. Особливі об’єкти цивільних прав.
3. Тестові завдання:

1. Не є об’єктом цивільних прав:
А) гроші
Б) правочин
В) цінні папери
Г) послуги
Д) інформація
Е) речі
2. Майно - це:
А) окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов’язки;
Б) сукупність речей;
В) сукупність речей, що утворюють єдине ціле;
Г) сукупність нерухомих речей.
Д) сукупність рухомих речей.
3. Кому належать продукція, плоди та доходи від речі?
А) власникові речі;
Б) власникові речі, якщо інше не встановлено договором або законом;

В) володільцеві речі;

Г) користувачеві речі;

4. Цінні папери, що посвідчують однакові права їх власників у межах одного випуску стосовно особи, яка бере на себе відповідні зобов'язання:

А) коносамент;

Б) індосамент;

В) неемісійні цінні напери;

Г) емісійні цінні папери;

Д) всі відповіді вірні.

4. Розв'яжіть задачу.

Задача №1. Сахно, наполягаючи на розірванні шлюбу та розподілі майна, що було нажите в період шлюбу, просив закріпити за ним меблевий гарнітур вартістю 60000 грн., не заперечуючи половину вартості сплатити колишній дружині. Остання вимагала розподілу майна в натурі: стільці, шафу, стіл для обіду, стіл письмовий (30000 грн.) закріпити за Сахно, а інші складові частини гарнітуру на ту ж вартість залишити за нею. Відповіді потрібно давати з посиланням на відповідні частини та статті ЦК. Надайте юридичну оцінку ситуації. Охарактеризуйте гарнітур як об'єкт цивільних правовідносин.

Задача №2. Сімаков, йдучи вулицею, побачив у вітрині фотоательє, де він колись фотографувався, свою фотографію. Остання йому не сподобалась і він почав вимагати зняти її з вітрини. Директор ательє заявив, що у вітрині виставлені кращі роботи майстрів ательє. Фотографія гарної якості та не порочить гідність Сімакова, тому директор не бачить підстав для задоволення вимоги. Відповіді потрібно давати з посиланням на відповідні частини та статті ЦК. Чи обґрунтована у даному випадку вимога Сімакова? Чи мав право директор ательє використовувати фотографію Сімакова без його відома?

Задача №3. За приватним оголошенням розміщенним на сайті Косянчук купив вдома у Вороша набір меблів у розібраному стані та в упаковці за 20 000 гривень. Після перевезення до дому покупки, Косянчук з'ясував, що в упаковці відсутня монтажна й оздоблювальна фурнітура. Косянчук негайно виїхав додому до продавця, але вдома його не застав. Пам'ятаючи, що Ворош поклав гроші за продані меблі на книжкову полицю, сказав матері Вороша, що забирає частину своїх грошей до того часу, поки йому не повернуть фурнітуру, і взяв з полиці 4000 гривень та поїхав додому.Ворош звернувся до поліції з заявою про пограбування Косянчуком. Які особливості мають гроші як об'єкти цивільних прав? Кому вони належали на момент виникнення конфлікту?

Теми для рефератів

1. Пам'ятники історії та культури як об'єкти цивільно-правової охорони.
2. Правовий режим рухомих речей в цивільному праві.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2

Семінарське заняття № 8

Тема 8. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних

правовідносин. Правочини.

1. Підстави виникнення, зміни чи припинення цивільних правовідносин.
2. Поняття правочину, його місце в системі юридичних фактів.
3. Види правочинів.
4. Зміст правочину, його тлумачення.
5. Умови чинності угод (правочинів).
6. Недійсні правочини.

Завдання для перевірки знань:

1. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.
2. Поясніть поняття «юридичний факт».
3. Від чого залежить форма правочину?
4. Назвіть загальні ознаки недійсності правочинів.
5. Види недійсних правочинів.
6. Навести приклади нікчемних односторонніх правочинів, коли вони можуть бути визнані дійсними за рішенням суду;
7. Навести приклади обставин, які мають істотне значення для визнання правочину недійсним, який вчинено під впливом помилки;
8. Назвати відмінності: між правочином та іншими юридичними фактами, між правочином, вчиненим під впливом помилки та правочином, вчиненим під впливом обману.
9. Окреслить відмінність між оспорюваним, нікчемним та неукладеним правочином.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. З посиланням на норми ЦК України зробити структурно-логічну схему: «Види недійсних правочинів», звернувши увагу на коло оспорюваних правочинів з недоліками змісту, суб'єктного складу, волі, форми.
2. З посиланням на норми ЦК України з'ясувати сутність умовного правочину та визначити особливості відкладальної та скасувальної обставини для правочину.
3. Тестові завдання:

1. Правочин - це:

А) діяльність, що тягне за собою юридичні наслідки

Б) дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків

В) цивільно-правовий договір

Г) контракт

Д) правовідношення, в якому одна сторона зобов'язана вчинити на користь другої сторони певну дію або утриматися від певної дії,

2.З якого моменту є вчиненим правочин, що підлягає нотаріальному посвідченню та державній реєстрації?

А) з моменту передання речі

Б) з моменту досягнення згоди сторін по всіх істотних умовах

В) з моменту, коли сторони виконали зобов'язання

Г) з моменту його нотаріального посвідчення

Д) з моменту його державної реєстрації

3.Правочин, який вчинено сторонами для приховання іншого правочину, який вони насправді вчинили, називається:

А) фіктивним

Б) нікчемним

В) удаваним

Г) кабальним

Д) каузальним

4. Чи тягне недійсність окремої частини правочину недійсність інших його частин та правочину в цілому?

А) так

Б) так, якщо правочин посвідчений нотаріально

В) ні

Г) ні, якщо можна припустити, що правочин був би вчинений і без включення до нього недійсної частини

Д. за бажанням сторін, які уклали правочин

5. Правочин - це:

А) Правомірні дії суб'єктів цивільного права, з яким закон пов'язує певні юридичні наслідки незалежно від того, чи була в суб'єктів мета досягти того чи іншого правового результату

Б) Правомірні вольові дії суб'єктів цивільного права, з яким закон пов'язує настання, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків

В) Неправомірні дії суб'єктів цивільного права, з яким закон пов'язує настання, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків

Г) Правомірні вольові дії суб'єктів цивільного права, метою яких є настання, зміна чи припинення цивільних прав та обов'язків

Д) Правомірні вольові дії та бездіяльність суб'єктів цивільного права, метою яких є настання, зміна чи припинення цивільних прав та обов'язків

6. Презумпція правомірності правочину полягає в тому, що:

А) Правочин є правомірним, якщо його недійсність прямо не встановлена законом або якщо він не визнаний судом недійсним

Б) Правочин є дійсним до тих пір поки ніхто не заперечує проти нього

В) Правочин є правомірним, поки сторони не відмовляються від його виконання

Г) Правочин є правомірним за умови його належного виконання

Д) Правочин є дійсним якщо він не порушує прав та законних інтересів суб'єктів цивільних правовідносин

7. Загальні умови, додержання яких є необхідним для чинності правочину:

А) Правочин не може суперечити закону і підзаконним актам; особа, яка вчиняє правочин має бути дієздатною; правочин має вчинятися у формі, встановленій законом; правочин має бути спрямований на реальне настання правових наслідків, правочин не може суперечити правам та інтересам малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей

Б) Зміст правочину не може суперечити закону і підзаконним актам; особа,

яка вчиняє правочин має бути правоздатною; правочин має вчинятися у формі, встановленій законом; правочин має бути спрямований на реальне настання правових наслідків, правочин не може суперечити правам та інтересам малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей

В) Зміст правочину не може суперечити закону, іншим актам цивільного законодавства, а також моральним засадам суспільства; особа, яка вчиняє правочин повинна мати необхідний обсяг цивільної дієздатності; волевиявлення учасника правочину має бути вільним і відповідати його внутрішній волі, правочин має вчинятися у формі, встановленій законом; правочин має бути спрямований на реальне настання правових наслідків, правочин не може суперечити правам та інтересам малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей

Г) Зміст правочину не може суперечити моральним засадам суспільства; особа, яка вчиняє правочин повинна мати необхідний обсяг цивільної дієздатності; волевиявлення учасника правочину має бути вільним, правочин має вчинятися у формі, встановленій законом; правочин має бути спрямований на реальне настання правових наслідків, правочин не може суперечити правам та інтересам малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей

Д) Правочин не може суперечити закону, іншим актам цивільного законодавства, а також моральним засадам суспільства; особа, яка вчиняє правочин має бути правоздатною; волевиявлення учасника правочину має бути вільним і відповідати його внутрішній волі, правочин має вчинятися у формі, встановленій законом; правочин має бути спрямований на реальне настання правових наслідків, правочин не може суперечити правам та інтересам малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей

8. У якій формі належить укладати правочин між фізичною та юридичною особою?

А. письмовій, крім тих правочинів, які повністю виконуються сторонами в момент їх вчинення,

Б. письмовій, крім тих правочинів, які повністю виконуються сторонами в момент їх вчинення, за винятком правочинів, які підлягають нотаріальному посвідченню та (або) державній реєстрації, а також правочинів, для яких недодержання письмової форми має наслідком їх недійсність

В. письмовій нотаріально посвідченій

Г. усній

Д. конклюдентній.

9. У випадку недотримання вимоги закону про нотаріальне посвідчення одностороннього правочину, то він є:

А) нікчемним;

Б) неукладеним;

В) удаваним;

Г) оспорюваним;

Д) всі відповіді вірні.

4. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. Сергій з приводу закінчення школи отримав від бабусі

подарунок - магнітофон. Через деякий час він спитав бабусю чи не буде вона заперечувати проти того, щоб він обміняв магнітофон на відеокамеру, яка належить його товаришу Нєстору. Бабуся не заперечила й письмово оформила свою згоду на укладання угоди. Такий обмін відбувся. Батько Сергія, дізнавшись про обмін, звернувся до Нєстора з вимогою повернути магнітофон і забрати відеокамеру, оскільки він своєї згоди на обмін не давав. Нестеров відмовився і пояснив, що, наскільки йому відомо, магнітофон подарував Сергію не батько, а бабуся, яка дала письмову згоду на укладання угоди. За таких обставин, як вважав Нєстеров, неповнолітній Сергій не потребує згоди батька на укладання угоди. Хто правий у цьому спорі ? Чи переміниться рішення, якщо мати Сергія дасть згоду на обмін на прохання бабусі?

Задача №2.

Подружжя Анікєєвих вирішили припинити шлюб і склали письмову угоду про те, що Анікєєв не буде претендувати на розподіл квартири, виїде з Кривого Рогу і буде постійно проживати разом з матір'ю у Херсоні. Анікєєва, з свого боку, зобов'язалась не укладати новий шлюб до закінчення інституту їх дочкою - студенткою першого курсу. За посвідченням досягнутої угоди Анікєєви звернулися до нотаріуса. Останній відмовив в посвідченні такої угоди.
Чи правомірні дії нотаріуса і чому ?

Задача №3. 17 червня 2023 року Іванов подав до суду позов про визнання недійсним договору дарування квартири, який був укладений 12 червня 2018 року між ним і Петровим. В обґрунтування позову зазначив, що договір дарування укладений без наміру створення правових наслідків, які обумовлюються цим правочином, а тому є фіктивним, оскільки був укладений у період розгляду справи в суді за позовом АТ «АвальБанк» до Іванова про стягнення боргу за борговою розпискою, що свідчить про його намір ухилення від виконання рішення суду. Проаналізуйте дану ситуацію. В яких випадках правочин вважається фіктивним?

Задача №4. Міщенко подарував Хливнюку мобільний телефон, вартістю 15 000 гривень. Не минув і тиждень, як Міщенко звернувся з позовом до суду, в якому просив визнати вказаний правочин недійсним. В обгрунтування позову Міщенко зазначив, що Хливнюк шантажував його розголошенням інформації стосовно лікування від наркотичної залежності, чим і змусив подарувати телефон. Надайте відповідь щодо рішення суду стосовно цієї справи.

Теми для рефератів

1. Правова природа правочинів
2. Недійсність правочину, правові наслідки.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2

4 семестр

Семінарське заняття № 9

Тема 9. Строки (терміни) у цивільному праві. Позовна давність.

Представництво і довіреність.

1. Поняття, значення і юридична природа строків (термінів) в цивільному праві.
2. Види цивільно-правових строків (термінів).
3. Визначення та обчислення строків (термінів).
4. Поняття позовної давності. Імперативність та диспозитивність у визначенні та застосуванні позовної давності.
5. Тривалість позовної давності. Загальна та спеціальна позовна давність.
6. Початок перебігу позовної давності.
7. Зупинення, переривання та поновлення позовної давності.
8. Представництво та його види.
9. Представництво за довіреністю.
10. Види угод, які не може укладати представник. Вчинення правочинів з перевищенням повноважень.
11. Передоручення.
12. Форми та види довіреності. Строк довіреності.
13. Припинення представництва за довіреністю та його наслідки.

Завдання для перевірки знань:

1. Поясніть значення строків (термінів) у цивільному праві.
2. Назвіть види цивільно-правових строків (термінів).
3. Визначення та обчислення строків (термінів).
4. Поняття позовної давності.
5. Імперативність та диспозитивність у визначенні та застосуванні позовної давності.
6. Тривалість позовної давності.
7. Загальна та спеціальна позовна давність.
8. Початок перебігу позовної давності.
9. В яких випадках перебіг строків позовної давності зупиняється?
10. Переривання перебігу строків позовної давності.
11. Поновлення строків позовної давності.
12. Перебіг строку позовної давності у разі залишення позову без розгляду.
13. Розкрити співвідношення строків з юридичними фактами у цивільному праві.
14. Що таке представництво і яке його значення для здійснення особою своїх цивільних прав?
15. Хто є учасниками представництва і які правовідносини між ними виникають?
16. Які існують види представництва?
17. Які правочини не можуть здійснюватись за представництвом?
18. Які правові наслідки вчинення правочину представником?
19. Що таке довіреність? Які вимоги до її оформлення відповідно до законодавства?
20. У яких випадках можливе передоручення довіреності? Які вимоги до довіреності, що видається у порядку передоручення?

21. Які наслідки укладення правочину представником з перевищенням повноважень?

22. Діяння особи в чужому інтересі без повноважень.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. З посиланням на норми ЦК України схематично зобразити зупинення та переривання перебігу позовної давності.

2. Розробити структурно-логічну схему: Види строків в цивільному праві.

3. Визначити та занотувати коло вимог, на які не поширюється позовна давність.

4. Визначити та занотувати умови застосування позовної давності та наслідки спливу позовної давності.

5. Співвідношення між поняттями «час», «строк», «термін», «давність». Проаналізуйте співвідношення строків і термінів у цивільному праві та інших приватних галузях права.

6. Проаналізуйте практику Європейського суду з прав людини (зокрема п. 51 рішення від 22 жовтня 1996 року за заявами № 22083/93, 22095/93 у справі «Стаббінгс та інші проти Сполученого Королівства».

7. Скласти структурно-логічну схему: «Класифікація видів довіреності».

8. Розкрити зміст комерційного представництва.

9. Порівняйте представництво та інститут комісії (ст. 1011 ЦК), посередництво, реалізацію дієздатності юридичної особи її органами (ст. 92 ЦК), надання згоди на вчинення правочину (ст. 32, 222 ЦК), підписання правочину іншою фізичною особою (ст. 207, 1247 ЦК), договором на користь третьої особи (ст. 636 ЦК України).

10. Складіть проєкт довіреності на представництво в суді.

11. Проаналізуйте запропоновані ситуації. Чи наявні в них підстави виникнення представництва. У разі позитивної відповіді визначте вид представництва: а) Панчук видав довіреність Пархоменковій на продаж нею частини будинку Панчука; б) Ясинська та Струк уклали договір доручення, згідно з умовами якого Ясинська представлятиме інтереси Струк у суді; в) Опалова О, будучи усиновленою подружжям Орлових, розбила вікно сусідам, граючи на подвір'ї з однолітками першокласниками; г) Мигай Д.М. попросив свого товариша отримати в бухгалтерії університету його стипендію у зв'язку з його поганим самопочуттям; д) у зв'язку з безвісною відсутністю громадянина Павленка О.Я. опікуном над його майном призначили Вигнан; е) Воропаєв А.К. і Ворон Д.В. домовились про те, що останній буде здійснювати пошук контрагентів для подальшого укладення Вопораєвим договорів щодо реалізації ним продукції; є) Проняєва К.П. передала свою норкову шубу комісійному магазину для продажу; ж) Агібалова О. (10 років), дочка подружжя Агібалових, є спадкоємицею за заповітом свого діда Агібалова П.; з) у зв'язку з фізичною хворобою та фізичною неможливістю проставлення власноручного підпису заповіт Волощенко Т.П. за його проханням було підписано його товаришем Вітанковичем Р.Д.

12. Тестові завдання:.

1. Строком є:

А) певний період у часі, зі спливом якого пов’язана дія, що має юридичне значення

Б) певний момент у часі

В) момент у часі, визначений договором

Г) певний момент у часі, з настанням якого пов’язана дія чи подія, яка має юридичне значення

Д) момент у часі, визначений законом

2. Строк, що визначений роками, спливає:

А) в останній день останнього року строку

Б) у відповідні місяць та число останнього року строку

В) у відповідний день останнього місяця року

Г) в останній день відповідного місяця останнього року строку

Д) в останній робочий день останнього року строку

3. Загальна позовна давність встановлюється тривалістю:

А) у три роки

Б) у шість місяців

В) у один рік

Г) у п’ять років

Д) у десять років

4. З якого моменту починається перебіг позовної давності у разі порушення права або інтересу неповнолітньої особи?

А) від дня досягнення нею 16 років

Б) від дня, коли особа могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила

В) від дня, коли особа довідалася про порушення свого права або про особу, яка його порушила

Г) від дня досягнення нею повноліття

Д) від дня, коли особа довідалася про порушення свого права або про особу, яка його порушила якщо від дня досягнення нею повноліття не сплинуло три роки

5. Перебіг позовної давності переривається:

А) вчиненням особою дії, що свідчить про визнання нею свого боргу або іншого обов’язку

Б) дією непереборної сили

В) встановленням мораторію

Г) у разі зупинення дії закону або іншого нормативно- правового акта, що регулює відповідні відносини

Д) у разі відстрочення виконання зобов’язання на підставах, встановлених законом;

6. На які вимоги позовна давність не поширюється?

А) про витребування майна з чужого незаконного володіння

Б) про розірвання договору

В) про стягнення неустойки

Г) на вимогу про визнання недійсним правочину, предметом якого є

відчуження об’єкта нерухомого майна

Д) про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров’я або смертю

7. У відповіді під котрим номером правильно вказано порядок визначення термінів:

А) календарною датою або вказівкою на подію;

Б) днями;

В) вказівкою на домовленість сторін;

Г) усі відповіді правильні.

8.Представництво – це:

А) договір.

Б) правочин.

В) правовідношення.

Г) права, що передаються від однієї особи до іншої.

9. Представник здійснює свої повноваження:

А) виступаючи стороною правочину, який укладає.

Б) від імені та в інтересах особи, яку представляє.

В) від власного імені, але в інтересах особи, яку представляє.

Г) від власного імені, але за рахунок коштів особи, яку представляє.

10. Представником може бути фізична особа:

А) з повною дієздатністю.

Б) з повного або неповною дієздатністю.

В) незалежно від віку та стану здоров’я.

Г) яка є дієздатною та має юридичну освіту.

11. У якому з перерахованих випадків особа не може виступати представником?

А) якщо особа уповноважена на ведення переговорів щодо можливих у майбутньому правочинів.

Б) якщо особа діє від імені того, кого вона представляє.

В) якщо особа діє в чужих інтересах.

Г) якщо це юридична особа,

12. Підставами виникнення представництва є:

А) договір.

Б) акт органу юридичної особи.

В) договір, закон, акт органу юридичної особи та інші підстави, встановлені актами цивільного законодавства.

Г) закон.

8. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. Спадкоємець за законом Мороз вступив в управління майном після смерті батька. До нього звернувся сусід Сохов і пред’явив складену померлим розписку в отриманні 6 тис. грн. Мороз сплатив Сохову зазначену суму. Пізніше Мороз дізнався, що цей борг виник 6 років тому і строк позовної давності по ньому сплинув. А через три місяці стало відомо про заповіт, відповідно до якого все спадкове майно переходило до племінниці померлого

Власенко.

Чи має право Мороз вимагати від Власенко відшкодування витрат?

Задача №2. Петров звернувся до суду з проханням про продовження строку для прийняття спадщини, яка відкрилася після смерті його матері. Своє прохання він мотивував тим, що дізнався про відкриття спадщини тільки зараз, через 1,5 роки після її смерті. При розгляді справи було встановлено, що Петров протягом останніх років не підтримував з матір'ю відносин, зокрема, не надав їй матеріальної допомоги, хоча вона й зверталася до нього з такими проханнями. Утримання та догляд за матір'ю прийняла на себе сестра Петрова, до якої й перейшло спадкове майно.

Чи буде задоволено позов Петрова й чому?

Задача №3. Опришко 20 грудня купила у магазині «Мода» червоні туфлі. Через декілька днів Опришко вирішила, що саме такий колір їй не пасує і після довгих роздумів вирішила 06 січня піти в бутік та обміняти їх на чорні. У магазині «Мода» менеджер з продажу відмовила Опришко С. обміняти чорвоні туфлі на чорні, аргументуя тим, що 14-денний строк уже вийшов. Опришко С. розглядала відмову, як неправомірну, вказавши причини: 1) 25 грудня та 01 січня святкові дні, а 24 і 31 грудня вихідні. І тому 14-деннний термін закінчувався саме 6 січня. 2) Відлік 14-денного терміну повинен починатися на початку весняного сезону.

Вирішіть справу по суті, висновки обґрунтуйте.

Теми для рефератів

1. Теоретико-правова характеристика видів цивільно-правових строків (термінів).
2. Місце строків в системі юридичних фактів.
3. Проблеми відновлення строку позовної давності.
4. Строк позовної давності при зміні осіб у зобов'язанні.
5. Формування та роль інституту представництва в цивільному праві.
6. Представництво та посередництво: співвідношення понять.
7. Представництво без повноважень в аспекті принципу добросовісності.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2

Семінарське заняття № 10

Тема 10. Особисті немайнові права у цивільному праві.

1. Поняття та ознаки особистих немайнових прав
2. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи.
3. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.
4. Поновлення порушеного особистого немайнового права
5. Спростування недостовірної інформації та відповідь як способи захисту

особистих немайнових прав фізичної особи.

6. Заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права фізичної особи.

7. Відшкодування шкоди як спосіб захисту особистих немайнових прав фізичної особи.

8. Захист особистих немайнових прав юридичної особи.

Завдання для перевірки знань:

1. Поняття особистих немайнових прав фізичної особи.
2. Особисті немайнові права юридичної особи.
3. Поняття та зміст права фізичної особи на життя і здоров'я.
4. Право на донорство.
5. Поняття та зміст права фізичної особи на ім'я.
6. Поняття та зміст права фізичної особи на сімю.
7. Поняття та зміст права фізичної особи на власне зображення.
8. Поняття честь та гідність фізичної особи. Підстави для захисту честі та гідності фізичної особи.
9. Поняття та зміст права фізичної особи на інформацію
10. Поняття та зміст права фізичної особи на особисту недоторканість.
11. Право фізичної особи на захист персональних даних.
12. Особисті немайнові права в сфері фізичної культури і спорту.
13. Поновлення порушеного особистого немайнового права.
14. Дайте визначення поняття «інформація».
15. Охарактеризуйте спростування недостовірної інформації.
16. Охарактеризуйте заборону поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права.
17. Способи захисту особистих немайнових прав.
18. Гарантії реалізації і захисту особистих немайнових прав.
19. Окремі способи захисту особистих немайнових прав.
20. У яких випадках завдана шкода внаслідок порушення особистого немайнового права фізичної особи не підлягає відшкодування.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Підготувати доповідь-презентацію на тему «Проблема співвідношення права на освіту та права на здоров'я у світлі загальнообов'язкової вакцинації дітей» з урахуванням положень Закону України « Про систему громадського здоров'я»

2. Підготувати доповідь-презентацію на тему «Державна реєстрація геномної інформації людини» з урахуванням положень Закону України «Про державну реєстрацію геномної інформації людини».

3. Випишіть із постанови Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» визначення таких понять: «гідність», «честь», «ділова репутація»; «поширення інформації», «недостовірна інформація».

4. Здійсніть порівняльний аналіз права на відповідь та спростування недостовірної інформації. Проаналізуйте п. 5 постанови Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи»

5. Здійсніть порівняльний аналіз понять «фактичні твердження» і «оціночні судження». Проаналізуйте ст. 30 ЗУ «Про інформацію», п. 19 постанови Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи».

6. Тестові завдання:

Що з перерахованого не є ознакою особистих немайнових прав?

А) невіддільність від особистості їх носія.

Б) невідчужуваність.

В) абсолютний характер.

Г) матеріальний характер.

2. Можливість фізичної особи вільно, на власний розсуд визначати свою поведінку у сфері свого приватного життя являє собою:

А) поняття особистого немайнового права.

Б) зміст особистого немайнового права.

В) ознаку особистого немайнового права.

Г) вид особистого немайнового права.

3. Права, що належать особі внаслідок самого факту її існування, називаються:

А) натуральними.

Б) абсолютними.

В) природженими.

Г) відносними.

4. Права, які особа набуває в процесі своєї діяльності, називаються:

А) комплексними.

Б) придбаними.

В) абсолютними.

Г) відносними.

5. Права, в яких особі, котра володіє особистим немайновим правом, протистоїть невизначене коло осіб, зобов’язаних утримуватися від порушення її права, називаються:

А) абсолютними.

Б) невизначеними.

В) придбаними.

Г) природженими

4. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. Після авіакатастрофи Умнов був доправлений до лікарні з численними травмами, зокрема переломами усіх кінцівок, відкритою черепно-мозковою травмою та закритою травмою живота. Пацієнт перебував у вкрай важкому стані у відділенні інтенсивної терапії на апаратах штучного

підтримання життя. На наступний день, коли до лікарні прибули його родичі, завідуючий реанімаційним відділенням повідомив їх про те, що лікуючий лікар констатував у Умнова смерть мозку, а отже фактично з медичної точки зору він помер. Оскільки лікарня була переповнена іншими потерпілими від авіакатастрофи, яких ще можна врятувати, завідувач відділення попросив родичів Умнова дати згоду на відключення його від апаратів штучного підтримання життя. Проаналізуйте дії лікаря з точки зору дотримання норм законодавства.

Чи мало в даному випадку місце порушення права на життя?

Задача №2. Андрій вирішив одружитися з Тамарою. Через тиждень після заручин Ганна, яка раніше була подругою Андрія, з метою недопущення шлюбу між ним і Тамарою, повідомила останній, що в Андрія є позашлюбна дитина.

Чи має місце в цій ситуації порушення особистого немайнового права? Свою відповідь обґрунтуйте.

Задача №3. Коновалова звернулась до суду з позовом до Волощенко про відшкодування моральної шкоди, мотивуючи свої вимоги тим, що 01.06.2020 р. була працевлаштована у шлюбне агентство «Фемілі», і (зі слів позивача) у неї склались неприязні стосунки із відповідачем Волощенко. 01.04.2022р. позивач звільнилась з роботи. 08.05.2022р. Волощенко публічно, перед 30-ма працівниками компанії «Фемілі» зачитала особисту переписку позивача із подругами у мережі Інтернет, яку (зі слів позивача) отримала незаконним способом - шляхом зламування особистої сторінки позивача. При цьому даний факт позивачу повідомили свідки, тому позивачка вважає, що діями відповідача їй заподіяно моральну шкоду у сумі 20000 грн., яку просить суд стягнути із відповідача, а також судовий збір.

Рішенням суду, позивачу було повністю відмовлено у задоволенні позовних вимог. Чи правомірне рішення постановив суд. Відповідь обґрунтуйте.

Задача №4. У газеті «Вечір» була надрукована стаття «Заклади громадського харчування». У ній, зокрема зазначалося, що в кафе «Смачно», де працює всього троє працівників, систематично обраховують покупців і до того ж варять неякісну каву. Всі троє працівників, які працювали за трудовим договором звернулися до суду з вимогою про спростування недостовірної інформації. Суд відмовив у розгляді позовної заяви, мотивуючи відмову тим, що оскільки в статті жодного прізвища не називається, то до суду може звернутися тільки власник кав'ярні. Чи правильно вчинив суд? Відповідь обґрунтуйте.

Задача №5. Під час проходження медичного огляду вчителем молодших класів Маннаніковим дільничний терапевт Ганнич виявила у нього серцеву недостатність. Про це вона повідомила керівника навчального закладу та чимало батьків учнів, яких навчав Маннаніков. Це призвело до того, що вчителеві виділили меншу кількість навчальних годин, деякі учні та батьки почали вимагати заміни вчителя, мотивуючи свою вимогу тим, що хворий педагог мало чого може навчити школярів. Маннаніков звернувся з позовом до суду, в якому просив зобов'язати Ганнич через засоби масової інформації спростувати інформацію про свою хворобу.

Яке рішення повинен прийняти суд? Відповідь обґрунтуйте.

Задача №6. За один місяць до виборів міського голови міста Зеленодольська, по місту були розповсюджені листівки, в яких один із кандидатів на посаду міського голови був названий лідером злочинного угрупування. У листівці навіть містилася його прізвисько, яким нібито його називали у злочинних колах. Під листівкою був підпис «Патріоти міста». Оскільки поширювачів інформації встановлено не було, то цей кандидат звернувся з проханням до прокуратури дати офіційне спростування цієї інформації як недостовірної у місцевих ЗМІ. Прокуратура йому відмовила.

Чи правомірними є дії прокуратури і чому? Як може захистити свої права кандидат в депутати?

Теми для рефератів

1.Теоретико-правові та практично-прикладні аспекти правового регулювання особистих немайнових прав в Україні.

2. Місце особистих немайнових прав в системі цивільного права України.

3. Особливості здійснення і захисту особистих немайнових прав в соціальних мережах та в мережі Інтернет.

4. Міжнародно-правовий захист особистих немайнових прав особи.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 1, 2, 5

Семінарське заняття № 11

Тема 11. Право власності та інші речові права. Захист права власності та інших речових прав.

1. Поняття, елементи і зміст права власності.
2. Способи і підстави набуття і припинення права власності.
3. Форми власності, їх правове регулювання.
4. Момент виникнення права власності у набувача по договору.
5. Поняття ризику випадкової загибелі або зіпсування майна.
6. Добросовісні і недобросовісні незаконні володільці.
7. Право власності на землю (земельну ділянку).
8. Право власності на житло.
9. Охорона права власності.
10. Загальні положення про речові права на чуже майно.
11. Поняття захисту права власності.
12. Система цивільно-правових засобів захисту права власності.
13. Віндикаційний позов
14. Негаторний позов
15. Позов про визнання права власності

Завдання для перевірки знань:

1. Назвіть нормативно-правові аки, якими регулюється право власності.
2. Розкрийте в повному обсязі поняття право власності.Розтлумачте зміст

права власності та назіть підстави виникнення права власності.

3. Які форми власності визначені національним чинним законодавством?

4. Надайте характеристику суб'єктам та об'єктам права приватної власності.

5. Проаналізуйте суб'єкти та об'єкти права державної власності.

6. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності: правова характеристика.

7. Надайте детальний аналіз поняття спільної власності.

8. Проаналізуйте види спільної власності та підстави припинення права власності?

9. Що означає абсолютний характер права власності.

10. Розтлумачте поняття ризику випадкової загибелі та зіпсування майна.

11. Поняття і значення добросовісності.

12. Суб'єкти, об'єкти, види та зміст сервітуту, порядок його встановлення та припинення.

13. Суть, особливості, специфіка емфітевзіса і суперфіція та сфера їх використання.

14. Назвати характерні особливості права володіння та права користування чужим майном.

15. Співвідношення понять «захист права власності» і «охорона права власності».

16. Загальна характеристика речових позовів для захисту права власності.

17. Умови подання віндикаційного позову та межі віндикації.

18. Негаторний позов, як спосіб захисту права власності.

19. Зобовязально-правові способи захисту речових прав.

20. Особливості відшкодування шкоди, завданої власникові земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель у зв'язку із зниженням їх цінності.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. З посиланням на норми ЦК України розробити структурно-логічні схеми: «Підстави набуття права власності в Україні», «Підстави припинення права власності в Україні»

2. З посиланням на норми ЦК України розробити структурно-логічну схему: «Види права власності в залежності від правового режиму об'єкта».

3. Визначити відмінності між правом часткової та спільної сумісної власності за особливостями суб'єктного складу, об'єктів та порядку здійснення.

4. Скласти порівняльну таблицю: Договір оренди та договір емфітевзису або суперфіцію (на вибір).

5. Скласти порівняльну характеристику права користування і права володіння.

6. Скласти порівняльну характеристику права розпорядження і права користування.

7. Скласти проєкт договору про встановлення емфітевзису.

8. Тестові завдання:

1. Вкажіть правильну відповідь, яка розкриває таке визначення:

«_____ є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб»:

А) правом користування;

Б) правом володіння;

В) правом власності;

Г) правом довірчої власності.

2. Вкажіть правильну відповідь, у наведеному законодавчому акті: «Усі суб'єкти права власності є_____ перед законом»:

А) вільними;

Б) не рівними;

В) рівними;

Г) зобов'язаними.

3. Вкажіть правильну відповідь, у наведеному законодавчому акті: «Склад, кількість та вартість майна, яке може бути у власності фізичних та юридичних осіб,_____»:

А) є рівними;

Б) не є рівними;

В) є обмеженими;

Г) не є обмеженими.

4. Вкажіть правильну відповідь, у наведеному законодавчому акті: «Безхазяйні нерухомі речі беруться на облік_____, за заявою органу місцевого самоврядування..»:

А) органом, що здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно;

Б) нотаріусом;

В) суддею;

Г) адвокатом.

5. Вкажіть правильну відповідь, яка розкриває таке визначення: «_____ є закопані у землі чи приховані іншим способом гроші, валютні цінності, інші цінні речі..»:

А) знахідкою;

Б) цінним папером;

В) безхазяйна річ;

Г) скарбом.

6. Вкажіть правильну відповідь, у наведеному законодавчому акті: «У разі виявлення скарбу, що становить культурну цінність відповідно до закону, право власності на нього набуває_____»:

А) особа, яка знайшла;

Б) територіальна громада;

В) нотаріус;

Г) держава.

7. Вкажіть правильну відповідь, у наведеному законодавчому акті: «Майно, що є у власності двох або більше осіб (співвласників), належить їм на праві _____»:

А) цільового управління;

Б) комунальної власності;

В) часткової власності;

Г) спільної власності.

8. Вкажіть правильну відповідь, у наведеному законодавчому акті: «Власність двох або більше осіб із визначенням часток кожного з них у праві власності є _____»:

А) ситуаційним управлінням;

Б) частковою власністю;

В) спільною сумісноюї власністю;

Г) спільною власністю.

9. Вкажіть правильну відповідь, у наведеному законодавчому акті: «Частки у праві спільної часткової власності вважаються _____,…»:

А) непропорційними;

Б) не рівними;

В) пропорційними;

Г) рівними.

10. Вкажіть правильну відповідь, у наведеному законодавчому акті: «Спільна власність двох або більше осіб без визначення часток кожного з них у праві власності є _____»:

А) спільною сумісною власністю;

Б) приватною власністю;

В) власністю територіальної громади;

Г) спільною частковою власністю.

11. Речовими правами на чуже майно визнаються:

А) право володіння.

Б) право забудови земельної ділянки.

В) право розпорядження.

Г) право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.

12. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб називається:

А) сервітут.

Б) емфітевзис.

В) суперфіцій.

Г) право оперативного управління.

13. Право користування чужою земельною ділянкою для забудови називається:

А) право господарського відання.

Б) суперфіцій.

В) земельний сервітут.

Г) особистий сервітут.

14. Яка обставина НЕ припиняє дію сервітуту?

А) невикористання сервітуту протягом двох років підряд.

Б) сплив строку, на який було встановлено сервітут.

В) смерть особи, на користь якої було встановлено особистий сервітут.

Г) відмова від сервітуту особи, в інтересах якої встановлений сервітут.

15. Який із зазначених правових актів НЕ Є підставою встановлення сервітуту?

А) адміністративний акт.

Б) закон.

В) заповіт.

Г) рішення суду.

9. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. Фортуна зі своєю дружиною вирішили побудувати будинку на місці старого бабусиного будиночка. Під час бідівництва сусід Жолудько, який активно брав участь у допомозі сім’ї Фортуни, виявив стародавню скриньку. Відкривши її, він побичив старовинні сережки та намисто з перлів. Згідно з попередньою оцінкою експертів, вартість прикрас складала 100 000 грн. Надайте детальний аналіз ситуації. Якщо сусід Жолудько, допомогав, але за визначену грошову суму, зміниться рішення задачі чи ні? Хто із зазначених в задачі осіб отримає право власності на скарб? Якщо б експерт зробив би висновок, що знайдені прикраси становлять історичну чи культурну цінність, яким чином змінилась би ситуація

Задача №2. Водій Віктор Янюк 23 листопада 2023 року йдучи з роботи додому через лісосмугу виявив на доріжці золотий ланцюжок з кулоном. 24 листопада 2023 року Янюк повідомив про знахідку в Національну поліцію. За яких умов і з якого моменту Янюк може набути право власності на знахідку? У випадку, якщо буде встановлен власник, яке право набуває Янюк?

Задача №3. Сім’я Прилучних у складі чотирьох осіб, з яких двоє це малолітні діти вирішили придбати трьохкімнатну квартиру. Через деякий час, подружжя Потороських заявили про розірвання шлюбу. Дружина запропонувала чоловіку віддати його частку дітям, аргументуя це тим, що у батьків Прилучного є власний будинок, описав цю ситуацію і в позові. Чоловік не з’являвся на судове засідання і суд, розглядая справу в його відсутності, прийняв рішення щодо задоволення позову на користь Прилучної. Роз’вяжіть задачу, чи правильне рішення прийняв суд

Задача №4. Старов продав Марченку телевізор. За домовленістю сторін Марченко повинен був забрати телевізор через два дні. Вночі в квартирі Старова трапилась пожежа в результаті якої згорів зазначений телевізор. Старов відмовився повернути Марченку отриману за телевізор грошову суму посилаючись на те, що Марченко як власник телевізора несе ризик випадкової загибелі речі. Марченко звернувся до суду. Яке рішення повинен винести суд?

Задача №5. До фермерського господарства Онопченко пристала корова. Оскільки корову нічим було годувати, фермер забив її, м’ясо продав на базарі, а шкуру передав на шкіряний завод в обмін на шкіряні вироби. Через два місяці з’явився власник корови. До кого і які вимоги він може пред’явити згідно чинного законодавства?

Задача №6. Івасюк в червні 2018 року придбав у пана Петренка автомобіль. Договір був оформлена шляхом фактичної передачі автомобіля, видачі Петренко Івасюку, розписки в отриманні грошової суми за автомобіль, і оформленням на Івасюка довіреності на право розпорядження цим автомобілем. Довіреність була

видана строком на 3 роки. Через 1,5 роки, в січні 2020 року Івасюк, вважаючи себе власником автомобіля, вирішив зняти автомобіль з обліку для його продажу. Орган внутрішніх справ вилучив у нього автомобіль, в зв'язку з тим, що Петренко в березні 2019 року був засуджений за скоєння важкого злочину, і йому призначили покарання, пов'язане з позбавленням волі та конфіскацією майна, що йому належить. Івасюк звернувся до суду з позовом про повернення йому автомобіля, як правомірному власнику. Дайте правову оцінку діям Органу внутрішніх справ. Чи є підстави для визнання права приватної власності Івасюка на автомобіль? Як Івасюку захистити свої права

Задача №7. Алілову на праві приватної власності належав будинок, який хотів придбати у нього за 32 тис. грн. Гавринець. 5 травня 2020 р. Алілов і Гавринець засвідчили договір купівлі-продажу будинку у нотаріальній конторі, здійснили його державну реєстрацію, і Гавринець передав Алілову 16 тис. грн, а решту грошей пообіцяв передати 20 травня 2020 р. у день переїзду в будинок для проживання. У місці розташування будинку 8 травня стався вибух газу в газомережі, і будинок повністю згорів. Гавринець звернувся з позовом про витребування від Алілова 16 тис. грн. У свою чергу Алілов заявив зустрічний позов до Гавринеця з вимогою сплатити 16 тис. грн, вважаючи, що власником будинку став останній. Як має бути вирішена ця справа? Як визначається момент переходу права власності до набувача за договором?

Задача №8. Амосов побачив на подвір'ї шафу, що стояла поблизу паркану кілька днів. Коли Амосов запитав у сусідів, кому належить шафа, вони відповіли, що її виніс на двір один із сусідів - Бойко, та заявив, що вона йому не потрібна. Амосов забрав шафу додому, реставрував і почав користуватися нею. Місяць потому Амосов зустрівся із Бойко і той заявив, що давно розшукує свою шафу, оскільки його дружина лає його за цей вчинок, він вимагає негайно повернути її. Амосов заперечив, посилаючись на сусідів, які можуть підтвердити відмову Бойко від шафи. При цьому зазначив, що на відновлення шафи витратив певні кошти і повертати її не збирається. Хто має рацію в цій суперечці? Чи має право колишній власник змінити рішення про відмову від права власності на майно?

Задача №9. Після смерті Петрова належний йому на праві власності дачний будинок та дачна ділянка були порівну поділені між його дочками – єдиними спадкоємцями усього його майна. Дачна ділянка, оточена капітальним забором, була розділена між спадкоємцями таким чином, що на території однієї виявилися ворота для в'їзду автомашин, а на території іншої – хвіртка чорного ходу. Власниця тієї частини ділянки, на якій виявилася хвіртка чорного ходу, звернулася з проханням до старшої сестри в офіційному порядку дозволити їй користатися воротами для в'їзду і виїзду автомашин і, відповідно, надати право проїзду через приналежний сестрі ділянку. Сестра відповіла відмовою, заявивши, що проїзд автомашин через її ділянку зашкодить частині насаджень і, крім того, ворота можна зробити й в іншому місці. Молодша сестра звернулася в суд з вимогою підтвердити її законне право сервітутного характеру на проїзд через ворота і земельну ділянку сестри. Що можна визнати правом сервітутного характеру? На якій підставі виникає сервітут? Чи можна вважати, що у даному випадку, з огляду на рівні права обох сестер на спадкування майна, сервітут

виникає автоматично, без будь-яких додаткових умов: висновку, договору, державної реєстрації тощо? Якщо ні, то що може бути підставою для встановлення сервітуту у даному випадку? Чи вплине на рішення суду, з урахуванням викладених обставин наявність об'єктивної неможливості встановити другі ворота на ділянці позивача (через наявність перед забором комунікацій, інженерних споруджень, що виключають проїзд через них)? Яким повинно бути рішення суду по даній справі?

Задача №10. Солоденко кілька років гаражем майже не користувався і передав його в оренду Грабовському. Для під'їзду до гаража необхідно було проїжджати між будинками Гаврилової та Полякової. Довідавшись, що власник наразі гаражем не користується і виїхав на кілька місяців за кордон, сусідки Гаврилова та Полякова викопали рів, щоб Грибовський не їздив щодня між їхніми будинками. Спірна ситуація тривала кілька тижнів, але сусідки відмовлялись закопати рів. Грибовський звернувся до них з негаторним позовом. Чи правомірні його вимоги і чи має він право на захист своїх прав в такий спосіб?

Задача №11. На прохання сусідки, яка проживала одна, Коренко А.В. передала їй в платне користування телевізор. Через кілька місяців сусідка захворіла і попросила Коренко А.В. відстрочити плату. За місяць сусідка померла і все її майно успадкувала її дочка Турило В.О. Коренко А.В. звернулась до неї з проханням повернути її телевізор та сплатити заборгованість за користування ним. Однак, донька відмовилась і пояснила, що мати нічого не згадувала про те, що телевізор взяла в користування і вважає, що мати його купила. Проаналізуйте ситуацію. Який спосіб захисту слід обрати Коренко А.В. для захисту свого права власності.

Задача №12. Дзигуненко В.О. віддала дорогий раритетний настінний годинник для ремонту в майстерню. Коли вона з'явилась за ним через три тижні, як було домовлено, то їй пояснили, що майстер, який ремонтує її годинник захворів, а сам годинник взяв додому щоб доремонтувати його. За кілька днів Дзигуненко В.О. побачила свій годинник у ломбарді. Як з'ясувалось, годинник у ломбард здала дружина майстра, що його ремонтував. Ломбард годинник взяв у заставу і погоджувався повернути його за умови сплати позики. Майстер та його дружина пояснили, що не мають грошей для повернення позики. Дзигуненко В.О. звернулась до ломбарду з віндикаційним позовом. Чи є підстави для задоволення індикаційного позову Дзигуненко В.О.? Вирішіть спір по суті.

Задача №13. Батумов та Осипова проживали разом без реєстрації шлюбу з 1995 року, вели спільне господарство. Батумов, переїхавши до Осипової, за кошти, виручені від продажу своєї квартири, провів капітальний ремонт будинку Осипової, збудував сарай, теплицю. Вони вирощували овочі та фрукти і кошти, що отримували від їх реалізації вносили на рахунок в Ощадбанк на ім'я Осипової. У 2005 році Осипова померла і її сестра Климова успадкувала все її майно, зокрема, також будинок та вклад у банку, а до Батумова звернулась із позовом про виселення. Батумов звернувся до адвоката за консультацією про захист своїх прав. Уявіть себе в ролі адвоката та надайте обґрунтовану консультацію Батумову.

Задача №14. Семборак звернувся з позовом до Якимової про повернення

суми позики. Ухвалою суду з метою забезпечення позову на майно Якимової було накладено арешт і зобов'язано державну виконавчу службу провести опис її майна. Серед майна, яке описав державний виконавець, опинилися телевізор «Самсунг», ноутбук та холодильник, які належали синові Якимової – Олексію. В який спосіб Олексій Якимов може захистити свої права на майно?

Задача №15. Кіркина О.К звернулася до суду з позовом до Прошкіна С.М. про повернення належного їй годинника. Позивачка посилалася на те, що Прошкін С.М. знайшов загублений нею годинник та відмовляється його повернути. Відповідач не визнавав позову, категорично заперечуючи факт знахідки. Яким може бути рішення суду? Дайте правову оцінку ситуації. Чи зміниться рішення суду, якщо: а) Прошкін С.М. купив годинник у комісійному магазині? б) годинник був подарований Прошкіну С.М. у його товаришем? в) Кіркина О.К здала годинник у майстерню на ремонт та не забрала його. Майстерня через півроку реалізувала годинник через комісійний магазин.

Теми для рефератів

1. Теоретико-правова характеристика права власності.
2. Набуття права власності: властивості, ознаки, своєрідність.
3. Теоретико-правова характеристика права власності на землю (земельну ділянку).
4. Зміна парадигми цивільно-правового захисту права власності.
5. Особливості захисту речових прав в умовах воєнного стану

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 1,2,15

Семінарське заняття № 12

Тема 12. Цивільно-правове регулювання відносин інтелектуальної власності.

1. Поняття творчої діяльності та інтелектуальної власності.
2. Співвідношення інтелектуальної власності та права власності.
3. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності.
4. Поняття авторського права, його джерела, об'єкти, суб'єкти.
5. Поняття суміжних прав.
6. Захист авторського права і суміжних прав.
7. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
8. Поняття права промислової власності, його джерела.
9. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття.
10. Право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки.
11. Право на раціоналізаторську пропозицію.
12. Право на селекційне досягнення.
13. Право на комерційне найменування.
14. Право на торгівельну марку.

15. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення.

16. Право на комерційну таємницю.

Завдання для перевірки знань:

1. Поняття та види інтелектуальної власності.
2. Зміст права інтелектуальної власності.
3. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності
4. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
5. Поняття та особливості авторських прав.
6. Поняття та особливості суміжних прав.
7. Інтелектуальна власність на компонування інтегральної мікросхеми
8. Порядок набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
9. Що таке «промислова власність»?
10. Поняття нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.
11. Яким чином відбувається розпорядження правом на об'єкт інтелектуальної власності?
12. Чи може при роздільному співавторстві частина твору створена конкретним співавтором використовуватися окремо, як самостійний твір?
13. Чи встановлений законодавством України вичерпний перелік видів вільного використання творів?
14. Дайте визначення поняття «наукове відкриття».
15. Поняття та особливості патентних прав.
16. Поняття й ознаки винаходу. Умови патентоздатності винаходів.
17. Поняття й умови патентоздатності корисної моделі та промислового зразка.
18. Співвідношення понять винаходу та корисної моделі
19. Які права становлять зміст права інтелектуальної власності на винахід, корисну модуль та промисловий зразок?
20. Особисті немайнові права авторів винаходів, корисних моделей, промислових зразків.
21. Поняття й ознаки раціоналізаторської пропозиції.
22. Вимоги до раціоналізаторської пропозиції. Оформлення прав на раціоналізаторську пропозицію. Зміст прав раціоналізатора.
23. Право на використання раціоналізаторської пропозиції. Право на винагороду.
24. Поняття й ознаки нового сорту рослин.
25. Суб'єкти прав на селекційні досягнення.
26. Зміст прав на нові сорти рослин.
27. Дайте визначення поняття «комерційне найменування».
28. Принципи комерційних найменувань. Структура комерційного найменування.
29. Суб'єкти прав на знаки для товарів і послуг.
30. Зазначення походження товарів: поняття та види.
31. Географічне зазначення походження товару.

32. Що таке комерційна таємниця та в чому полягає її важливість?

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти порівняльну таблицю: право власності та право інтелектуальної власності (критерії порівняння визначаються самостійно, зокрема: об'єкт, підстави набуття та припинення, строк та територія дії прав тощо).

2. Схематично відобразити систему джерел права інтелектуальної власності.

3. Скласти схему співвідношення наступних понять: «інтелектуальна власність», «об'єкт права інтелектуальної власності», «об'єктивне право інтелектуальної власності» та «суб'єктивне право інтелектуальної власності».

4. Скласти розгалужену схему класифікації об'єктів права інтелектуальної власності.

5. Скласти таблицю основних елементів авторського і суміжних прав.

6. Тестові завдання:

1. Строк чинності особистих немайнових прав автора:

А) не обмежено в часі.

Б) 70 років.

В) 75 років.

Г) 50 років.

2. Коли закінчується строк дії авторського права на твір оприлюднений анонімно?

А) строк дії авторського права закінчується через 70 років після того, як твір було оприлюднено;

Б) строк дії авторського права закінчується через 70 років після смерті автора;

В) строк дії авторського права закінчується через 50 років після того, як твір було оприлюднено;

Г) строк дії авторського права закінчується через 50 років після смерті автора.

3. До об'єктів права інтелектуальної власності не належать:

А) літературні та художні твори.

Б) наукові відкриття.

В) сорти рослин, породи тварин.

Г) ідеї.

4. Хто є суб'єктом авторського права?

А) автори творів.

Б) автори творів, їх спадкоємці та особи, яким автори чи їх спадкоємці передали свої авторські майнові права.

В) автори творів та їх спадкоємці.

Г) автори творів та особи, яким автори передали свої авторські майнові права.

5. Не є об'єктом авторського права:

А) твори народної творчості (фольклор).

Б) похідні твори.

В) комп’ютерні програми.

Г) виступи, лекції.

5. Хто має право захищати права автора у випадку, коли він анонімно публікує твір?

А) сам автор;

Б) видавець;

В) найближчі родичі автора;

Г) спадкоємці.

6. Оберіть правильне визначення поняття «оприлюднення твору».

А) Здійснена за згодою автора чи іншого суб’єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що робить твір відомим широкому колу осіб;

Б) Вчинення дій суб’єктом авторського права і (або) суміжних прав направлених на створення та поширення твору;

В) Вчинення дій, що робить суб’єкта авторського права і (або) суміжних прав відомим широкому колу осіб;

Г) Здійснена за згодою автора чи іншого суб’єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

7. Оберіть правильне визначення терміну «публічне виконання»

А) Подання творів, виконань, фонограм, передач організацій мовлення шляхом декламації, гри, співу, танцю та іншим способом як безпосередньо (у живому виконанні), так і за допомогою будь-яких пристроїв і процесів (за винятком передачі в ефір чи по кабелях) у місцях, де присутні чи можуть бути присутніми особи, які не належать до кола сім’ї або близьких знайомих цієї сім’ї, незалежно від того, чи присутні вони в одному місці і в один і той самий час або в різних місцях і в різний час;

Б) Подання творів, виконань, фонограм, передач організацій мовлення шляхом декламації, гри, співу, танцю та іншим способом як безпосередньо (у живому виконанні), так і за допомогою будь-яких пристроїв і процесів (за винятком передачі в ефір чи по кабелях) у місцях, де присутні чи можуть бути присутніми особи, які належать до кола сім’ї або близьких знайомих цієї сім’ї, незалежно від того, чи присутні вони в одному місці і в один і той самий час або в різних місцях і в різний час;

В) Будь-яка демонстрація оригіналу або примірника твору, виконання, фонограми, відеограми, передачі організації мовлення безпосередньо або на екрані за допомогою плівки, слайда, телевізійного кадру тощо

Г) Всі відповіді правильні.

8. Оберіть правомірні способи управління майновими правами суб’єктів авторського права і суміжних прав.

А) Суб’єкти авторського права і суміжних прав можуть управляти своїми правами особисто;

Б) Суб’єкти авторського права і суміжних прав можуть управляти своїми правами через свого повіреного;

В) Суб’єкти авторського права і суміжних прав можуть управляти своїми

правами через організацію колективного управління;

Г) Всі відповіді вірні

9. Назвіть первинних суб’єктів права інтелектуальної власності:

А) Фізичні особи, творчою працею яких створено об’єкт інтелектуальної власності;

Б) Фізичні та юридичні особи, творчою працею яких створено об’єкт інтелектуальної власності;

В) Фізичні та юридичні особи, що набули майнові права інтелектуальної власності за договором.

10. Право слідування – це:

А) Право автора твору образотворчого мистецтва на одержання п’яти відсотків від ціни кожного наступного продажу твору через аукціон, галерею, салон, крамницю тощо, що йде за першим його продажем;

Б) Право автора літературного твору на одержання п’яти відсотків від кожного способу використання об’єкту;

В) Право автора на одержання грошової суми у розмірі п’яти відсотків від суми кожного продажу оригіналу художнього твору чи оригіналу рукопису літературного твору, наступного за відчуженням оригіналу, здійсненим автором.

11. Строк чинності прав інтелектуальної власності на об’єкти суміжних прав спливає:

А) Через сімдесят років з першого січня року, наступного за роком здійснення суміжного права;

Б) Через п’ятдесят років з моменту смерті фізичної особи (припинення діяльності та ліквідації юридичної особи) – суб’єкта суміжних прав;

В) Через п’ятдесят років з першого січня року, наступного за роком здійснення суміжного права.

12. Первинними суб'єктами суміжних прав є:

А) Виконавець, виробник фонограми, організація мовлення та їх правонаступники;

Б) Виконавці творів та їх спадкоємці;

В) Особи, спільною творчою працею яких створено твір;

Г) Виконавець, виробник фонограми, виробник відеограми, організація мовлення.

13. З якого моменту твір стає суспільним надбанням?

А) З моменту смерті автора;

Б) З моменту створення твору;

В) З моменту закінчення строку дії авторського права;

Г) З моменту смерті правонаступників автора твору.

14. Твір вважається опублікованим, якщо:

А) Він будь-яким способом повідомлений невизначеному колу осіб, у тому числі виданий, публічно виконаний, публічно показаний, переданий по радіо чи телебаченню, відображений у загальнодоступних електронних системах інформації;

Б) Він публічно виконаний чи публічно показали;

В) Він виданий;

Г) Він переданий по радіо чи телебаченню.
15. Які запропонованих дій розглядаються як порушення авторських прав?
А) Вільне цитування з обов'язковим зазначенням джерела;
Б) Неупереджене використання твору в навчальних цілях;
В) Використання твору без дозволу автора чи відсутність відшкодування.
16. Право на наукове відкриття засвідчується:
А) Дипломом;
Б) Свідоцтвом;
В) Ліцензією;
Г) Патентом
17. Бази даних захищаються як:
А) Об’єкти промислової власності;
Б) Нетрадиційні об’єкти інтелектуальної власності;
В) Об’єкти авторських прав;
Г) Промислові зразки
18. Дозвіл на використання знаку іншими особами передається шляхом:
А) Укладення договору про спільну діяльність;
Б) Укладення ліцензійного договору;
В) Укладення договору факторингу;
Г) Видачі свідоцтва
4. Охорона добре відомих торговельних марок в Україні здійснюється на підставі:
А) Визнання їх такими Апеляційною палатою або судом;
Б) Відповідної національної реєстрації;
В) Не потребують ніяких підтверджень.
19. Строк додаткової охорони не може перевищувати:
А) Три роки;
Б) п’ять років;
В) десять років;
Г) двадцять років
20. Який строк правової охорони має торговельна марка?
А) Не більше 5 років;
Б) 10 років, з можливістю подовження;
В) До кінця життя власника.

7. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. 08 листопад 2022 року Степан Крупенко дописав другий розділ роману, після чого його роман вже був завершений. Крупенко мав намір опублікувати його але виявив, що місяць назад вийшов роман його брата Віктора Крупенко, який є копіюванням першого розділу його роману. Дати письмові роз’яснення Степану Крупенко щодо наступних питань: З якого моменту здійснюється правова охорона його авторських прав відносно роману? Чи є порушенням прав інтелектуальної власності копіювання частини твору?

Задача №2. Шпилинський, на одному із веб-сайтів, виявив фрагмент із свого

художнього твору без вказівки на автора твору та на джерело запозичення. Шпилинський не давав дозвіл на таке використання його твору та вважає це порушенням його авторських прав. Розкрийте процедуру претензійного порядку захисту прав інтелектуальної власності від порушень в мережі Інтернет. Назвіть випадки правомірного використання твору без згоди автора.

Задача №3. 8 січня 2022 року Сахно В.В. провів виставку своїх картин. На виставці були присутні багато гостей як громадян України так і іноземців, їх зацікавили роботи Сахно. Для забезпечення захисту своїх робіт від незаконного переміщення через кордон він виявив бажання деякі із своїх картин внести в Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності. Розкрийте процедуру внесення об'єктів права інтелектуальної власності до Митного реєстру. Які права на картину переходять за договором купівлі-продажу оригіналу картини?

Задача №4. Конюхов К.К. своєю творчою працею створив оригінальний літературний твір під назвою «Велика країна». Згодом автор вирішив зареєструвати назву твору «Велика країна» як об'єкт авторського права, звернувшись 20 грудня 2022 року із відповідною заявою до Державної організації «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій». Заявнику було відмовлено в реєстрації через належним чином оформлену заяву на реєстрацію об'єкта авторського права. Конюхов К.К. прийняв рішення не виправляти заяву, а відразу звернутись до суду. Визначіть підсудність судової справи. Яке рішення може прийняти суд? Вкажіть категорії осіб, які можуть звертатись за захистом порушених авторських прав. Напишіть есе на тему: «Співвідношення понять «сирітський твір» та «твір, що перейшов у суспільне надбання».

Задача №5. Магазин жіночого одягу «Мода» розмістив на своїй сторінці в Instagram відео-рекламу свого товару, така ж реклама була розміщена на регіональному каналі по телебаченню. Для музичного супроводу реклами було створено похідний твір (ремікс) на один із сучасних хітів вітчизняного автора-виконавця. Відомий виконавець побачивши рекламу звернувся до суду за захистом своїх прав. Чи необхідний дозвіл на створення реміксу твору? Чи відрізняють правила використання музичних творів в соціальних мережах та на телебаченні? Яке рішення може прийняти суд?

Задача №6. За час роботи на ПрАТ «Стальканат» в період з 2020 до 2023 року Валіков відповідно до своїх посадових інструкцій проводив роботи щодо удосконалення та розробки нових канатів, які виробляє підприємство. Всю необхідну документацію по удосконаленню канатів Валіков зробив станом на 12 липня 2022 року. 20 грудня 2023 року Валіков був звільнений з роботи. Удосконалений канат вийшов у виробництво вже після звільнення робітника. Валіков, дізнавшись що канат вийшов у виробництво, звернувся до суду за захистом його прав на раціоналізаторську пропозицію та виплатою винагороди. В свою чергу ПрАТ «Стальканат» звернулись із запереченням, обгрунтовуючи його тим, що Валіков не звертався до них із заявою на реєстрацію раціоналізаторської пропозиції. Опишіть процедуру реєстрації раціоналізаторської пропозиції. Хто є суб'єктами прав на раціоналізаторську пропозицію? Яке рішення може прийняти суд?

Задача №7. Комарова, починаючи із 05 травня 2019 року працює у ТОВ «Техно» на посаді старшого менеджера зі збуту, відповідно до наказу від 05 травня 2019 року № 4-К 37. Основним видом діяльності ТОВ «Техно» є проведення спеціалізованих виставок, конференцій та інших заходів у сфері сучасних інноваційних галузей. При працевлаштуванні, Комаровою підписано згоду про нерозповсюдження відомостей, які становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію від 12 травня 2019 року. Комарова у зв'язку із виконанням своїх трудових обов'язків мала доступ до відомостей, які становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію. З 25 травня 2019 року Комарова пішла у лікарняну відпустку в зв'язку з вагітністю та пологами і не виконувала жодних трудових обов'язків. 02 вересня 2019 року фахівцем із інформаційних технологій ТОВ «Техно» Давиденко подав доповідну записку у якій зазначалося, що старшим менеджером Комаровою здійснений несанкціонований доступ через корпоративну систему «Redmine» до інформації яка містить комерційну таємницю з подальшим розголошенням такої інформації компанії конкуренту. Відповідно до наказу від 07 вересня 2019 року № 07/09К «Про проведення службового розслідування» було проведено службове розслідування, про що складений акт проведення службового розслідування від 10 вересня 2019 року. Відповідно до матеріалів акта від 10 вересня 2019 року, комісією встановлено, що Комарова, використовуючи своє службове становище збирала та передавала інформацію, що містить комерційну таємницю і конфіденційну інформацію компанії конкурента, а також вступила у фактичні трудові відносини з компанією конкурентом. Оскільки, Комаровою порушені норми трудового законодавства, то остання мала б бути притягнута до дисциплінарної відповідальності у вигляді догани чи звільнення. 29 вересня 2019 року Комарову звільнено з посади старшого менеджера зі збуту із виставкової діяльності за угодою сторін згідно з пунктом 1 статті 36 КЗпП України. Комарова, здійснивши несанкціонований доступ до інформації, яка містить комерційну таємницю, у подальшому умисно розголосила такі відомості, внаслідок чого ТОВ «Техно» зазнало та продовжує зазнавати як майнову так і репутаційну шкоду. Яке рішення може прийняти суд? Які відомості не можуть складати комерційну таємницю? Хто є суб'єктом прав на комерційну таємницю?

Задача №8. 18 грудня 2022 року Іваненко створив пристрій для лікування в пластичній та загальній хірургії. 20 грудня цього ж року він подав заявку на реєстрацію даного винаходу до Державної організації «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій». В реєстрації винаходу Іваненку було відмовлено. Заявник в свою чергу звернувся до Апеляційної палати з оскарженням цього рішення. На що теж отримав відмову. Тоді Іваненко звернувся до суду для оскарження рішення. За яких підстав заявнику може бути відмовлено у реєстрації винаходу? Розкрийте процедуру оскарження рішення УКРНОІВІ.

Задача №9. Селянське фермерське господарство «Зоря» займається вирощуванням і продажем сільськогосподарської продукції. Закупивши у постачальника 30 тонн насіння кукурудзи сорту «Очаків» і 10 тонн кукурудзи сорту «Ізмаїл», СФГ здійснило їх посів. В ході перевірки діяльності виникла

необхідність перевірки даних про належність виключних прав на насіння. Після перевірки кукурудзи НДІ «Рослинка», який виявився патентовласником на селекційні досягнення, звернувся до суду з вимогою стягнення 210 000 грн. збитків, завданих використанням СФГ «Зоря» насіння охоронюваних патентом сортів «Очаків» та «Ізмаїл» без ліцензійного договору. На думку позивача, виробляючи масштабні посіви кукурудзи, СФГ мало б укласти з правоволодільцем ліцензійний договір. У відповіді на позовну заяву СФГ «Зоря» вказало, що посів був здійснений з метою отримання врожаю кукурудзи товарного призначення, що не порушує прав позивача. Як повинно бути вирішено цю справу?

Задача №10. Спеціаліст науково-дослідного інституту Шиммер отримав завдання вивести новий сорт редьки. Після двох років роботи йому вдалося вивести новий сорт, який відрізнявся від інших сортів насиченим кольором, підвищеною стійкістю до шкідників, а також вимагав меншої кількості води при поливі. Через два місяці після закінчення роботи над виконанням службового завдання Шиммер написав заяву про звільнення у зв'язку з від'їздом на постійне місце проживання в Німеччину.

У зв'язку з необхідністю оформлення патенту на селекційне досягнення інститут почав готувати відповідну документацію. У фахівця, відповідального за оформлення, виникли наступні запитання:

Чи має право інститут оформити патент без участі Шиммера, оскільки селекційне досягнення створювалося в рамках службового завдання?

Як оформити авторство Шиммера на селекційне досягнення, якщо він уже є іноземним громадянином?

Чи повинен укладатися з Шиммером ліцензійний договір на використання селекційного досягнення?

Задача №11. При створенні товариства з обмеженою відповідальністю його учасники прийняли рішення про пріоритетний напрямок діяльності організації, в якості якої вибрали послуги громадського харчування і вказали в документах комерційне (фірмове) найменування «Міністерство смаку». Через це їм відмовлено у реєстрації товариства, адже, на думку реєстратора, засновники порушують вимоги ЦКУ. Однак засновники прийняли рішення вважати відмову необґрунтованою та звернулися до суду.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Теми для рефератів

1. Авторство на твори, сворені штучним інтелектом.
2. Засоби захисту від плагіату.
3. Поняття та особливості доменних спорів.
4. Торговельна марка дистриб’ютора як предмет правової охорони та захисту.
5. Переваги та ризики ліцензування інтелектуальної власності.
6. Взаємозв'язок між порушенням прав інтелектуальної власності та економічними наслідками.

7. Загрози та виклики в інтелектуальній власності в епоху цифрових технологій.

8. Міжнародний комерційний арбітраж в системі захисту прав інтелектуальної власності.

Опрацювання літератури:
Основна: 1-8
Додаткова: 2, 6-10

Семінарське заняття № 13

Тема 13. Загальна характеристика зобов'язальних правовідносин.

1 Поняття та види цивільно-правових зобов'язань
2. Підстави виникнення зобов'язань
3. Сторони в зобов'язанні
4. Виконання зобов'язання
5. Предмет, спосіб, час і місце виконання зобов'язання
6. Підстави припинення зобов'язань
7. Види забезпечення виконання зобов'язань.

Завдання для перевірки знань:

1. Що таке зобов'язання?
2. Назвіть суб'єктів зобов'язань?
3. Що слід розуміти під виконанням зобов'язань?
4. Охарактеризуйте субсидіарні зобов'язання.
5. Які риси властиві солідарному зобов'язанню?
6. Що називається регресним зобов'язанням?
7. Охарактеризуйте підтвердження виконання зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання.
8. Охарактеризуйте підстави припинення зобов'язання. Припинення зобов'язання виконанням. Припинення зобов'язання зарахуванням.
9. Охарактеризуйте припинення зобов'язання за домовленістю сторін та прощенням боргу. Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі.
10. Охарактеризуйте припинення зобов'язання неможливістю його виконання. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи.
11. Види способів забезпечення виконання зобов'язань.
12. Неустойка: поняття, значення та види.
13. Поняття поруки. Особливості відповідальності поручителя.
14. Поняття та загальна характеристика гарантії. Відмежування гарантії від поруки.
15. Поняття та значення завдатку. Відмежування завдатку від авансу.
16. Застава та її види. Застава нерухомості (іпотека).
17. Притримання як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти схему: «Класифікація зобов'язань: типи, групи, види, підвиди, форми зобов'язань»

2. З посиланням на норми ЦК України розробити структурно-логічну схему: «Способи забезпечення виконання зобов'язань».

3. З посиланням на норми ЦК України навести приклади односторонніх правочинів, актів суб'єктів публічного права, протиправних дій, як підстав виникнення зобов'язань.

4. Скласти схему: «Способи припинення зобов'язань».

5. Проаналізуйте існуючі в чинному законодавстві поняття податкової застави, грошової застави у виборчому законодавстві, страхової застави, грошової застави в податковому законодавстві, застави як запобіжного заходу в кримінальному законодавстві і застави як способу забезпечення цивільно-правових зобов'язань.

6. Проаналізуйте практику Верховного Суду щодо відмежування права відступлення вимоги (цесії) від факторингу: 1) постанова ВП ВС від 11 вересня 2018 р. у справі № 909/968/16; 2) постанова ВС від 16 квітня 2019 року у справі № 916/144/17.

7. Проаналізуйте практику Верховного Суду щодо заміни боржника у зобов'язанні: 1) Постанова ВС України від 26 квітня 2017 р. у справі № №922/1029/16.

8. Тестові завдання:

1. Елементами зобов'язання є:

А) суб'єкти.

Б) об'єкт.

В) зміст.

Г) всі відповіді вірні.

2. Зміст зобов'язання складають:

А) права та обов'язки його суб'єктів.

Б) право вимоги.

В) борг.

Г) істотні умови договору.

3. Активна множинність у зобов'язанні передбачає:

А) участь декількох осіб на стороні боржника.

Б) участь декількох осіб на стороні кредитора.

В) участь декількох осіб на стороні кредитора та декілька осіб на стороні боржника.

Г) виконання обов'язку боржника поручителем або заставодавцем.

4. Участь декількох осіб на стороні боржника називається:

А) активною множинністю.

Б) новацією.

В) пасивною множинністю.

Г) змішаною множинністю.

5. У якій формі вчиняється правочин щодо заміни

кредитора у зобов’язанні?

А) в усній формі.

Б) у письмовій формі.

В) в конклюдентній формі.

Г) у такій самій формі, що і правочин, на підставі якого виникло зобов’язання, право вимоги за яким передається новому кредиторові.

9. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. У вересні 2020 р. Мороз звернувся з позовом до Катрич про відшкодування матеріальної та моральної шкоди. В заяві позивач зазначив, що з метою придбання дачного будинку в сільській місцевості дав відповідне оголошення в кількох газетах і після цього відповідачка запропонувала йому купити в с. Шибене Бородянського району Київської області земельну ділянку та садовий будинок, що належать їй на праві приватної власності. На підтвердження наміру укласти договір купівлі-продажу він, згідно з договором завдатку від 21 серпня 2020 р. передав відповідачці гроші в сумі, еквівалентній 500 дол. США. Однак договір купівлі-продажу не був укладений з вини Катрич, оскільки остання не надала правовстановлюючих документів на садовий будинок. У зв’язку з наведеним позивач просив стягнути з відповідачки на його користь подвійну суму завдатку, а також зобов’язати Катрич відшкодувати заподіяну йому моральну шкоду. Катрич пред’явила Морозу зустрічний позов про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, пославшись на те, що наприкінці червня 2020 р. вирішила продати належну їй на праві приватної власності земельну ділянку. Мороз звернувся до неї з пропозицією придбати ділянку й у подальшому неодноразово оглядав її, а також документи, що підтверджують право власності на неї, сплатив завдаток і наполіг на вивезенні з дачного будинку зайвих побутових речей. Однак у визначений день для підписання договору купівлі-продажу не з'явився. Згодом став приходити до неї на роботу, поширювати неправдиві відомості, які порочать її честь, гідність і ділову репутацію, що спричинило психологічні страждання та погіршення стану здоров’я. У зв’язку з наведеним просила зобов’язати Мороза відшкодувати заподіяну їй матеріальну шкоду (що полягає у витратах на перевезення речей, придбання ліків, а також у втраті заробітку) та моральну шкоду.

Як повинен бути вирішений спір?

Який спосіб забезпечення виконання зобов’язання використаний сторонами? Чи є вказана сума завдатком і чому? Які правові наслідки порушення зобов’язання забезпеченого відповідним способом?

Теми для рефератів

1. Акцесорний характер забезпечувального зобов’язання.

2. Правовий механізм перекладення на боржника матеріальних витрат поручителя у зв’язку з виконанням договору поруки.

3. Генезис інституту довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов’язань в Україні та зарубіжних країнах.

4. Забезпечення виконання зобов’язань відповідно до положень

Цивільного та Господарського кодексів України.

5. Особливості застави цінних паперів.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2,17

Семінарське заняття № 14

Тема 14. Загальні положення про договір.

1 Поняття договору, його зміст та форма

2. Класифікація договорів

3. Порядок укладення договорів

4. Зміна та розірвання договору

Завдання для перевірки знань:

1. Поняття договору.

2. Зміст договору.

3. Що таке істотні умови договору?

4. Форма договору.

5. Класифікація договорів.

6. Порядок укладення договорів.

7. Зміна та розірвання договору

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти таблицю «Класифікація договорів».

2. Схематично відобразити порядок укладення та розірвання договору.

3. Тестові завдання:

1. Вкажіть, як називається договір, що врегульовує користування особою житловим приміщенням державного житлового фонду

А) Договір оренди

Б) Договір позички жилого приміщення

В) Договір міни

Г) Договір найму житлового приміщення

Д) Договір купівлі-продажу

2. Вкажіть зайве в переліку цивільно-правових договорів.

А) Договір міни

Б) Договір оренди

В) Договір підряду

Г) Трудовий договір

Д) Лізинг

3. Право власності у набувача майна за договором виникає з моменту:

А) Підписання договору

Б) Укладення попереднього договору

В) Нотаріального посвідчення договору

Г) Узгодження усіх істотних умов договору

Д) Передання майна, якщо інше не встановлено договором або законом

4. За ЦК України договором визнається:

А) Намір двох чи більше осіб на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків

Б) Домовленість двох чи більше осіб, яка спрямована на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків

В) Двосторонній правочин, який спрямований на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків

Г) Попередній намір двох чи більше осіб на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків

Д) Намір одного чи двох осіб на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків

5. Офертою називається:

А) Пропозиція укласти договір, яка адресована одній чи кільком особам і виражає намір особи, яка зробила пропозицію, вважати себе зв'язаною договором

Б) Пропозиція, яка адресована одній чи кільком особам і виражає намір особи, яка зробила пропозицію, вважати себе зв'язаною договором у разі її прийняття

В) Пропозиція укласти односторонній правочин, яка адресована одній чи кільком особам, містить вказівку на істотні умови правочину і виражає намір особи, яка зробила пропозицію, вважати себе зв'язаною правочином у разі її прийняття

Г) Пропозиція укласти правочин, яка адресована одній особі та виражає намір особи, яка зробила пропозицію, вважати себе зв'язаною правочином у разі її прийняття

Д) Пропозиція укласти договір, яка адресована одній чи кільком особам, містить вказівку на істотні умови договору і виражає намір особи, яка зробила пропозицію, вважати себе зв'язаною договором у разі її прийняття.

6. Концесуальні договори набувають юридичної сили з моменту:

А) досягнення згоди з основних умов договору;

Б) днів,після дня підписання;

В) смерті;

Г) 30 днів після підписання договору.

7. Договір приєднання – це:

А) договір, умови якого визначені однією із сторін у формулярах або в інших стандартних формах і можуть бути прийняті іншою стороною не інакше, як шляхом приєднання до запропонованого договору в цілому.

Б) в якому однією із сторін є підприємець, який взяв на себе обов'язок здійснювати продаж товарів, виконання робіт або надання послуг кожному, хто до нього звертається.

В) угода, за якою сторони зобов'язуються укласти в майбутньому договір на умовах, передбачених попереднім договором.

Г) це домовленість двох сторін, за якою одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка

споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.

4. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. Іванський купив у Хвостенко холодильник. Покупну ціну було сплачено при укладенні договору, але сторони домовилися, що покупець забере холодильник за тиждень. Через декілька днів Іванський довідався, що Хвостенко притягнуто до кримінальної відповідальності за крадіжку, а майно його описане за постановою слідчого судді. Тоді він звернувся до суду з позовом про вилучення холодильника з опису, посилаючись на те, що останній є його власністю, як. річ, що придбана за договором купівлі-продажу. Як вирішити справу?

Задача №2. Цегляний завод відповідно до укладеного договору поставки повинен був відвантажити будівному комбінату 20 тисяч штук цегли. Наприкінці року, у межах якого припинялася дія договору, завод відвантажив тільки 9 тисяч штук, а решту тисяч штук поставив протягом першого кварталу наступного року. Зважаючи на те, що з 1 січня постановою уряду було підвищено ціни на цегляну продукцію, між сторонами виникла суперечка. Поставник вимагав, щоб и тисяч штук цегли було оплачено за новими цінами, бо в іншому разі він понесе збитки. Покупець настоював на тому, що розрахунок повинен мати місце за старими цінами. Як вирішити даний спір?

Задача №3. У процесі переговорів між комерційним банком "АВЕРС" та підприємством "ФЛАЙ-СЕРВІС" про надання великого кредиту на перепрофілювання виробництва строком на 5 років, банк запропонував внести до договору такі положення:

1) Заборонити підприємству протягом дії договору продавати, відчужувати іншим способом та передавати в оренду основні засоби підприємства;

2) Передавати за договорами позики грошові кошти;

3) Виступати гарантом або поручителем без згоди банку.

4) Заборонити підприємству проводити реорганізацію (злиття або з’єднання з іншими організаціями) без згоди банку.

Пропонуючи такі умови, банк вважав, що така система заборон зменшить ризик вилучення грошових коштів та майна підприємства. Представник підприємства вважав, що внесення у договір таких положень не буде мати правового значення, оскільки відповідно до положень ГК України підприємство самостійно розпоряджається своїм майном.

Крім того, умови реорганізації, запропоновані банком, будуть недійсними, оскільки не мають законодавчого підґрунтя.

Що складає зміст кредитного договору? Дайте правову характеристику запропонованим положенням, а також відповідям підприємства.

Теми для рефератів

1. Історичний розвиток цивільно-правових договорів.
2. Особливості укладення та виконання договорів у сфері нерухомості.
3. Проблеми визначення істотних умов цивільно-правових договорів.

Опрацювання літератури:
Основна: 1-8
Додаткова: 2

Семінарське заняття № 15

Тема 15. Договори, спрямовані на передачу майна у власність.

1 Загальна характеристика договору купівлі-продажу
2. Роздрібна купівля-продаж
3. Договір поставки
4. Договір контрактації сільськогосподарської продукції
5. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу
6. Договір міни
7. Договір довічного утримання (догляду). Рента
8. Договір дарування
9. Договір про пожертву

Завдання для перевірки знань:

1. Що таке договір на передачу майна у власність та які його основні характеристики?
2. Які основні види договорів на передачу майна у власність існують з погляду їх предмету?
3. Які права та обов'язки виникають у сторін при укладенні договорів на передачу майна?
4. Які особливості правового регулювання договорів купівлі-продажу майна у власність?
5. Які умови вважаються істотними у договорах на передачу майна у власність?
6. Які права та обов'язки покупця та продавця визначаються законодавством при укладенні договорів купівлі-продажу майна?
7. Які методи забезпечення виконання зобов'язань можуть бути застосовані у договорах на передачу майна у власність?
8. Які різновиди забезпечення виконання зобов'язань можуть бути використані у договорах на передачу майна?
9. Як впливає поняття «публічна оферта» на укладення договорів на передачу майна у власність?
10. Як визначається термін виконання зобов'язань у договорах на передачу майна та які правові наслідки порушення термінів?
11. Пояснити особливості реального та консенсуального договору дарування.
12. Пояснити в чому полягає відмінність договору пожертви від договору дарування.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти таблицю-порівняння видів договорів купівлі продажу.
2. Підстави, порядок відмови та скасування договору дарування.
3. Тестові завдання:
1. За договором купівлі-продажу одна сторона-продавець, а інша:
А) гарант;
Б) бенiфiціар;
В) покупець;
Г) принципал.
2. Предметом договору купівлі-продажу може бути:
А) майнові права;
Б) право вимоги з особистим характером;
В) послуга;
Г) будівельні роботи.
3. Кому належить право продажу товару:
А) споживачу;
Б) гаранту;
В) державі;
Г) власнику.
4. Договір роздрібної купівлі-продажу є:
А) публічним;
Б) приватним;
В) змішаним;
Г) нікчемним.
5. Хто має право вимагати за договором купівлі-продажу, повернення товару, якщо покупець прострочив оплату товару:
А) продавець;
Б) поручитель;
В) гарант;
Г) принципал.
6. Не може бути предметом договору дарування:
А) рухома річ;
Б) нерухома річ;
В) цінні папери;
Г) особисті права
7. До вимог про розірвання договору дарування застосовується позовна давність протягом:
А) 5 років;
Б) 3 років;
В) 6 місяців;
Г) 1 року.
8. Форма договору ренти:
А) письмова;
Б) усна;
В) змішана;
Г) на вибір сторін.

9. Сторонами у договорі ренти можуть бути:
А) тільки фізичні особи;
Б) тільки юридичні особи;
В) фізичні особи або юридичні особи;
Г) держава
10. Рента виплачується (за договором ренти):
А) після закінчення кожного календарного кварталу (якщо інше не встановлене договором ренти);
Б) кожного місяця;
В) раз на рік (якщо інше не встановлене законом);
Г) за фактичним використанням приміщення.
4. Розв'яжіть задачу

Задача №1. Тимощук продав Зубову телевізор за 7000 грн. Покупець заплатив лише 2000 грн, а решту обіцяв сплатити через 3 дні. До остаточного розрахунку телевізор залишався у продавця. Зубов не приходив за телевізором і не приносив грошей протягом двох тижнів. Тоді Тимощук продав телевізор Тимченку. Після цього з'явився Зубов і пояснив, що хворів і вчасно прийти не зміг. Тимощук не відмовлявся повернути Зубову сплачені останнім 2000 грн. Однак Зубов вважав, що 2000 грн було залишено ним як завдаток, і тому вимагав, щоб Тимощук повернув йому подвійну суму завдатку, тобто 4000 грн, і крім того, реально виконав укладений між ними договір купівлі-продажу. Оскільки Тимощук відмовився задовольнити вимоги, Зубов звернувся до суду з позовом до Тимощука з вимогою повернути йому 4000 грн і до Тимченко – з вимогою повернути йому телевізор. Чи обґрунтовані вимоги Зубова? Як слід вирішити спір?

Задача №2. Карпенко пред'явила позов до Довжик та Дроздич про визнання недійсним договору дарування жилого будинку. Позивачка зазначала, що на вимогу відповідачів, які є її доньками, вона 17 березня 2020 року подарувала їм будинок. (При укладенні угоди Карпнко було 90 років.). Довжик та Дроздич обіцяли не порушувати її права володіння і користування будинком, допомагати по веденню домашнього господарства Проте, відповідачі не виконали своїх зобов'язань, створювали умови, за яких мати не могла проживати в будинку, залишали її без догляду в зимовий період, а влітку влаштовували гучні свята. Посилаючись на те, що угода укладена внаслідок помилки, позивачка просила визнати договір недійсним. Вирішіть справу.

Задача №3. За усною домовленістю між Власовою та сином її давніх приятелів Яковим, останній зобов'язувався надавати Власовій довічне утримання (купувати продукти харчування, сплачувати комунальні послуги та нести інші витрати). Натомість Власова обіцяла безоплатно передати йому у власність 3-х кімнатну квартиру у середмісті м. Дніпра. Через 4 роки Власова поставила Якова до відома, що вона бажає продати квартиру далекій родичці за вигідну плату. Яков звернувся за консультацією до адвоката. Ви в ролі адвоката, надайте консультацію.

Теми для рефератів

1. Порівняльна характеристика розірвання і відмови від договору дарування.

Опрацювання літератури:
Основна: 1-8
Додаткова: 2,15,16

Семінарське заняття № 16

Тема 16. Договори спрямовані на передачу майна у користування.

1 Найм (оренда): поняття, предмет, строк договору найму, сторони в договорі, їх права та обов'язки. Права третіх осіб на річ, яка передана у найм

2. Окремі види договорів найму

2.1. Прокат

2.2. Найм (оренда) земельної ділянки

2.3. Найм (оренда) будівлі або іншої капітальної споруди

2.4. Найм (оренда) транспортного засобу

2.5. Лізинг

2.6. Договір найму житлового приміщення

3. Договір позички

Завдання для перевірки знань:

1. Що таке договір на передачу майна в користування?
2. Які види договорів на передачу майна в користування ви знаєте?
3. Які види договору позички ви знаєте?
4. Що таке договір лізингу?
5. Які особливості правового регулювання договору лізингу?
6. Які права та обов’язки сторін у договорі передачі майна у користування?
7. Які способи визначення оплати в договорі передачі майна у користування?
8. Які основні ризики для сторін у договорі передачі майна у користування?

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти порівняльну характеристику договору позички і договору найму (оренди);
2. Розглянути та занотувати особливості укладання та реєстрації договору оренди землі.
3. Розділитися на групи, та з урахуванням особливостей суб’єктного складу сторін правовідносин скласти:

- проект договору найму (оренди) транспортного засобу;
- проект договору позички транспортного засобу.

4. Тестові завдання:

тування?

Тестові завдання:

1. Сторонами договору найму є:

А) наймодавець і наймокористувач;

Б) орендодавець і користувач;
В) орендодавець і орендар
Г) наймодавець і наймач.
2. Право передання у найм має:
А) власник речі;
Б) представник боржника;
В) наймач;
Г) колишній власник речі.
3. Відповідно до ст. 762 ЦК України, плата за користування майном вноситься:
А) кожен день;
Б) щотижнево;
В) щомісячно;
Г) один раз на рік.
4. Орендодавець може вимагати розірвання договору оренди у випадку:
А) орендар своїми діями створює загрозу об'єкту оренди;
Б) орендар робить ремонт на об'єкті;
В) викупу об'єкту орендарем;
Г) орендар робить капітальний ремонт на об'єкті.
5. Договір найму припиняється у разі:
А) смерті фізичної особи наймача;
Б) погіршення речі яка є предметом договору найму;
В) у разі завдання шкоди переданої у найм;
Г) жодна відповідь не вірна
6. Плата за прокат речі встановлюється за тарифами:
А) держави;
Б) наймодавця;
В) наймача;
Г) державних органів.
7. Зміна орендної плати може бути змінена у наслідок:
А) зміни цін;
Б) зміни тарифів;
В) зміни стану об'єкту оренди;
Г) все вищезазначене.
8. Предметом договору прокату є:
А) рухома річ;
Б) нерухома річ;
В) індивідуальна річ;
Г) будівлі та інші споруди
5. Розв'яжіть задачу
Задача №1. Через п'ять місяців після отримання вантажівок за договором лізингу ТОВ «Омега» вимагало від лізингової компанії, яка відповідно до договору мала здійснювати технічне обслуговування транспортних засобів, проведення профілактичного ремонту вантажівок, оскільки в одній з них мали місце перебої в роботі двигуна. Лізингова компанія відмовилася надавати такі

послуги через несплату ТОВ «Омега», яке посилалось на фінансову скруту, лізингових платежів протягом останніх трьох місяців. Які права та обов'язки сторін за договором лізингу? Які правові наслідки наступають у разі порушення умов договору лізингу? Чи правомірні вимоги ТОВ «Омега»?

Задача №2. Романов власник квартири, одержаної в порядку спадкування після смерті матері, вирішив здати її під офіс туристичної фірми ТОВ «Гарант». 2-х кімнатна квартира на 3-му поверсі 15-ти поверхового будинку мала бути використана для адміністративних потреб ТОВ «Гарант» строком на 2 роки. Численна кількість відвідувачів фірми створювало незручності для мешканців будинку, які поставили вимогу перед Романовим про розірвання договору. Проаналізуйте ситуацію. Який порядок здачі в оренду житлових приміщень? Яким чином мешканці житлового будинку можуть захистити свої права?

Задача №3. Між АТ «Будівельник» і фізичною особою-підприємцем Михайліченко М.М, було укладено договір оренди нежитлового приміщення на 5 років з 1 квітня 2020 року. Згідно з умовами договору розмір орендної плати був визначений в розмірі 10% від майбутніх щомісячних доходів підприємця. Протягом 2020 року орендна плата на рахунок АТ «Будівельник» не надходила. АТ «Будівельник» звернулося до Михайліченка з вимогою про розірвання договору і відшкодування збитків. Михайліченко відмовився звільнити приміщення, посилаючись на важке фінансове становище, відсутність замовлень і необхідність сплачувати високі податки у бюджет. Окрім того, Михайліченко зазначив, що умови договору не порушує. Вирішіть спір. Які способи визначення орендної плати?

Задача №4. Дзигуненко, для обробітку власної земельної ділянки придбав міні-трактор, але через деякий час внаслідок проблем зі здоров'ям змушений був поїхати в інше місто на тривале лікування. Перед від'їздом, аби техніка не простоювала, передав зазначений міні-трактор у безоплатне користування строком на один рік своєму сусіду Гречці. Дзигуненко вважав що за рік, стан його здоров'я покращиться та він зможе повернутись до роботи на земельній ділянці. Через 8 місяців стан здоров'я Дзигуненко погіршився і він вирішив продати належне йому майно та переїхати до своїх дітей. З цією метою він уклав договір купівлі-продажу міні-трактора з Грицевичем. Довідавшись про це, Гречка обурився та вирішив звернутись до суду, вважаючи свої права порушеними, оскільки по-перше, обумовлений строк користування міні-трактором на момент укладання договору купівлі-продажу ще не сплинув, а отже, на його думку, Дзигуненко не мав права продавати це майно, а по-друге, на думку Гречки, Дзигуненко мав спочатку запропонувати купити міні-трактор йому, і лише у разі його відмови шукати іншого покупця. Який договір був укладений між Дзигуненко та Гречкою? Які права та обов'язки мають сторони цього договору? Чи мав право Дзигуненко відчужувати майно, передане у користування Гречці? Чи має Гречка у цій ситуації пріоритетне право купівлі такого майна? Яке рішення повинен прийняти суд?

Теми для рефератів

1. Цивільно-правовий аспект розмежування договору позички від інших

видів договорів (позика, дарування, найм транспортного засобу, житла, договір прокату, комерційної концесії).

Опрацювання літератури:
Основна: 1-8
Додаткова: 2

Семінарське заняття № 17

Тема 17. Договори, спрямовані на виконання робіт.

1 Загальні та відмінні риси договорів на виконання робіт. Їх види.

2.Підряд. Поняття та види договору підряду. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Строки в договорі. Порядок оплати роботи. Розрахунки у разі випадкового знищення предмета договору або неможливості закінчення роботи. Якість і гарантії якості роботи

3.Договори побутового та будівельного підряду.

4.Підряд на проведення проектних і пошукових робіт. Поняття, характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання сторонами своїх обов'язків.

5.Договір на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Завдання для перевірки знань:

1. Розкрийте поняття та види договорів про виконання робіт. Загальна характеристика договору підряду.

2. Охарактеризуйте договір побутового підряду. Форма договору побутового підряду.

3. Охарактеризуйте договір будівельного підряду.

4. Особливості договору підряду на капітальне будівництво.

5. Порядок передачі результату робіт.

6. Охарактеризуйте договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

7. Охарактеризуйте договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

8. Розкрийте питання позовної давності, що застосовується до вимог щодо неналежної якості роботи. Початок перебігу позовної давності в окремих випадках.

9. Пояснити в чому полягає гарантійне зобов’язання підрядника.

10. Який порядок внесення змін до договору підряду?

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти проєкт договору будівельного підряду.

2. Проаналізуйте Закон України «Про захист прав споживачів». Визначте, які норми цього закону можуть застосовуватися до регулювання відносин за договором побутового підряду.

3. Проаналізуйте правову природу квитанції, що підтверджує укладення договору побутового підряду.

4. Тестові завдання:

1. Договір підряду є договором:

А) реальним, взаємним, відплатним.

Б) консенсуальним, взаємним, відплатним.

В) публічним, взаємним, відплатним.

Г) приєднання, одностороннім, відплатним.

2. Чи мають право замовник і субпідрядник пред'являти один одному вимоги, пов'язані з порушенням договорів, укладених кожним з них з генеральним підрядником?

А) мають право, якщо інше не встановлено договором або законом.

Б) мають право, якщо їх завдані збитки.

В) мають право в будь-якому випадку.

Г) не мають права, якщо інше не встановлено договором або законом.

3. Підрядник має право залучити до виконання роботи інших осіб (субпідрядників), якщо:

А) інше не встановлено договором.

Б) він не може самостійно забезпечити виконання роботи в строк, встановлений договором.

В) він не може самостійно виконати роботу, передбачену в договорі.

Г) із закону або договору не випливає обов'язок підрядника виконати передбачену в договорі роботу особисто.

4. Якщо в договорі підряду не встановлено ціну роботи або способи її визначення, виконання договору повинно бути оплачено по ціні:

А) встановленій за домовленістю сторін.

Б) призначеній підрядником.

В) призначеній замовником роботи.

Г) що звичайно застосовується за аналогічні роботи з урахуванням необхідних витрат, визначених сторонами.

5. Розв'яжіть задачу

Задача №1. Мосіна замовила в ательє пошиття пальто з власного матеріалу. Напередодні видачі готового пальто в ательє внаслідок замикання електропроводки сталася пожежа. Пальто було знищено, як і інше майно, що знаходилося в ательє. Дайте правову оцінку ситуації. Чи має право Мосіна вимагати відшкодування вартості матеріалу? Чи вправі ательє вимагати оплату за виконану роботу? Чи зміниться вирішення питання, якщо: 1. Матеріал належав ательє; 2.Мосіна вчасно не забрала готовий виріб, а звернулася через місяць після обумовленого строку.

Задача №2. Тритошко М. підписав договір щодо будівництва приміщення для утримання свійських тварин з паном Мояцьким Д. В одній із умов договору було зазначено, що у разі неналежної якості роботи, що погіршує стан забудови, може бути поданий позов на протязі шести років. Правомірна чи ні така умова договору, обґрунтуйте відповідь? Назвіть строк позовної давності щодо неналежної якості роботи за договором підряду і чи можливо зазначати строки позовної давністі у договорі?

Теми для рефератів

1. Субпідряд як різновид договору підряду.
2. Значення проектно-кошторисної документації у договорі підряду.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2

Семінарське заняття № 18

Тема 18. Договори про надання послуг.

1 Загальні положення про договори з надання послуг.
2. Правова характеристика договорів перевезення.
2.1. Договори перевезення вантажу, багажу та пасажирів
2.2. Договір чартеру (фрахтування)
2.3. Перевезення у прямому змішаному сполученні.
2.4. Довгостроковий договір
2.5. Перевезення транспортом загального користування.
2.6.Відповідальність сторін за договором перевезення
2.7. Договір транспортного експедирування
3. Договір зберігання
3.1. Загальні положення про зберігання
3.2. Зберігання на товарному складі
3.3. Спеціальні види зберігання
4. Договір доручення
5. Договір комісії.
6. Договір управління майном.
7. Зобов'язання, що пов'язані з наданням фінансових послуг.
7.1. Страхові зобов'язання. Загальні положення про страхування.
7.2. Договір позики. Поняття та елементи договору позики
7.3. Кредитний договір
7.4.Договір банківського вкладу (депозиту)
7.5. Договір банківського рахунка
7.6. Договір факторингу
8. Зобов’язання з розрахунків

Завдання для перевірки знань:

1. Назвіть основні джерела правового регулювання надання послуг в Україні.
2. Поняття та види послуг. Загальна характеристика договору про надання послуг.
3. Класифікація договорів про надання послуг.
4. Зміст договору про надання послуг та його виконання.
5. Поняття «перевезення». Види перевезень.
6. Сторони в договорі перевезення вантажу, їх права й обов’язки.
7. Правове становище вантажоодержувача.

8. Підстави і межі відповідальності перевізника за договором перевезення вантажу. Претензії і позови у транспортних зобов'язаннях.

9. Договір чартеру (фрахтування).

10. Договір перевезення пасажира та багажу.

11. Надайте правову характеристику договорів перевезення.

12. Яка відповідальність сторін за договором перевезення.

13. Договір транспортного експедирування.

14. Поняття, юридична характеристика договору зберігання.

15. Істотні умови договору зберігання .

16. Форма договору зберігання.

17. Сторони договору зберігання, їх права й обов'язки.

18. Припинення договору.

19. Відповідальність зберігача за порушення умов договору.

20. Договір складського зберігання.

21. Дайте визначення договору доручення.

22. Охарактеризуйте суб'єктний склад та структуру договірних зв'язків за договором доручення.

23. Назвіть випадки, коли повірений може вийти за межі доручення і самостійно укласти договір на інших умовах.

24. Наведіть визначення договору комісії та надайте його юридичну характеристику. Визначте предмет договору комісії. У чому полягає зміст договору комісії?

25. Поняття та ознаки договору управління майном. Джерела правового регулювання. Сторони у договорі.

26. Предмет договору управління майном. Форма договору. Строк договору. Сторони в договорі управління майном, їх права й обов'язки.

27. Поняття, призначення страхування. Форми й види страхування.

28. Учасники страхових відносин. Сторони договору страхування, їх права й обов'язки.

29. Умови й порядок здійснення страхової виплати. Відмова страховика у страховій виплаті.Суброгація і регрес у страхових зобов'язаннях.

30. Поняття і правова характеристика договору позики. Форма договору позики.

31. Поняття і правова характеристика кредитного договору.

32. Співвідношення договору позики і кредитного договору.

33. Проценти за кредитним договором та порядок їх зміни.

34. Комерційний кредит.

35. Поняття і правова характеристика договору банківського вкладу (депозиту). Види банківських вкладів. Проценти на банківський вклад

36. Внесення грошових коштів на рахунок вкладника іншою особою. Договір банківського вкладу на користь третьої особи.

37. Договір банківського рахунка.

38. Договір факторингу

39. Зобов'язання з розрахунків

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Тестові завдання:

1. Перевезення в місцевому сполученні – це:

а) перевезення одним транспортним підприємством.

б) перевезення одним транспортним підприємством з використанням одного виду транспорту.

в) перевезення в межах району, області.

г) перевезення кількома видами транспорту.

2. Договір перевезення транспортом загального користування є договором:

а) організаційним.

б) одностороннім.

в) фідуціарним.

г) публічним.

3. Договір перевезення вантажу є:

а) відплатним і двостороннім.

б) відплатним, двостороннім, реальним.

в) відплатним, двостороннім, реальним або консенсуальним.

г) безвідплатним, публічним, консенсуальним.

4. Укладення договору перевезення вантажу підтверджується складенням та видачею:

а) квитанції.

б) розписки перевізника.

в) транспортної накладної.

г) транспортного ордера.

5. На якому виді транспорту використовується термін «трампове перевезення»:

а) автомобільному.

б) повітряному.

в) залізничному.

6. Повірений може відступати від змісту доручення, якщо цього вимагають інтереси довірителя і повірений не одержав від нього відповіді на свій запит у строк:

А) розумний.

Б) триденний.

В) п’ятиденний.

Г) семиденний.

7. Довіритель за договором доручення зобов’язаний:

А) видати повіреному довіреність на вчинення юридичних дій.

Б) забезпечити повіреного засобами, необхідними для виконання доручення.

В) відшкодувати повіреному витрати, пов’язані з виконанням доручення.

Г) вчинити всі дії, зазначені в п. а) – в).

7. Повіреному, який діє як комерційний представник, довірителем може бути надано право відступати в інтересах довірителя від змісту доручення без

попереднього запиту про це з наступним повідомленням про це в строк:

А) п’ятиденний.

Б) семиденний.

В) десятиденний.

Г) розумний.

8. Якщо повірений діє як підприємець, сторона, яка відмовляється від договору, має повідомити другу сторону про відмову від договору, якщо триваліший строк не встановлений договором, не пізніше як за:

А) 15 днів:

Б) один місяць.

В) два місяці.

Г) три місяці.

9. Чи є відмова довірителя від договору доручення підставою для відшкодування збитків, завданих повіреному припиненням договору?

А) є підставою, якщо договором не передбачено інше.

Б) є підставою, в силу закону.

В) не є підставою, якщо повірений не діяв як комерційний представник.

Г) є підставою завжди

2. Розв’яжіть задачу

Задача №1. Перетятько придбала квиток у купейний вагон потягу Запоріжжя – Львів. У вагоні вона з’ясувала, що її місце зайнято іншим пасажиром, який мав квиток на це ж місце. Перетятько попросила провідника звільнити її місце або надати інше. У зв’язку з відсутністю вільних місць у цьому вагоні пасажирці було запропоновано зайняти місце в плацкартному вагоні або доплатити різницю вартості квитка і перейти до вагону СВ. Перетятько зайняла місце у вагоні СВ, а доплатити різницю у вартості квитків відмовилася, пославшись на те, що у видачі двох квитків на одне і теж місце винна залізниця. Вирішіть спір.

Задача №2. Напередодні 8 Березня ТОВ «Квіти» уклало договір чартеру (фрахтування) усього літака за маршрутом Нідерланди–Одеса. У договорі було зазначено, що літак фрахтується для доставки великої партії тюльпанів. Після прибуття до пункту призначення виявилося, що більшість квітів зіпсована через неналежну температуру під час перевезення. ТОВ «Квіти» звернулося до суду з позовом про відшкодування вартості квітів, упущеної вигоди, а також моральної шкоди, заподіяної діловій репутації. Авіакомпанія – власниця літака проти задоволення позову заперечувала з тих підстав, що зафрахтований літак був призначений для перевезення будь-яких вантажів, а не тільки квітів, і, відповідно, технічно неможливо точно врегулювати температуру у вантажному відсіку. Крім того, за умовами договору, завантаження квітів здійснювалося працівниками філії ТОВ «Квіти» в Нідерландах, які не висловили жодних зауважень із приводу неналежної температури. У судовому засіданні представник авіакомпанії наголосив на тому, що, оскільки за договором чартеру (фрахтування) було передано весь літак, то ТОВ «Квіти» як титульний володілець літака несе відповідальність за його використання, у тому числі з

точки зору безпеки вантажу. Авіакомпанія ж, на думку її представника, мала лише забезпечити нормальний технічний стан літака і наявність кваліфікованого екіпажу. Яке рішення має ухвалити суд? Проаналізуйте доводи сторін.

Задача №3. Судно «Шахтар», що йшло із м. Миколаїв до м. Одеса з продукцією машинобудування, неподалік від м. Одеса дістало пробоїну. Щоб уникнути загибелі судна, капітан прийняв рішення посадити його на мілину. Проте при виконанні цього маневру судно одержало ще одну пробоїну і затонуло. Одержувач вантажу – ПАТ «Одеський завод будівельно-обробних машин» – вимагав сплатити вартість затонулого вантажу. Пароплавство заперечувало проти вимог заводу на таких підставах: рішення капітана було зумовлене наміром зберегти судно і вантаж; за таких умов кожен з 80 учасників перевезення несе відповідальність за наслідки, спричинені обставинами, яких не міг передбачити капітан судна. Дайте правову оцінку доводів сторін. Вирішіть спір.

Задача №4. Студент Іванчук перед від'їздом на канікули домовився з одногрупником Кириленком, який проживав в Харків, про перевезення до його житла своїх речей з гуртожитку у зв'язку із проведенням впродовж канікул ремонту. Враховуючи відсутність необхідності у витратах на зберігання цих речей, сторони погодили, що зберігання буде безкоштовним. За тиждень до повернення Іванчука до Харкова помешкання Кириленка було затоплено сусідами зверху. Серед зіпсованих речей частково були й речі, залишені на зберігання. Через масштабність пошкодження житла Кириленко не мав де подіти не тільки свої речі, а також й речі Іванчука. Відтак він відвіз дві валізи з його речами до камери схову на Південному вокзалі м. Харків. Про що повідомив Іванчука по його приїзду, попросивши відшкодувати йому оплачене там зберігання. Іванчук відмовив йому в цьому та, у свою чергу, вимагав відшкодувати вартість зіпсованих речей. Разом вони звернулися за консультацією до адвоката. Яку консультацію має надати адвокат?

Задача №5. Пасажир Тимченко під час подорожі в потязі Запоріжжя–Львів поклав свою валізу на полку для багажу в купе. Протягом подорожі у нього не виникало необхідності брати свої речі, а по прибутті до місця призначення ним було виявлено пошкодження валізи й речей масляною рідиною. Як з'ясувалося при огляді верхньої полиці, рідина протікала через щілини з даху вагона. Тимченко негайно звернувся до провідника і начальника поїзду для фіксації факту заподіяння шкоди, а згодом подав позов до ПАТ «Укрзалізниця» про відшкодування шкоди, заподіяної йому внаслідок неналежного виконання зобов'язань за договором зберігання, передбаченого ст. 974 ЦК України. У відзиві на позов відповідач наголошував, що жодного договору зберігання з позивачем не укладав й також не має жодного законодавчо закріпленого обов'язку зберігати ці речі. Проаналізуйте спірну ситуацію й наведіть аргументацію обох сторін спору

Задача №6. Прийшовши до ресторану, подружжя Стефаників було попереджене про необхідність зняти верхній одяг, котрий було запропоновано повісити на вішалки поряд із рецепцією ресторану. Під час перебування Стефаників у ресторані стався інцидент, а саме один із відвідувачів ресторану

перекинув на одяг, який висів на вішалках, келих вина. Адміністрація ресторану відмовилася компенсувати витрати на хімічну чистку одягу. В обґрунтування своєї позиції вони посилалася на табличку поряд з рецепцією, на якій було написано, що адміністрація ресторану не несе відповідальності за особисті речі відвідувачів. Стефаники звернулися до адвоката за консультацією. Надайте консультацію.

Задача №7. У готелі з номера Савчука 20.08.2021 р. було вкрадено гаманець із грошима і банківськими картками, куртку і смарт-годинник. Адміністрація готелю відмовилася відшкодувати вартість викраденого майна, оскільки договору щодо його зберігання Савчук з адміністрацією готелю не укладав. У ході розслідування справи чергова поверху, на якому проживав Савчук, підтвердила, що бачила ці речі в номері, однак Савчук постійно носив ключ від номера при собі, адміністрації його не здавав, тому вини працівників готелю у зникненні речей немає. Чи є підстави для задоволення вимог Савчука? Вирішіть спір.

Задача №8. Артюшенко здав на тимчасове зберігання строком на одну добу на автостоянку автомобіль ВАЗ-2109 одержавши при цьому квитанцію. У зв'язку з хворобою Артюшенко прийшов за транспортним засобом лише через три доби і побачив, що заднє скло в автомобілі розбито і з неї викрадено: запасне колесо, автомагнітолу, навігатор, спортивну сумку та домкрат. Артюшенко звернувся з вимогою до охоронця автостоянки про відшкодування вартості розбитого скла та викрадених речей. Охоронець відмовився відшкодувати збитки, посилаючись на те, що, коли він приймав зміну, скло в автомашині вже було розбите. Як потрібно вирішити спір? Хто несе відповідальність у ситації, що трапилась?

Задача №9. У січні 2023 року Симонов уклав договір доручення з Куриленко, за яким на Куриленко було покладено обов'язок продати партію зимового верхнього одягу за встановленою у договорі ціною. Наприкінці лютого 2023 року, Куриленко, вважаючи, що товар є сезонним і ціна на нього почне знижуватися, прийняв рішення продати партію зимового верхнього одягу за ціною, яка була максимальною на кінець лютого, але нижчою ніж вказана у договорі доручення. Симонов зажадав повернення коштів за проданий товар у сумі, яку було обумовлено договором. Куриленко заперечував, посилаючись на те, що він повинен був прийняти рішення швидко і отримати дозвіл довірителя не міг, оскільки той знаходився за кордоном і на зв'язок не виходив. Вирішіть справу.

Задача №10. Степанко уклав договір доручення (в письмовій формі) з Корнієць, за яким зобов'язався придбати для нього 2 тонни деревини відповідного сорту. Після придбання деревини, Корнієць відмовився прийняти і відшкодувати її вартість з мотивації, що деревину було придбано за суттєво завищеними цінами. Степанко звернувся з позовом до суду, відповідно до якого вимагав оплатити товар, зазначивши, що в укладеному договорі доручення не було вказано конкретну ціну деревини, а лише зазначалось, що Степанко «доручається придбати деревину за діючими на відповідний момент цінами». Корнієць проти позову заперечував, посилаючись на те, що при укладені договору він усно зазначав суму, на яку потрібно було орієнтуватись Вирішіть

справу.

Задача №11. У лютому 2023 року ТзОВ «Скапен» уклало договір комісії на реалізацію молочних продуктів, що вироблені АТ «Молоко». Відповідно до укладеного договору ТзОВ «Скапен», як комісіонер, брало на себе обов'язок по реалізації продукції комітента споживачам, отримуючи за це винагороду в розмірі 8% від вартості реалізованої молочної продукції. У серпні 2023 року через аварію системи енергопостачання і у зв'язку з цим простою холодильників «Скапен» протягом 32 годин молочна продукція АТ «Молоко» втратила споживчі властивості. АТ «Молоко» звернулось з вимогами до ТзОВ «Скапен» про відшкодування вартості продукції, що втратила споживчі якості, на суму 38 тис. грн. Чи є обґрунтованими вимоги комітента? Вирішіть справу.

Задача №12. Вишневецька вирішила укласти договір комісії з ТОВ «Герцен», що здійснювало підприємницьку діяльність у сфері комерційної торгівлі, за яким планувала передати на реалізацію декілька картин відомого художника, які вона успадкувала від тітки. Працівник ТОВ «Герцен», оглянувши картини погодився з можливістю укладення договору комісії, але попросив підтвердити право власності на них. Вишневецька залишила картини у ТОВ, а документи, що підтверджують право власності, пообіцяла занести через декілька днів. Через два дні Вишневецька занесла документи до ТОВ «Герцен», і дізналась, що картини вже реалізовано та працівник ТОВ запропонував їй не оформляти договір комісії, а просто забрати гроші. Вишневецька зазначила, що переданої суми недостатньо, на що отримала відповідь, що це 85% від вартості картин, а 15% отримало ТОВ «Герцен»; і реалізувати картини за більшою ціною не було можливості. Вишневецька звернулась до юридичної консультації з рядом питань: чи може вона вимагати від ТОВ «Герцен» сплати 100% вартості картини? чи мало право ТОВ «Герцен» реалізовувати речі в такому випадку? чи зобов'язана вона була підтверджувати право власності на картини?

Задача №13. Між ТОВ «Сіверпром» і ТОВ «Ефективне управління» було укладено договір управління майном, відповідно до умов якого ТОВ «Сіверпром» зобов'язувалося передати належний йому комплекс будівель і споруд в управління строком на 5 років, а ТОВ «Ефективне управління», у свою чергу, зобов'язувалося здійснювати управління комплексом на умовах, встановлених договором. Через місяць після укладення договору ТОВ «Ефективне управління» звернулося до ТОВ «Сіверпром» з вимогою звільнити комплекс у семиденний строк у зв'язку з тим, що відповідно до умов договору управління майном у ТОВ «Ефективне управління» виникло право довірчої власності, а ТОВ «Сіверпром», відповідно, право власності втратив, з огляду на що ТОВ «Ефективне управління» має намір розпорядитися комплексом на власний розсуд, згідно з повноваженнями, наданими йому договором управління майном і Законом, включаючи встановлення власної охорони нерухомого майна й заборони ТОВ «Сіверпром» користуватися вказаним майном. Із вказаною вимогою ТОВ «Сіверпром» не погодилося. Чи правомірні дії ТОВ «Ефективне управління»? Вирішіть справу.

Задача №14. Між ТОВ «Ост» (установник управління) і ТОВ «Феміда» (управитель) був укладений договір управління майном, згідно з яким ТОВ

«Ост» передає нерухоме майно в управління, а ТОВ «Феміда» зобов'язується здійснювати управління цим майном в інтересах ТОВ «Ост». Через тиждень між ТОВ «Ост» і ФОП Варченко був укладений новий договір управління нерухомим майном, яке тотожне майну, що є предметом договору управління з ТОВ «Феміда». Останнє звернулося до суду задля тлумачення умов договору управління майном у частині його припинення. При цьому умови договору управління майном між ТОВ «Ост» та ТОВ «Феміда» не містять положень щодо можливості його розірвання шляхом укладення нового договору стосовно того ж майна. Які правові наслідки породжує, в даному разі, укладення нового договору управління майном? Чи змінилося б рішення, якщо другий договір був не управління майном, а оренди. Вирішіть спір.

Задача №15. Товариство з обмеженою відповідальністю «Світанок» (далі – ТОВ) 12.04.2023 р. уклало кредитний договір із АТ КБ «Приватбанк». У забезпечення виконання взятих на себе зобов'язань із належного повернення кредитних коштів за кредитним договором ТОВ уклало з АТ КБ «Приватбанк» договір застави вантажного автомобіля, який як предмет договору застави був застрахований страховою компанією «Провідна» за його ринковою вартістю (350000 грн). Вигодонабувачем за страховим договором був вказаний АТ КБ «Приватбанк». Застрахований автомобіль 14.07.2023 р. був пошкоджений у результаті ДТП, яка кваліфікувалася страховою компанією як страховий випадок. Вартість відновлюваного ремонту становила 174280 грн. ТОВ звернулося до страхової компанії для виплати страхового відшкодування для проведення відновлюваного ремонту. Страхова компанія відмовила ТОВ у страховій виплаті, оскільки в договорі як вигодонабувач був зазначений АТ КБ «Приватбанк». Дізнавшись про настання страхового випадку, АТ КБ «Приватбанк» звернувся до страхової компанії з вимогою виплати йому страхового відшкодування як особі, на користь якої був укладений договір страхування. Як слід вирішити спір? Дайте правову оцінку ситуації. Хто має право одержати страхове відшкодування? Які правові підстави для здійснення відмови у страховій виплаті? Наскільки правомірно страховик відмовив ТОВ у здійснені страхової виплати? Які правові підстави для одержання АТ КБ «Приватбанк» страхового відшкодування?

Задача №16. Романов позичив Дороху 20 000 грн. строком на 6 місяців. Через місяць Романов став вимагати сплати процентів в розмірі, визначеному на рівні облікової ставки НБУ, хоча це і не було обумовлено в договорі. Дорох платити відсотки відмовився, мотивуючи це тим, що договір позики був укладений як безпроцентний. Чи підлягає задоволенню вимога Романова в даному випадку? В яких випадках договір позики вважається безпроцентним? Чи буде сплачувати проценти боржник у випадку затримки виплати боргу?

Задача №17. Колосков узяв за договором позики у Дворцова 10 000 грн. строком на рік з умовою щомісячної виплати процентів в розмірі, визначеному на рівні облікової ставки НБУ. Перші 6 місяців Колосков сплачував ці проценти, потім запропонував Дворцову достроково повернути гроші, які він отримав за договором позики. Дворцов не погодився з цим і зауважив, що гроші прийме тільки після закінчення строку договору позики. Чи правомірна відмова

позикодавця Дворцова? Чи зобов'язаний в даному випадку позичальник Колосков щомісячно сплачувати проценти за договором?

Задача №18. Банк «Інко» уклав з ТОВ «Ремус» кредитний договір, виконання якого було забезпечено заставою транспортного засобу (далі-ТЗ). При цьому банк зобов'язувався перерахувати кошти лише після оформлення договору застави, згідно з яким позичальник зобов'язувався застрахувати ТЗ в одній з провідних страхових компаній на випадок пошкодження або знищення. Після належного оформлення договору застави ТОВ «Ремус» застрахувало предмет застави в страховій компанії і звернулося до банку з вимогою перерахувати кредитні кошти на його рахунок. Дослідивши подані документи, банк «Інко» відмовив у наданні кредиту, мотивуючи свої дії тим, що, по-перше, ТОВ «Ремус» застрахувало ТЗ у страховика, чий фінансовий стан не відповідає вимогам банку, а по-друге, у банку пропав фінансовий інтерес у наданні кредиту. ТОВ «Ремус» пред'явило позов про спонукання банку надати кредит і про відшкодування збитків. Чи підлягає позов задоволенню?

Задача №19. Банк строком на один рік видав сільськогосподарському кооперативу кредит у сумі 250 тис грн. для закупівлі посівного матеріалу кукурудзи. Повернення коштів забезпечувалося договором поруки між банком і ТОВ «Зоря». Разом з тим, на час отримання кредитних коштів на свій рахунок керівництво кооперативу вирішило засіяти вільні землі яровою пшеницею, оскільки вважало це вигіднішим з урахуванням стану посівних площ. Дізнавшись про зміну цільового призначення витрачання кредитних коштів, банк звернувся з вимогою про дострокове погашення кредиту до поручителя. Чи правомірні дії банку? Чи придбає поручитель права вимоги до кооперативу в разі, якщо добровільно сплатить суму кредиту за вказаних обставин?

Теми для рефератів

1. Специфіка договору охорони. Відмежування договору охорони від договору зберігання та інших договірних конструкцій.
2. Ґенеза правового регулювання договору зберігання.
3. Особливості відповідальності професійного зберігача.
4. Співвідношення поруки як способу забезпечення виконання зобов'язання та делькредере у договорі комісії.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2, 4

Семінарське заняття № 19

Тема 19. Договори у сфері інтелектуальної власності.

1. Поняття та види договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності
2. Ліцензійний договір
3. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності

4. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності

5. Інші договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

Завдання для перевірки знань:

1. Загальна характеристика договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

2. Види договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

3. Сторони у договорах щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Їх права та обов'язки.

4. Форма договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Значення державної реєстрації договорів.

5. Поняття «ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності». Види ліцензій.

6. Поняття, загальна характеристика та зміст договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

7. Поняття, загальна характеристика та зміст договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти порівняльну характеристику договору комерційної концесії та ліцензійного договору та виокремити принципові відмінності.

2. Тестові завдання:

1. Об'єктами договорів у сфері інтелектуальної діяльності є:

а) дії обслуговуючого характеру;

б) результати інтелектуальної діяльності, які мають бути створені;

в) певні юридичні послуги, які надаються авторам творів та інших розробок;

г) дії, спрямовані на створення об'єктів інтелектуальної власності;

д) нематеріалізовані результати інтелектуальної діяльності.

2. Умови договорів у сфері інтелектуальної власності поділяються на:

а) істотні;

б) постійні;

в) випадкові;

г) умовні;

д) звичайні.

3. Предметом авторських договорів є:

а) витвори науково-технічної діяльності;

б) твори науки, літератури, мистецтва;

в) знаки для товарів і послуг;

г) комерційні позначення.

4. Підстави припинення авторського договору:

а) за взаємною згодою сторін;

б) у зв’язку з неможливістю його виконання через обставини, які не залежали від автора;

в) твір випадково загинув без вини автора;

г) одностороннє волевиявлення сторони;

д) порушення умов авторського договору.

5. Види авторських договорів:

а) продюсерський договір;

б) видавничий договір;

в) художньо-літературний договір ;

г) мистецький договір.

6. Депонуванню не підлягають:

а)звіти про виконані науково-дослідні і проектно-конструкторські роботи;

б) рукописи з рефератами статей, оглядів;

в) дисертації;

г) рукописи монографій, збірників наукових праць.

7. Види договорів на створення об’єктів промислової власності:

а) договори на інформаційне забезпечення науково-технічної діяльності;

б) договори на здійснення патентного пошуку;

в) ліцензійні договори;

г) договір художнього замовлення.

8. Види ліцензій:

а) закрита ліцензія;

б) невиключна ліцензія;

в) примусова ліцензія;

г) продовжуюча ліцензія.

9. Види ліцензійних платежів:

а) роялті;

б) наперед розрахована сума виплачується одночасно або по частинах;

в) комбіновані платежі;

г) паушальний платіж.

2. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. Петро Бобонич уклав ліцензійний договір із ТОВ «ЧАС» про використання запатентованого ним неінвазійного глюкометра – наручного годинника. Згідно з умовами договору ТОВ «ЧАС» мало б здійснювати його виробництво і продаж продавцям для роздрібної торгівлі, а Петро Бобонич кожного кварталу мав отримувати винагороду у розмірі 2 % від вартості кожного виробленого неінвазійного глюкометра. Оскільки протягом восьми місяців від дати підписання договору винагороду Петру Бобоничу так і не виплатили, він звернувся з вимогою щодо її виплати до директора ТОВ «ЧАС», який повідомив, що обладнання ТОВ «ЧАС» не було придатне для виробництва винайденого Петром Бобоничем годинника – глюкометра, а тому вони уклали субліцензійний договір з ТОВ «Іновації», за яким передали право на виробництво і продаж винаходу відповідному товариству. У цьому ж договорі вони передбачили, що винагороду винахіднику буде сплачувати не ТОВ «ЧАС», а ТОВ «Іновації». Проаналізуйте доводи та дії сторін у даній ситуації. Чи правомірні дії ТОВ

«ЧАС»? У яких випадках і за яких умов може бути укладено субліцензійний договір? Чи зміниться рішення завдання, якщо у ліцензійному договорі буде передбачена згода ліцензіара на використання об'єкта інтелектуальної власності вказівкою на конкретного субліцензіата – ТОВ «Іновації»? Чи є факт невикористання ліцензіатом відповідного об'єкта (якщо договір є чинним) підставою для відмови від виплати винагороди?

Задача №2. Програміст Волков розробив комп'ютерну програму «Word» для роботи з текстом. Він уклав ліцензійний договір щодо використання даної програми з бюро перекладів «СЛОВО», проте строк дії у ліцензійному договорі не вказав. Згодом до нього звернулися представники компанії «ТК», які прагнули доопрацювати програму й розпочати її серійний продаж. Як результат переговорів між Волковим і компанією «ТК» було укладено договір «Про передання комплексу виключних майнових прав на комп'ютерну програму «Word». Після укладення договору компанія «ТК» вирішила розірвати ліцензійний договір, на що представник бюро перекладів «СЛОВО» зауважив наступне: 1) умови ліцензійного договору бюро перекладів «СЛОВО» не порушувалися, отже, підстав для розірвання договору немає; 2) договір про передання виключних майнових прав на компютерну програму «Word» не можна вважати укладеним, так як: а) передання виключних прав ще не відбулося, а досягнення згоди щодо всіх істотних умов і підписання договору не свідчать про факт його укладення; б) програміст Волков відповідно до законодавства не отримав згоди ліцензіата на укладення договору про передання виключних майнових прав; 3) укладення договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на компютерну програму «Word» не впливає на ліцензійні договори, які були укладені раніше, а це означає, що право розірвати договір із бюро перекладів «СЛОВО» має лише програміст Волков, який й надалі є ліцензіаром і тільки шляхом подання позову про це. Проаналізуйте ситуацію й дайте правову оцінку кожному аргументу. Чи змінилося б рішення завдання якщо б на момент укладення договору про передання комплексу виключних майнових прав із програмістом «ТК» не знало б про існування ліцензійного договору з бюро перекладів «СЛОВО?

Теми для рефератів

1. Охорона та захист об'єктів права інтелектуальної власності.
2. Застави майнових прав інтелектуальної власності в Україні.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2

Семінарське заняття № 20

Тема 20. Зобов'язання, що виникають із спільної діяльності.

1. Договір про спільну діяльність.
2. Договір простого товариства
3. Засновницький договір

Завдання для перевірки знань:

1. Поняття та юридична характеристика договору про спільну діяльність.
2. Предмет та форма договору про спільну діяльність.
3. Види договору про спільну діяльність.
4. Договір простого товариства: учасники договору, їхні права та обов'язки.
5. Загальні та спеціальні підстави припинення договору простого товариства.
6. Поняття та юридична характеристика засновницького договору.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти проєкт договору простого товариства.
2. Тестові завдання:

1. Договір, за яким сторони зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить закону:

А) установчим.
Б) засновницьким.
В) простого товариства.
Г) про спільну діяльність.

2. Договір про спільну діяльність може бути:

А) консенсуальним, безвідплатним, двостороннім або багатостороннім.
Б) реальним, безвідплатним, взаємним.
В) реальним, відплатним, одностороннім.
Г) консенсуальним, безвідплатним, взаємним.

3. Учасниками договору про спільну діяльність можуть бути:

А) фізичні та юридичні особи.
Б) іноземні інвестори.
В) фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності.
Г) усі особи, зазначені в п. а) – в).

4. Договір про спільну діяльність укладається у формі:

А) усній.
Б) письмовій.
В) письмовій нотаріально посвідченій.
Г) письмовій та підлягає державній реєстрації.

5. Договір, за яким сторони беруть зобов'язання об'єднати свої вклади та спільно діяти з метою одержання прибутку або досягнення іншої мети:

А) простого товариства.
Б) про спільну діяльність.
В) засновницьким.
Г) установчим.

3. Розв'яжіть задачу.

Задача №1. Петренко, що займається відгодуванням свиней і реалізацією їх м'яса та інших продуктів заготівельним організаціям, а також на ринку, запропонував сусіду Сидоренку, що утримує у власному будинку кафе, укласти договір про «спільну роботу». У відповідності з означеним договором

припускалося об’єднати зусилля учасників по відкорму худоби та збуту м’яса. Обов’язки розподілилися таким чином. Сидоренко зобов’язався збирати і передавати Петренку харчові відходи, а останній продавати зі знижкою певну кількість м’яса для кафе Сидоренка. При посвідченні договору у нотаріуса виникли сумніви, чи можна застосовувати в даному випадку норми договору про спільну діяльність. Як потрібно вирішити дане питання?

Задача №2. Акціонерне товариство, кооператив і комунальне підприємство уклали договір про спільну діяльність по будівництву та наступній експлуатації житлового будинку для своїх працівників. У відповідності з цим договором спільні справи повинні були вирішуватись товаришами спільно, а їхні частки визнавались рівними (по 20 квартир кожному). Після того, як будівництво розпочалося, виявилося, що необхідної кількості грошових коштів немає. Кооператив, що згідно договору товариства вів бухгалтерський облік спільного майна учасників, домовився про залучення до будівництва нових пайщиків з передачею їм 6 квартир. При розподілі квартир після завершення будівництва акціонерне товариство відмовилося передавати новим пайщикам квартири з числа тих, що належать йому. У свою чергу кооператив і підприємство заявили, що готові передати квартири, але лише по дві. Нові пайщики заявили, що їм байдужі взаємовідносини між їхніми товаришами, і вони готові отримати квартири з числа тих, що належать будь-якому з товаришів. Вирішіть спір.

Задача №3. За договором про спільну діяльність, укладеному між підприємством «Мода» і товариством з обмеженою відповідальністю «Аваль» на 5 років, перше надало в якості внеску будинок красильного цеху разом з усім необхідним обладнанням, а також 15 тонн барвників, а друге - свою комерційну репутацію, трудові зусилля співробітників по реалізації продукції цеху і ноухау по забарвленню трикотажних виробів. Частки учасників в спільному майні не визначалися. Що ж стосується видатків і збитків, а також доходів, то вони розподілилися між товаришами порівну. Через два роки успішної роботи підприємство вирішило вийти з договору. При цьому товариство наполягало на передачі йому в якості компенсації за дострокове розірвання договору половини будинку красильного цеху, посилаючись на те, що ноу-хау вже стало відомо підприємству та успішно ним використовується. Підприємство навпаки вважало, що вклад товариства був несуттєвим, вимагало повернення будинку і готове було сплатити за використання ноу-хау грошову суму. Вирішіть справу. Який порядок припинення договору простого товариства? Чи може частка участі в прибутках і збитках бути іншою, ніж частка у спільному майні?

Задача №4. АТ «Рукодільниця» уклало договір простого товариства з трьома текстильними підприємствами. Метою договору було будівництво фарбувального цеху на земельній ділянці, яка знаходиться у власності товариства. Однак, на цій ділянці знаходились гаражі, збудовані за згодою товариства. Не дочекавшись спільного рішення учасників, товариство приступило до зносу гаражів і причинило значний збиток їх володільцям, які звернулись до суду. В ході судового розгляду з’ясувалось, що при зносі гаражів ніяких спеціальних повноважень на ведення справ від імені товариства не було, і тому решта учасників товариства повинні бути звільнені від відповідальності.

Довіреність товариству як учаснику, якому було доручено вести спільні справи, була видана вже після завершення процедури зносу гаражів. Однак, повноваження товариства, згідно цієї довіреності, були обмежені діями, майнові наслідки яких не повинні перевищувати визначеного ліміту. Даний ліміт при зносі гаражів був перевищений. Яке рішення повинен винести суд? Чи зміниться рішення, якщо згадана довіреність була видана до початку зносу гаражів? Як бути, якщо знесення гаражів здійснювала спеціалізована організація за договором, укладеним «Рукодільницею»?

Задача №5. ПрАТ «Інжиніринг» і ТОВ «Житлобуд» уклали договір простого товариства, за яким учасники зобов'язувалися об'єднати вклади і спільно діяти з метою будівництва і введення в експлуатацію житлового будинку. Внесок ТОВ «Житлобуд» складали будівельні матеріали, право користування обладнанням і грошові кошти. Внесок ПрАТ «Інжиніринг» складався з грошових коштів і права на проєктну документацію на будівництво. ТОВ «Житлобуд» у повному обсязі зробило свій внесок. ПрАТ «Інжиніринг» ухилялося від внесення грошових коштів із посиланням на світову фінансову кризу і падіння цін на житлову нерухомість. ТОВ «Житлобуд» звернулося із позовом до ПрАТ «Інжиніринг» і вимагало в судовому порядку стягнення суми внеску з відповідача, який його не вніс у спільну діяльність, у строки, передбачені договором, а також стягнення пені у розмірі подвійної облікової ставки НБУ від суми боргу на підставі Закону України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошового зобов'язання». У відзиві на позов ПрАТ «Інжиніринг» посилалося на те, що примушувати в судовому порядку учасника до здійснення свого внеску інший учасник не має права, оскільки це суперечить природі відносин простого товариства, які мають фідуціарний характер (участь у них є справою добровільною, і якщо вона не розпочалася, то примусово встановлена бути не може). Більше того, як вказував відповідач, при укладенні договору не було залучено професійного оцінювача задля надання оцінки вкладам учасників, а сам договір не був зареєстрований у податковому органі, у зв'язку із чим цей договір взагалі є неукладеним. Вирішіть спір.

Теми для рефератів

1. Порівняльна характеристика порядку управління господарським товариством та простим товариством

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2

Семінарське заняття № 21

Тема 21. Зобов'язання з односторонніх дій.

1. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу.
2. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу.
3. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.
4. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної чи

юридичної особи.

5. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

6.Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави

Завдання для перевірки знань:

1. Поняття «публічна обіцянка винагороди» та її види.

2. Зміст зобов'язання, що виникає з публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу.

3. Зміст зобов'язання, що виникає з публічної обіцянки винагороди за результатами конкурсу.

4. Сторони і зміст зобов'язання із вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення. Підстави його виникнення.

5. Надання звіту гестором про вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

6. Зміст зобов'язання, що виникає внаслідок рятування здоров'я й життя фізичної особи. Підстави його виникнення.

7. Поняття реальної загрози для здоров'я й життя фізичної особи.

8. Сторони і зміст зобов'язання, що виникає у зв'язку з рятуванням майна іншої особи. Обсяг відшкодування.

9. Поняття «зобов'язання по усуненню загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи».

10. Суб'єкти й об'єкти зобов'язання по усуненню загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

11. Види і характер джерел загрози. Створення загрози діями й бездіяльністю боржника.

12. Підстави виникнення зобов'язання по усуненню загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

13. Правові наслідки невиконання зобов'язання по усуненню загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи.

14. Розкрийте питання набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Загальні положення про зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави.

15. Розкрийте питання повернення в натурі безпідставно набутого майна. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Тестові завдання:

1. Публічна обіцянка винагороди є публічною, якщо:

А) в ній визначені строк та місце виконання необхідних дій.

Б) вона сповіщена у засобах масової інформації або іншим чином невизначеному колу осіб.

В) вона стосується державних інтересів.

Г) всі відповіді вірні.

2. Якщо у разі публічної обіцянки винагороди не визначено строк (термін) виконання завдання, то:

А) воно вважається чинним протягом розумного
строку відповідно до змісту завдання.

Б) воно вважається чинним протягом трьох місяців.

В) воно вважається чинним протягом шести місяців.

Г) така обіцянка не має юридичної сили.

3. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу є:

А) двостороннім правочином.

Б) одностороннім договором.

В) одностороннім правочином.

Г) багатостороннім договором.

4. Якщо завдання у разі публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу було виконано декількома особами одночасно, то:

А) винагорода виплачується кожній особі в повному обсязі.

Б) винагорода не виплачується.

В) розмір винагороди для кожної з осіб
Встановлюється за рішенням суду.

Г) винагорода розподіляється між ними порівну.

5. Істотними умовами оголошення конкурсу є:

А) нагорода (премія), яка має бути виплачена переможцеві.

Б) предмет конкурсу, нагорода (премія), яка має бути виплачена переможцеві.

В) строк подання творів на конкурс чи виконання певної дії.

Г) нагорода (премія), яка має бути виплачена переможцеві та строк подання творів на конкурс чи виконання певної дії.

2. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. Зощенко знайшов на сидінні вагону метро в нічний час забуту жіночу сумку, в якій були паспорт на ім’я Васіної, студентська залікова книжка, лікарняний лист, два ключі і десять грн. Зощенко надіслав лист Васіній, в якому запропонував повернути їй знайдені ним речі за умови виплати винагороди, призначеної ним самим. Чи правомірна умова повернення сумки, запропонована Зощенко, якщо Васіна публічно не оголошувала нагороди за її повернення? Що слід зробити Васіній, якщо сума грошей, оголошена Зощенко, буде надмірно велика?

Задача №2. Пенсіонерка Муліна привела додому п’ятирічну дівчинку Сашу, що загубилася в магазині «Дитячий світ». Через декілька днів по телевізору був оголошений номер телефону, за яким слід було повідомити про місце перебування втраченої дитини, і обіцяна винагорода за цю інформацію. Муліна повідомила по оголошеному телефону, що Саша знаходиться у неї і зажадала від батьків крім винагороди за інформацію відшкодування понесених нею витрат на утримання дитини. Чи мала право Муліна тримати у себе знайдену дитину? Чи правомірна вимога Муліної про відшкодування понесених витрат?

Задача №3. Самотній пенсіонер Карпов знайшов білого пуделя на вулиці. Через декілька днів він побачив на стовпі оголошення, в якому була обіцяна

винагорода особі, яка поверне білого пуделя, і вказаний номер телефону. Жіночий голос по вказаному телефону назвав адресу, куди слід доставити собаку. Господар квартири Лупін, підтвердив, що собака належить йому, але відмовився її прийняти. Крім того, виявилось, що Лупін оголошення не давав, а номер телефону, вказаний в оголошенні, належить його сусідці по квартирі Фоміній, з якою він знаходиться в неприязних стосунках. Чи повинен Лупін прийняти свою собаку, заплатити винагороду за повернення собаки і відшкодувати витрати на її утримання Карпову? Чи виник обов'язок по сплаті винагороди у Фоміної? Що слід зробити Карпову, якщо Лупін і Фоміна не згодні виплатити йому винагороду? Чи мав право Карпов зажадати від Фоміної письмове підтвердження обіцянки виплатити винагороду за повернення собаки?

Задача №4. Антонов мав поїхати у тривале відрядження. Він проживав у квартирі один, і тому попрохав сусіда Яценка раз на тиждень поливати квіти, на що той погодився. Коли Яценко після від'їзду Антонова першого разу зайшов до квартири, то виявилося, що підлога в кухні й коридорі скрізь залита водою. Після огляду з'ясувалося, що вода тече з тріснутою труби подачі холодної води. Самостійно Яценко усунути протікання не зміг і викликав сантехніка, який замінив пошкоджену частину труби. Робота сантехніка була оплачена Яценком (видана квитанція). Після повернення Антонова Яценко розповів про вчинені ним дії та попросив власника квартири повернути гроші, витрачені ним на оплату роботи сантехніка і придбання труби (є чек), а також сплатити за прибирання квартири від залишків води. Антонов не погодився. Він сказав, що знав про протікання води і воно було не настільки критичним щоб викликати майстра й проводити ремонтні роботи; що підлога могла просохнути самостійно, а на кухні взагалі на підлозі кафельна плитка, якій нічого не загрожувало. Як слід вирішити спір? Чи став Антонов боржником, а Яценко кредитором? Обґрунтуйте відповідь.

Задача №5. Настенко, проходячи поряд із недобудованою спорудою, побачив дівчину, яка залізла до кабіни баштового крану і збиралася стрибнути вниз. Настенку вдалося умовити її не робити цього, але самостійно злізти з крану вона не могла, оскільки була дуже збуджена. Настенко, ризикуючи власним життям, піднявся на кран і допоміг дівчині спуститися на землю. При рятуванні дівчини він поранив руку гострою металевою арматурою, у зв'язку з чим два тижні знаходився на лікарняному. Незабаром врятована заявила Настенку претензію, що її врятовано без її на те згоди. Вражений такою поведінкою Настенко звернувся до дівчини з вимогою про відшкодування витрат на лікування, збитків, пов'язаних із зменшенням його доходів, а також вартості пошкодженого одягу. Чи підлягає вимога Настенка задоволенню? На кого і в якому обсязі закон покладає обов'язок по відшкодуванню шкоди, завданої рятувальнику внаслідок рятування здоров'я й життя фізичної особи?

Задача №6. На дачній ділянці, що належала Новікову, внаслідок недбалого зберігання речовин, які легко займаються, виникла пожежа. Вогнем були охоплені господарські споруди, а також садовий інвентар. Власник сусідньої ділянки Соколов, який за фахом був пожежником, став гасити пожежу всіма можливими засобами. У результаті його дій полум'я трохи згасло, і він побачив

всередині споруди Новікова, що знаходився без свідомості. Соколов витяг Новікова з палаючої будівлі. Коли за допомогою сусідів пожежу вдалося загасити, з'ясувалося, що спорудам Соколова шкоди не було заподіяно, але він отримав опіки середньої тяжкості та його одяг став непридатним для використання. Вважаючи, що вчинені ним дії можуть розцінюватися як рятування майна Новікова, Соколов звернувся до нього з вимогою про відшкодування вартості пошкодженого одягу, а також про стягнення витрат на лікування. Адвокат Новікова вважав, що заявлені вимоги не підлягають задоволенню, оскільки:

– по-перше, дії Соколова з рятування не можуть вважатися здійсненими виключно в інтересах Новікова, бо в першу чергу вони були вчинені з метою недопущення поширення пожежі на ділянку самого Соколова;

– по-друге, відшкодуванню підлягає шкода, завдана рятувальнику при рятуванні належного іншій особі майна, що має істотну цінність, а вартість врятованих господарських споруд Новікова є незначною;

– по-третє, Новіков – пенсіонер за віком і його матеріальне становище не дозволяє здійснити таке відшкодування рятувальникові;

– по-четверте, відшкодування завданої шкоди Соколов може отримати і від держави, оскільки згідно з положенням ч. 1 ст. 1161 ЦК України держава зобов'язана відшкодовувати завдану рятувальнику шкоду.

Не погодившись із доводами адвоката Соколов звернувся до суду. Як слід вирішити справу?

Теми для рефератів

1. Відмінність між публічною обіцянкою винагороди за результатами конкурсу та публічною обіцянкою винагороди без оголошення конкурсу.
2. Зобов'язання у зв'язку із вчиненням дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення.
3. Зобов'язання у зв'язку із публічною обіцянкою винагороди.

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2

Семінарське заняття № 22

Тема 22. Загальні положення про зобов'язання з відшкодування шкоди.

1.Поняття зобов'язань з відшкодування шкоди та деліктної відповідальності.

2.Система та загальні підстави виникнення зобов'язань з відшкодування шкоди

3.Відшкодування моральної шкоди.

4.Відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно

5.Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їх працівником чи іншою особою

6.Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади

автономної республіки Крим, органом місцевого самоврядування або їх посадовими чи службовими особами.

7. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду

8.Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину

9.Відшкодування шкоди, завданої малолітньою та неповнолітньою особою

10.Відшкодування шкоди, завданої недієздатною, обмежено дієздатною фізичною особою, а також фізичною особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними

11. Відшкодування шкоди, заподіяної джерелом підвищеної небезпеки

12.Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю

Завдання для перевірки знань:

1. Поняття «зобов'язання з відшкодування шкоди (деліктних зобов'язань)», їх призначення і система.

2. Підстави й умови виникнення деліктних зобов'язань

3. Випадки звільнення від відповідальності за завдання шкоди.

4.Поняття та зміст «моральної шкоди». Особливості відшкодування моральної шкоди. Назвіть умови виникнення зобов'язання по компенсації моральної шкоди. Назвіть обставини, з урахуванням яких визначається розмір компенсації моральної шкоди.

5. Особливості відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно

6. Особливості відшкодування юридичною або фізичної особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою.

7. Особливості відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади автономної республіки Крим, органом місцевого самоврядування або їх посадовими чи службовими особами.

8. Особливості відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду

9. Особливості відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину.

10. Особливості відшкодування шкоди, завданої малолітньою та неповнолітньою особою

11. Особливості відшкодування шкоди, завданої недієздатною, обмежено дієздатною фізичною особою, а також фізичною особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними

12. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної джерелом підвищеної небезпеки.

13. Взаємодія джерел підвищеної небезпеки, відшкодування шкоди, завданої спільними діями.

14. Особливості відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим

ушкодженням здоров'я або смертю

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Розглянути судову практику у справах про відшкодування моральної шкоди та виділити проблемні питання застосування законодавства, щодо відшкодування моральної шкоди;

2. Тестові завдання:

1. Елементами зобов’язань з відшкодування шкоди є.

А) сторони, зміст, предмет.

Б) права та обов’язки сторін.

В) предмет.

Г) суб’єктний склад та зміст.

2. Моральна шкода відшкодовується незалежно від вини фізичної або юридичної особи, яка її завдала.

А) якщо шкоду завдано у стані крайньої необхідності.

Б) якщо шкоду завдано працівником юридичної особи.

В) якщо шкоду завдано каліцтвом, іншим ушкодженням здоров’я або смертю фізичної особи внаслідок дії джерела підвищеної небезпеки.

Г) якщо шкоду завдано особою в разі здійснення нею права на самозахист.

3. З якого віку особа стає деліктоздатною?

А) 16 років.

Б) 14 років.

В) 18 років.

Г) 17 років.

4. У разі прийняття закону, що припиняє право власності на певне майно, шкода, завдана власникові такого майна.

А) відшкодовується державою в розмірі 50 % від вартості майна.

Б) відшкодовується державою в повному обсязі.

В) не відшкодовується.

Г) відшкодовується органами місцевого самоврядування в повному обсязі.

5. Хто є боржником у зобов’язаннях з відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою?

А) батьки (усиновлювачі), опікун чи інша особа, яка на правових підставах здійснювала виховання малолітньої особи.

Б) держава.

В) малолітня особа.

Г) батьки чи піклувальники.

6. У якому випадку у фізичної особи не виникає право на відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду?

А) в разі відсутності вини в діях посадових чи службових осіб правоохоронних органів.

Б) в разі скасування судом незаконного вироку суду.

В) якщо кримінальну справу закрито на підставі закону про амністію або акта про помилування.

Г) всі відповіді вірні.

7. У якому випадку шкода, завдана майну фізичної особи, відшкодовується державою?

А) якщо шкоду завдано неплатоспроможною особою.

Б) якщо шкоду завдано внаслідок умислу потерпілого.

В) якщо шкоду завдано смертю фізичної особи.

Г) якщо шкоду завдано внаслідок злочину і не встановлено особу, яка його вчинила або вона є неплатоспроможною.

8. Чи мають батьки (усиновлювачі) право регресу до своїх дітей в разі відшкодування завданої ними шкоди по досягненню повноліття?

А) ні.

Б) так.

В) так, якщо у дітей є власний заробіток.

Г) ні, окрім випадків, коли батьки стали непрацездатними. |

5. Чи зобов'язані відшкодувати шкоду, завдану дитиною, батьки, щодо якої вони були позбавлені батьківських прав?

А) так, протягом двох років після позбавлення їх батьківських прав.

Б) так, протягом трьох років після позбавлення їх батьківських прав.

В) ні.

Г) так

9. У яких зобов'язаннях шкода може бути відшкодована незалежно від вини особи, яка її завдала?

А) з відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою.

Б) з відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою.

В) з відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.

Г) з відшкодування шкоди, завданої недієздатною особою.

3. Розв'яжіть задачу.

Задача №1.Сахно придбала квиток на поїзд Запоріжжя –Львів. Зайшовши у вагон, вона відчула їдкий запах фарби. Як виявилося, вагон був нещодавно пофарбований і фарба не встигла до кінця висохнути. Ситуацію погіршувало те, що це був спекотний серпневий день. Як наслідок, у Сахно почався головний біль, запаморочення, її нудило і підвищилася температура. У такому стані їй довелося подорожувати довгих 19 годин. У зв'язку з цим Сахно пред'явила позов до Укрзалізниці і вимагала відшкодувати вартість квитка і моральну шкоду в розмірі 10 тис. грн. Укрзалізниця проти позову заперечувала, посилаючись на те, що Статут залізниць України і Правила перевезень пасажирів, багажу, вантажобагажу й пошти залізничним транспортом України не передбачають відшкодування моральної шкоди. Поясніть співвідношення деліктної і договірної відповідальності. Якими нормами має обґрунтовувати свій позов Сахно? Вирішіть справу.

Задача №2. Лаптєв звернувся до суду з позовом про стягнення з Павлова збитків, завданих загибеллю корови, що належить йому, з вини Павлова. В обґрунтування позову він посилався на те, що він і Павлов за домовленістю пасли

по черзі худобу, що належить їм та іншим громадянам. В день загибелі корови Лаптєва цю роботу виконував Павлов, що залишив худобу без догляду, відлучившись для того, щоб поплавати у річці. В цей час корова Павлова зайшла в болото, де і втопилась. Суд, керуючись ст. 1166 Цивільного кодексу України, стягнув визначену суму з Павлова. Чи правильно вчинив суд?

Задача №3. Васін придбав в крамниці кольоровий телевізор «JK» з гарантією роботи на два роки. Через два з половиною роки після купівлі сталося самозайманння телевізору, що стало причиною пожежі в квартирі Васіна. В результаті пожежі згоріли всі меблі Васіна, а вартість ремонту квартири склала 176 тисяч гривень. При гасінні пожежі у квартирі Васіна вода пройшла до нижче розташованої квартири Бикова, залила стелю та стіни. Видатки на її ремонт склали 122 тисячі гривень. За висновком експертизи, порушень з боку Васіна та членів його сім'ї у користуванні телевізором не було, а займання телевізору трапилося внаслідок використання в його конструкціях нетермостійких матеріалів. Васін та Биков подали до крамниці з продажу телевізорів позов про відшкодування заподіяної їм шкоди. Заперечуючи проти поданих до неї вимог, крамниця зазначила, що в заподіянні Васіну шкоди, по-перше, немає її вини, а, по-друге, за межами гарантійного строку вона взагалі не несе відповідальності за недоліки проданої речі. Що ж стосується вимог Бикова, то збитки йому завдані не самозайманням телевізору, а гасінням пожежі у квартирі Васіна, тому свої вимоги він повинен виставити до пожежної команди. Хто і в якому порядку повинен відшкодувати збитки, завдані Васіну і Бикову?

Задача №4. Антонов, водій Артемівського рудника, разом з групою інших працівників, в тому числі Борисова, був направлений на машині рудника в службове відрядження. На шляху слідування до місця призначення на одній із зупинок під час сварки при розпиванні спиртних напоїв Борисов пострілом з револьвера, яким він був забезпечений адміністрацією рудника для охорони вантажу, вбив Антонова. Дружина загиблого звернулася в суд з позовом до рудника про відшкодування збитків, завданих загибеллю годувальника, на утриманні якого, окрім позивачки, знаходилось двоє дітей (син 15 років та дочка 10 років). Чи підлягає ця вимога задоволенню?

Задача №5. У результаті зіткнення трамваю і вантажного автомобіля, котрий належав автокомбінату, Шевчук, який стояв на задній площадці трамваю, був викинутий на бруківку і отримав перелом обох ніг. Після виходу з лікарні він звернувся в суд з позовом до управління пасажирського транспорту, вимагаючи відшкодування шкоди. Як було встановлено, причиною зіткнення послужила та обставина, що у вантажівці, котра переїжджала вулицю, несподівано заглух двигун і вона зупинилася на трамвайній колії, через це управління заперечувало проти позову, вказуючи, що нещасний випадок стався внаслідок порушення водієм вантажівки правил дорожнього руху. Представник автокомбінату, який був притягнений судом як співвідповідач, також заперечував проти позову, посилаючись на відсутність у справі даних, які засвідчують порушення водієм правил дорожнього руху. Хто є суб'єктом відповідальності за шкоду, заподіяну Шевчуку? Яке рішення повинен винести суд?

Задача №6. Фреюк вироком суду була визнана винною у вбивстві літньої

матері і засуджена до 10 років позбавлення волі. Через три роки за результатом перегляду вироку за нововиявленими обставинами засуджену було виправдано за відсутності у її діях складу злочину. Опинившись на волі, Фреюк звернулася до адвоката за консультацією: хто, в якому порядку і в якому обсязі повинен відшкодувати завдану їй шкоду. Завдану їй шкоду, зокрема, становлять: втрата заробітку за період позбавлення волі, втрата майна, яке залишалося в квартирі під час її відсутності. Крім того, під час відбуття покарання потерпіла захворіла на невиліковну хворобу дихальних шляхів. При цьому Фреюк повідомила, що кримінальна справа розслідувалася слідчим РВВС, нагляд за ходом слідства здійснювала прокуратура, а винною її визнав суд. Надайте обґрунтовану відповідь.

Задача №7. Дудко, зустрівши свого зятя Сеніна, який знаходився в стані алкогольного сп'яніння, намагався відвести його додому. Однак Сенін почав чинити опір, вирвався від тестя і намагався втекти, але тесть наздогнав його і схопив за руки. Сенін спіткнувся, став падати і потягнув за собою Дудка. Обидва впали на землю. Дудко, падаючи, влучив коліном в груди і живіт Сеніна і маючи вагу понад 120 кг, заподіяв Сеніну тяжкі тілесні ушкодження у вигляді перелому ребра і розриву печінки, від яких Сенін помер. Мати Сеніна (56 років) подала до Дудка позов про відшкодування шкоди, заподіяної смертю годувальника. Чи підлягає позов задоволенню?

Задача №8. Некрасов, проходячи повз базу спортивного товариства «Кривбасс», помітив пожежу - горіло горище одного зі складів бази. Щоб загасити пожежу, Некрасов разом із підбігшим робітником бази Скворцовим, виламали двері сараю, що належав Сомову і був розташований поруч. Вони взяли там драбину, багор і два відра. При гасінні пожежі на Некрасова упала балка і він упав з драбини та отримав каліцтво. В зв'язку з чим Некрасов пред'явив позов товариству «Кривбасс» про відшкодування шкоди. Відповідач проти позову заперечував, зазначаючи що, по-перше, Некрасов сам проявив грубу необережність, поставивши драбину до палаючої стіни складу, а по-друге, його дії виявилися безрезультатними - склад все одно згорів. Сомов, в свою чергу, пред'явив позов до Некрасова і Скворцова про відшкодування заподіяної йому шкоди в сумі 2500 грн. Оскільки драбина виявилася зламаною, відра пропали і крім того, на відновлення пошкоджених ними дверей сараю він витратив 2200 грн. Вирішить справу.

Задача №9. У результаті нещасного випадку на буровій установці загинув буровий майстер Лисин. Позови про відшкодування збитків, заподіяних смертю годувальника, пред'явили: а) дружина Лисина - на утримання двох дітей загиблого - дочки 7 років і сина 13 років, на своє утримання, оскільки вона не працює і зайнята доглядом за дітьми, а також витрат на поховання чоловіка; б) мати Лисина, яка вказала, що хоча вона і не перебувала на утриманні сина, оскільки до моменту його загибелі була працездатною і жила з чоловіком у селі, але тепер (через два місяці після загибелі сина) досягла пенсійного віку, тому має право на відшкодування збитку, заподіяного смертю годувальника; в) перша дружина Лисина, Карпова, на користь неповнолітнього сина загиблого, якому Лисин виплачував аліменти. Заробіток загиблого складав 4950 грн. на місяць.

Адміністрація підприємства, де працював Лисин, просила в позові відмовити, оскільки з висновку технічної інспекції ніяких порушень правил техніки безпеки з боку адміністрації не допущено, отже, немає і вини. Лисин же загинув від наїзду автомашини, до якої він необережно наблизився при розвантаженні бурових інструментів. Питання: 1) Чи обґрунтоване заперечення адміністрації підприємства проти заявлених вимог? 2) Хто і в якому розмірі має право на відшкодування заподіяної шкоди в цьому випадку? а) так. Ніхто з перелічених осіб не має право на відшкодування заподіяної шкоди; б) ні, не обґрунтоване. Мають право на відшкодування дружина Лисина - на утримання двох дітей, на своє утримання, а також витрат на поховання, перша дружина Лисина, Карпова, на користь неповнолітнього сина; в) ні, не обґрунтоване. Мають право на відшкодування дружина Лисина - на утримання двох дітей, мати Лисина, перша дружина Лисина, Карпова, на користь неповнолітнього сина; г) так, обґрунтоване. Але на відшкодування мають право діти Лисина.

Задача №10. 16-річний Вітя Маленко та його одноліток Віталій Макаров - слюсар заводу, зробили саморобний вибуховий пристрій та підірвали його у сусідньому дворі. Під час вибуху пошкоджено автомобіль, що стояв у дворі та гараж інваліда Королькова. Власник автомашини та Корольков звернулися до батьків Маленко та Макарова з вимогою про відшкодування заподіяної шкоди. Хто буде нести відповідальність у даному випадку і в якому розмірі?

Задача №11. Морошко, який має стійкі психічні розлади, що підтвердуються встановленими діагнозами, проник в квартиру Токман і привів в непридатність належне їй майно, заподіявши шкоду на суму 12000 грн. Токман пред'явила позов про стягнення цієї суми до матері Морошка, яка не здійснювала належного нагляду за своїм хворим сином. У процесі судового розгляду було встановлено, по-перше, що Морошко не був визнаний недієздатним у встановленому законом порядку, по-друге, що його мати під час заподіяння сином шкоди була тяжко хвора і знаходилася на стаціонарному лікуванні в лікарні. Хто має бути відповідачем за позовом Токмана?

Задача №12. Від'їжджаючи у відрядження на 2 дні, батьки малолітнього Бориса попросили сусідку, громадянку Іванову, доглядати за Борисом та надавати йому в разі необхідності допомогу. В перший день, залишившись один дома, Борис почав пускати з балкону паперові літачки, підпалюючи їм хвости. Один з літачків попав на балкон громадянина Сидорова. Почалася пожежа, внаслідок якої Сидорову було заподіяно майнову шкоду в розмірі 10 000 грн. Сидоров звернувся до батьків Бориса з вимогою про відшкодування шкоди. Але останні заявили, що шкоду повинна відшкодувати сусідка Іванова, яка повинна була доглядати за Борисом під час їх відрядження. Вирішіть справу

Задача №13. Громадянин Колесов їхав на мопеді вулицею. Раптом він втратив свідомість внаслідок серцевого нападу і наїхав на пішохода Данилова, що переходив вулицю на позначеному переході. Внаслідок наїзду Данилов отримав поранення і разом з Колесовим був доставлений у лікарню. Після одужання Данилов звернувся до суду з вимогою про відшкодування витрат з боку Колесова. Яке рішення має прийняти суд?

Теми для рефератів

1. Юридична природа зобов'язань з відшкодування шкоди, заподіяної без вини завдавача.

2. Правові аспекти відшкодування моральної шкоди у цивільно-правових відносинах.

3. Питання гармонізації цивільного законодавства України про деліктні зобов'язання до стандартів Європейського Союзу.

4. Цивільно-правова відповідальності у сфері надання медичних послуг.

5. Спірні питання встановлення вини у справах з відшкодування шкоди, завданої джерелами підвищеної небезпеки.

6. Врахування вини потерпілого та матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоду при вирішенні питання про відшкодування шкоди;

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2,17

Семінарське заняття № 23

Тема 23. Спадкове право.

1. Загальні положення про спадкове право
2. Відкриття спадщини
3. Спадковий договір
4. Спадкування за заповітом
5. Спадкування за законом
6. Відмова від спадщини
7. Відповідальність спадкоємців за борги спадкодавця та відшкодування витрат, які падають на спадкоємців
8. Охорона спадкового майна
9. Оформлення права на спадщину

Завдання для перевірки знань:

1. Загальна характеристика спадкового права як підгалузі цивільного права. Предмет та метод правового регулювання. Поняття та структура спадкових правовідносин.

2. Види спадкування та їх загальна характеристика.

3. Поняття та загальна характеристика інституту відкриття спадщини.

4. Поняття та предмет спадкового договору.

5. Особливості спадкування за заповітом.

6. Особливості спадкування за законом.

7. Спадкування за правом на обов'язкову частку.

8. Особливості спадкування за правом представлення.

9. Строки для прийняття спадщини. Способи прийняття спадщини. Подання заяви про прийняття спадщини. Відмова від спадщини та її наслідки.

10. Відповідальність спадкоємців за борги спадкодавця та відшкодування витрат, які падають на спадкоємців.

11. Охорона спадкового майна.
12. Оформлення права на спадщину.

Завдання для самостійної роботи студента.

1. Скласти проєкт заповіту та проєкт спадкового договору.
2. Розв’яжіть задачу.

Задача №1. Матвієнко, який постійно мешкав у м. Одеса, поїхав на 2 доби у відрядження до м. Краків, де через добу помер у готелі. На спадщину (дім, вклад у банку, предмети звичайної домашньої обстановки та вжитку, особисті речі) заявили свої права сестра Матвієнка, його дружина та племінник. Сестра померлого останні три роки мешкала із Матвієнком в його будинку і вела з останнім спільне господарство. Вона вважає себе єдиним спадкоємцем, оскільки дружина Матвієнка з 2012 р. проживала окремо від чоловіка і фактично поділила з ним майно, хоча розірвання шлюбу не оформила, а племінник не може вимагати частки в спадщині, бо є спадкоємцем другої черги. Визначте коло спадкоємців і порядок спадкування окремих об’єктів.

Задача №2. У померлої Гурової залишилися два повнолітніх сина — Семен та Микола. Спадкове майно, що залишилося після смерті Гурової, складалося з будинку, дачі та предметів домашньої обстановки та вжитку. Через декілька днів після похорон матері Семен запевнив Миколу (який страждав на наркотичну залежність), що ще за життя мати все своє майно заповіла йому, Семену. Але оскільки вони рідні брати, то він, дозволяє Миколі, взяти собі деякі речі з предметів домашньої обстановки та вжитку. Микола подякував братові і того ж дня забрав собі старенький холодильник. Через півроку, оскільки інших заяв не надійшло, нотаріус видав Семену свідоцтво про право на спадщину за законом на все майно. Через два роки Миколі давня подруга матері, з якою він випадково зустрівся, повідомила, що жодного заповіту мати не складала. Микола звернувся до адвоката. Ви в ролі адвоката, надайте консультацію Миколі з приводу захисту його прав.

Задача №3. Марія Вовк все належне їй майно заповіла внучці - Наталії. Заповіт було посвідчено 10 червня. Через два дні після цього Вовк померла. Доньки померлої, Марина і Римма звернулися до суду з позовом про визнання заповіту недійсним, оскільки він, на їхню думку, не відповідає справжньої волі матері, так як в день здійснення заповіту вона знаходилася в несвідомому стані. У довідці лікуючого лікаря вказувалося, що Марія Вовк з 9 по 12 червня перебувала в тяжкому стані і періодично втрачала свідомість. Було встановлено також, що заповіт фактично складено зі слів Марії Вовк 7 червня і підписано рукою сусідки по палаті - Світланою, але не своїм прізвищем, а прізвищем «Вовк». Заповіт було засвідчено нотаріусом 10 червня, коли Марія Вовк справді була в нетямі. Однак сусіди підтверджували, що 7 червня вона була в повній свідомості, сама диктувала текст заповіту і просила сусідку підписати його. З'ясувалося також, що Марія Вовк в колі родичів та знайомих неодноразово висловлювала намір залишити після смерті майно внучці Наталії, адже саме онука постійно піклувалася про неї і матеріально її підтримувала. Було представлено лист Марії Вовк внучці, написаний за кілька днів до хвороби, де

вона висловила бажання передати їй все майно. У якій формі має бути здійснено заповіт? Чи може бути заповіт підписано не заповідачем, а іншою особою? Чи дотримана форма заповіту? Чи підлягає позов задоволенню?

Задача №4. Батько та син Василенки вирушили в гори. Через кілька годин погода погіршилась і від сина до рятувального центру надійшло повідомлення, що батько провалився у розщілину і загинув, а він сам потребує термінової допомоги. Тільки наступного дня рятувальники знайшли Василенків, обидва були мертвими. Для кого повинна бути відкрита спадщина після Василенків, якщо після батька Василенка залишились живими його дружина, дочка і онука від померлого раніше старшого сина, а у сина Василенка - дружина і син?

Теми для рефератів

1. Свобода заповіту та її межі
2. Заповіт подружжя та порядок його посвідчення

Опрацювання літератури:

Основна: 1-8

Додаткова: 2

Поточне та підсумкове оцінювання.

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ				
Складові поточного контролю результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти	Форма підсумкового контролю			
	залік		**екзамен**	
	перший навчальний семестр		другий навчальний семестр	
	за формами навчання		за формами навчання	
	денна	**заочна**	**денна**	**заочна**
Поточний контроль				
Знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях	40	30	20	10
Виконання модульних контрольних робіт	20	20	10	10
Виконання і захист завдань самостійної роботи	30	40	10	20
Професійні комунікації за компонентом	5	5	5	5
Наукова робота	5	5	5	5
Підсумковий контроль				

	-	-	50	50
УСЬОГО	100	100	100	100

Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремого здобувача, академічної групи, курсу.

Контроль знань здійснюється у вигляді:

1) поточного контролю знань ;
2) підсумкового контролю знань .

Поточний контроль знань здобувача є невід'ємною частиною всього навчального процесу і засобом виявлення ступеню засвоєння здобувачем програмного матеріалу.

Підсумковий контроль результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти

1. На екзамені оцінюванню підлягають:

- володіння категоріальним апаратом, фаховою термінологією та теоретичними знаннями;
- вміння демонструвати практичні навички при розв’язуванні задач, вирішенні ситуацій;
- вміння продемонструвати креативність та системність знань, володіння сучасними

методами, методиками при вирішенні практичних питань.

2. Загальна підсумкова оцінка вивчення освітнього компоненту з підсумковим контролем у формі екзамену складається із суми результатів поточного та підсумкового контролю, яка фіксується в екзаменаційній відомості. Якщо за результатами екзамену здобувач вищої освіти набрав менше 30 балів, вважається, що він не склав екзамен. В цьому випадку підсумкова оцінка складається лише з результатів поточного контролю, яка і фіксується в екзаменаційній відомості.

3. Здобувачі вищої освіти, які за сумарним результатом поточного і підсумкового контролю у формі екзамену набрали від 21 до 59 балів (включно), після належної підготовки мають право повторно скласти екзамен.

Перескладання екзамену з дисципліни дозволяється двічі (вдруге – комісії). У загальному підсумковому оцінюванні рівня результатів освітньої діяльності цих здобувачів вищої освіти враховується результат поточного контролю рівня знань, умінь та навичок.

Здобувачі вищої освіти, які за сумарним результатом поточного і підсумкового контролю у формі екзамену набрали менше 21 бала, не допускаються до повторного складання екзамену.

Вони повинні вивчати освітній компонент за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи, після чого здобувач вищої освіти допускається до перескладання екзамену.

Зміст даного пункту розповсюджується на здобувачів вищої освіти денної

та заочної форми навчання.

4. Порядок повторного проходження контрольних заходів та повторного вивчення освітнього компоненту регулюється Положенням про порядок повторного проходження контрольних заходів та повторного вивчення дисципліни.

Освітній процес в Університеті відбувається за такими формами:

1) навчальні заняття;

2) самостійна робота;

3) практична підготовка;

4) контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять в Університеті є:

1) лекція;

2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне, факультативне заняття;

3) контактне заняття;

4) консультація.

Лекція – це основна форма проведення навчального заняття, що є логічно довершеним, науково обґрунтованим і систематизованим викладом певного наукового чи науково-методичного питання, ілюстрованим за необхідності засобами наочності та демонстрацією результатів досліджень.

Лекція покликана формувати у здобувачів вищої освіти основи знань з певної наукової галузі, а також визначати напрям, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять і самостійної роботи здобувачів вищої освіти з відповідного освітнього компонента.

Лекція повинна охоплювати все нове, що є в законодавчих та інших нормативно-правових актах, у фаховій і навчальній літературі, висвітлювати динаміку змін та актуальні проблемні питання. У процесі викладення лекційного матеріалу можуть використовуватися результати науково-дослідної роботи лектора і викладачів кафедри, лекція повинна мати проблемний характер.

Практичне заняття – це організаційна форма навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень освітнього компонента і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом виконання практичних завдань.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти – це форма організації освітнього процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Метою самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі освітньої програми і послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця.

У ході самостійної роботи здобувачів вищої освіти має перетворитися на

активного учасника освітнього процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійна робота – основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, визначається навчальним планом і становить, як правило, не менше як 1/3 і не більше як 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретного освітнього компонента.

Науково-дослідницька робота – це форма організації наукової та дослідницької роботи здобувачів вищої освіти, за якої вони залучаються до активної самостійної (або під керівництвом викладача) науково-дослідницької діяльності для формування наукового світогляду, розвитку науково- дослідних умінь, навичок творчого вирішення практичних завдань; це форма сприяння молодим дослідникам в опануванні методології та методів наукового пошуку.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти в Університеті відбувається за трьома основними напрямами: науково-дослідницька робота в освітньому процесі; науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти у позанавчальний час; науково-організаційні заходи – конференції, конкурси,

олімпіади та ін.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти у освітньому процесі є обов'язковою і визначається навчальними планами і робочими навчальними планами (спеціальні лекційні курси з основ наукових досліджень, різні види навчальних занять з елементами наукових досліджень тощо).

Виконання науково-дослідницької роботи у процесі вивчення освітніх компонентів відбувається за умов оптимального співвідношення репродуктивних і творчих завдань, індивідуальних і колективних форм організації процесу навчання, максимального насичення занять ситуаціями спільної творчої діяльності.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти у позанавчальний час є ефективним засобом об'єктивного вияву обдарованої студентської молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності.

Індивідуальне завдання – одна з форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти і має на меті поглиблення, узагальнення і закріплення знань, які здобувачі вищої освіти одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

До індивідуальних завдань належать такі: підготовка рефератів, есе, виконання розрахункових, графічних робіт, оформлення звітів, аналіз практичних ситуацій, підготовка реферативних матеріалів із фахових публікацій, власні дослідження до конференцій, участь в олімпіадах тощо.

Складовою індивідуальних завдань є підготовка курсових і кваліфікаційних робіт, яка здійснюється відповідно до робочого навчального плану і вимог до їх змісту.

Види індивідуальних завдань, терміни їх видачі, виконання і захисту встановлюються кафедрою у силабусі.

Індивідуальні завдання виконуються здобувачами вищої освіти самостійно з одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання робіт з комплексної тематики кількома здобувачами вищої освіти.

Результати роботи в семестрі оцінюються за 100 бальною системою з подальшим переведенням у 4-бальну та систему ECTS за наступною шкалою:

Розподіл балів, які отримують студенти денної форми навчання:

Перший навчальний семестр:

Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8

Т1, Т2 ... Т8 – теми змістових модулів.

В т.ч.: 5 балів - знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях систематичність та активність роботи на семінарських заняттях ; 3,75 бали- виконання завданнь для самостійної роботи відповідної теми;

20 балів (1*20) модульні контрольні роботи

5 балів науково-дослідницька робота

5 балів професійні комунікації за компонентом

Усього 100 балів за підсумковий контроль.

Розподіл балів, які отримують студенти заочної форми навчання

Т1	Т2	Т3	**Т4**	Т5	Т6	Т7	**Т8**

Т1, В т.ч.: 15 балів - знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях систематичність та активність роботи на семінарських заняттях ; 5 бали- виконання завданнь для самостійної роботи відповідної теми;

20 балів (1*20) модульні контрольні роботи

5 балів науково-дослідницька робота

5 балів професійні комунікації за компонентом

Максимальна кількість балів за підсумковим контролем складає 100 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти денної форми навчання:

Другий навчальний семестр:

Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	Т15	Т16	Т17	Т18	Т19	Т20	Т21	Т22	Т23

Т9, Т10 ... Т23 – теми змістових модулів.

В т.ч.: 1,333 балів - знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях систематичність та активність роботи на семінарських заняттях ; 0,666 бали- виконання завданнь для самостійної роботи відповідної теми;

10 балів (3*3,333) модульні контрольні роботи

5 балів науково-дослідницька робота

5 балів професійні комунікації за компонентом

Усього 50 балів за поточний контроль.

Розподіл балів, які отримують студенти заочної форми навчання

Т9	Т10	Т11	**Т12**	Т13	Т14	**Т15**	Т16	Т17	Т18	**Т19**	Т20	Т21	Т22	**Т23**

Т9, Т10 ... Т23 – теми змістових модулів,

В т.ч.: 2,5 балів - знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях систематичність та активність роботи на семінарських заняттях ; 1,333 бали- виконання завданнь для самостійної роботи відповідної теми;

10 балів (3*3,333) модульні контрольні роботи

5 балів науково-дослідницька робота

5 балів професійні комунікації за компонентом

Максимальна кількість балів за поточним контролем складає 50 балів

Критерії оцінювання відповіді на семінарських заняттяхОцінка «відмінно»

Відповідь здобувача базується на самостійному творчому мисленні. Знання питання, належне висвітлення питання, вміння складати тезисний план відповіді і вміло користуватись понятійним апаратом. Відповідь грамотно та логічно побудована. Здобувач без зволікань дає відповідь на основні та додаткові питання. Програмний матеріал засвоєно повністю. Ґрунтовні знання першоджерел, нормативно - правових актів, вміння робити

узагальнення та висновки, використовуючи додаткову літературу.

Оцінка «добре»

Відповідь здобувача базується на самостійному аналізі даного питання. Належні знання структури тексту, висвітлення матеріалу - грамотне по суті. Добре засвоєння програмного матеріалу, володіння навичками і засобами виконання практичних завдань. Можливі несуттєві неточності в поясненні деяких не основних питань. Знання першоджерел, нормативно-правових актів та іншої літератури.

Оцінка «задовільно»

Відповідь здобувача ґрунтується на рівні репродуктивного мислення. Слабкі знання структури курсу, допускає помилкові тлумачення термінів, формулювань. Спостерігається порушення послідовності у висвітленні питання. Засвоєно лише основну частину програмного матеріалу. Не достатньо володію знаннями понятійного апарату, нормативно-правового матеріалу, навичками узагальнення та висновків.

Оцінювання семестрової роботи студента здійснюється в межах 100 балів.

Результати роботи в семестрі оцінюються за 100 бальною системою з подальшим переведенням у 4-бальну та систему ECTS за наступною шкалою:

Оцінка за шкалою, що використовуєтья ДУЕТ	Оцінка занаціональною шкалою	Оцінка у формі заліку (для вибіркових дисциплін)	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	Відмінно	зараховано	A
80-89	Добре	зараховано	B
70-79			C
66-69	Задовільно	зараховано	D
60-65			E
21-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано - з можливістюповторного складання заліку	FX
0-20	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано - з обов’язковимповторним вивченням дисципліни	F

Список використаних джерел:

Основна:

1. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін. ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 332 с.

2. Цивільне право. Особлива частина : навч. посіб. / О. Є. Аврамова, Е. В. Вакулович, А. С. Горбенко та ін. ; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарєва ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 420с.

3. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівец. нац.. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.

4. Цивільне право України: навч.посіб. Доліненко Л.О., Доліненко В.О., Сарновська С.О. К.: Кондор, 2022. 356 с.

5. Цивільне право України (загальна частина): навчальний посібник / за ред. В.О. Кучера, Х.В. Майкут. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ. 2025. 560 с.

Додаткова:

Нормативно-правові джерела:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/435-15

3. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/755-15

4. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text

5. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання: Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text

6. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855

7. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text

8. Про правову охорону географічних зазначень: Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text

9. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text

10. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text

11. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text

12. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#n386

13. Про громадські об'єднання Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text

14. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985
15. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text
16. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 № 898-IV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text
17. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996 № 543/96-ВР URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80#Text